

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

DIPLOMOVÁ PRÁCE

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE/TITLE OF THESIS

Management a ekonomika procesu zadávání veřejných zakázek v organizační jednotce státu/ Management and economics of the public procurement process in the organizational unit of the state

TERMÍN UKONČENÍ STUDIA A OBHAJOBA (MĚSÍC/ROK)

červen/2022

JMÉNO A PŘÍJMENÍ STUDENTA / STUDIJNÍ SKUPINA

Lenka Kohoutová / KEMMA01

JMÉNO VEDOUČÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Doc. Ing. Zdeněk Říha, Ph.D.

PROHLÁŠENÍ STUDENTA

Odevzdáním této práce prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci na uvedené téma vypracovala samostatně a že jsem ke zpracování této diplomové práce použila pouze literární prameny v práci uvedené.

Jsem si vědoma skutečnosti, že tato práce bude v souladu s § 47b zák. o vysokých školách zveřejněna, a souhlasím s tím, aby k takovému zveřejnění bez ohledu na výsledek obhajoby práce došlo.

Prohlašuji, že informace, které jsem v práci užila, pocházejí z legálních zdrojů, tj. že zejména nejde o předmět státního, služebního či obchodního tajemství či o jiné důvěrné informace, k jejichž použití v práci, popř., k jejichž následné publikaci v souvislosti s předpokládanou veřejnou prezentací práce, nemám potřebné oprávnění.

Datum a místo: 30. 4. 2022, Česká Lípa

PODĚKOVÁNÍ

Ráda bych tímto poděkovala vedoucímu diplomové práce za metodické vedení a odborné konzultace, které mi poskytl při zpracování mé diplomové práce.

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Národní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SOUHRN

1. Cíl práce:

Cílem diplomové práce je provedení analýzy současného stavu managementu a ekonomiky zadávání veřejných zakázek v organizační jednotce státu. Současně na základě provedené analýzy stanovit systémová opatření zadávacích řízení směřující ke zvýšení efektivity při realizaci veřejných zakázek v rámci organizační jednotky státu. Dále pak stanovit návrh hodnotících kritérií a multikriteriální analýzy výběrových řízení.

2. Výzkumné metody:

Teoreticko-metodologická část diplomové práce je zpracována na základě studia příhodných literárních zdrojů i zdrojů z internetu včetně právních norem týkajících se bezpečnostního sboru Vězeňské služby ČR a její organizační složky Akademie VS ČR. Formou literární rešerše byla získána data ze zdrojů týkající se specifické oblasti veřejných zakázek jako zajištění dodávek služeb a stavebních prací z veřejných financí, dále hodnocení investic s akcentem na stanovené postupy a zásady ve veřejném sektoru i postupu multikriteriálního hodnocení jako metody rozhodování podle různých kritérií.

Analytická část práce je zpracována formou sběru a analýzy dat z konkrétní oblasti veřejných zakázek, provedených oprav a investic Akademie VS ČR za období 2017 až 2021. Je předložena případová studie, jež řeší významnou investiční akci Akademie VS ČR. Analytická část diplomové práce je zaměřena na variantní řešení investiční akce a jejich ekonomickému vyhodnocení. V neposlední řadě jsou analyzovány rizikové faktory, jež se dotýkají zadávacích řízení. Poslední dvě kapitoly analytické části práce se věnují návrhu hodnotících kritérií při použití bodové metody a multikriteriální analýze výběrového řízení včetně návrhu systémových opatření, která lze uplatnit u dalších připravovaných výběrových řízení.

Na základě získaných dat a provedené analýzy jsou navržena hodnotící kritéria a systémová opatření, která mají přispět k účinnějšímu procesu výběrových řízení a kvalitnějšímu výběru dodavatelů zejména stavebních prací

3. Výsledky výzkumu/práce:

Z provedené literární rešerše i sběru podstatných dat vyplynulo, že organizační jednotka Akademie VS ČR realizuje v rámci plnění svých úkolů zadávací řízení za účelem výběru vhodných dodavatelů dodávek, služeb či stavebních prací. Bylo zjištěno, že v rámci ekonomické výhodnosti účastníka výběrového řízení je hodnocena především předložená nejnižší nabídková cena za předmět plnění.

Záměrem předložené práce bylo analyzovat rizikové faktory, které se mohou objevit v průběhu zadávacího řízení u organizačních složek státu. Na základě provedené analýzy pak autorka navrhla systém hodnotících kritérií, který povede ke zvýšení efektivity výběru vhodného dodavatele pro realizaci veřejné zakázky ve veřejném sektoru.

4. Závěry a doporučení:

Autorka navrhla vhodná systémová opatření, která by měla eliminovat chyby a nedostatky, se kterými se organizační jednotky státu potýkají při zadávacích řízeních. Tyto chyby vedou zejména k prodlužování termínů plnění předmětu díla, dále k prodražení celé zakázky a také k výběru nevhodného dodavatele, který nezajistí kvalitní provedení díla. Stát a jeho organizační složky se při zadávacím řízení musí chovat jako řádný hospodář, dodržovat principy efektivity, hospodárnosti a účelnosti, jelikož vynakládají finanční prostředky ve veřejném zájmu.

Při procesu hodnocení nabídek by mělo v důvodných případech docházet k hodnocení nejen podle nejnižší nabídkové ceny, ale zejména především porovnat ekonomickou výhodnost nabídky na základě poměru nabídkové ceny a požadovaných kvalitativních předpokladů.

KLÍČOVÁ SLOVA

Akademie VS ČR, hodnocení investic, veřejná zakázka, Vězeňská služba ČR

VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMIE A MANAGEMENTU

Nárožní 2600/9a, 158 00 Praha 5

SUMMARY

1. Main objective:

The aim of the diploma thesis is to analyze the current state of management and economics of public procurement in the organizational state unit. At the same time, based on the analysis, determine system measures of public procurement procedures aimed to increase efficiency in the implementation of public procurement within the organizational state unit. Furthermore, to establish a proposal for evaluation criteria and multi-criteria analysis of tenders.

2. Research methods:

The theoretical and methodological part of the diploma thesis is based on the study of suitable literary and Internet resources, including legal standards of resources related to the security corps of the Prison Service of the Czech Republic and its organizational unit of the Prison Service Academy of the Czech Republic. By the form of a literature search, the data from sources related to public procurement such as securing the supply of services and construction work from public finances, investment evaluation with actions on principles and principles in public procedures and multicriteria evaluation as a decision-making method according to various criteria were gained.

The analytical part of the work is processed in the form of data collection and analysis from a specific area of public procurement, repairs and investments of the Prison Service Academy of the Czech Republic for the period 2017 to 2021. A case study is presented that handles a major investment project of the Prison Service Academy of the Czech Republic. The analytical part of the diploma thesis is focused on a variant solution of the investment project and its economic evaluation. Last but not least, the risk factors that affect procurement procedures are analyzed. The last two chapters of the analytical part of the work are devoted to the suggestion of evaluation criteria using point methods and multi-criteria analysis of the tender, including the suggestion of system measures, which can be applied to other upcoming tenders.

Based on the obtained data and the performed analysis, evaluation criteria and system measures, which should contribute to a more efficient process of tenders and a better selection of suppliers, especially construction works, are proposed.

3. Result of research:

The literature search and the collection of essential data showed that the organizational unit of Academy of the Prison Service of the Czech Republic implements a tender procedure in order to select suitable suppliers of supplies, services or construction works. It was found that within the economic advantage of the tenderer, the lowest bid price for the subject of performance is evaluated.

The aim of the presented work was to analyze the risk factors that may appear during the tender procedure for the organizational state unit. Based on the analysis, the author proposed a system of evaluation criteria, which will increase the efficiency of selecting a suitable supplier for the implementation of public procurement in the public sector.

4. Conclusions and recommendation:

The author proposed appropriate system measures that should eliminate the errors and insufficiency that state organizational units face in procurement procedures. These errors lead in particular to the extension of the deadlines for the performance of the subject of the work, to the cost of the entire contract and also to the selection of an unsuitable supplier who will not ensure the quality of the work. The state and its organizational units must behave like a proper manager in the procurement procedure, adhering to the principles of efficiency, economy and effectiveness, as they spend funds in the public interest.

In the process of bid evaluation, in justified cases, the evaluation should take place not only according to the lowest bid price, but especially the economic advantage of the bid based on the ratio of the bid price and the required quality assumptions.

KEYWORDS

Academy of the Prison Service of the Czech Republic, Investment evaluation, Prison Service of the Czech Republic, Public Procurement.

JEL CLASSIFICATION

H11 Structure, Scope, and Performance of Government, H43 Project Evaluation • Social Discount Rate
H54 Infrastructures • Other Public Investment and Capital Stock, H57 Procurement
H83 Public Administration • Public Sector Accounting and Audits

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Jméno a příjmení:	Lenka Kohoutová
Studijní program:	Ekonomika a management (Ing.)
Studijní skupina:	KEMMA01
Název DP:	Management a ekonomika procesu zadávání veřejných zakázek v organizační jednotce státu
Zásady pro vypracování (stručná osnova práce):	<ol style="list-style-type: none">1. Úvod2. Teoreticko-metodologická část práce - realizace a financování veřejných zakázek, zadávací řízení, metodika multikriteriálního hodnocení3. Analytická část práce - přehled veřejných zakázek a analýza investic a oprav v organizační jednotce státu, případová studie investiční akce, varianty možného řešení investiční akce, ekonomické hodnocení projektu, rizikové faktory ovlivňující průběh zadávacího řízení, návrh hodnotících kritérií a multikriteriální analýzy výběrového řízení, systémová opatření.4. Závěr
Seznam literatury: (alespoň 4 zdroje)	<ul style="list-style-type: none">• DUFEK, Z. <i>Veřejné stavební investice</i>. Praha: Leges, 2018. ISBN 978-80-7502-322-3.• KALOUDA, F. <i>Finanční řízení podniku</i>. Plzeň: Aleš Čeněk, 2019. ISBN 978-80-7380-756-6.• KRUTÁK, T. <i>Zákon o zadávání veřejných zakázek s komentářem k 1. 9. 2020</i>. Olomouc: ANAG, 2020. ISBN 978-80-7554-280-9.• MARTINOVIČOVÁ, D. et al. <i>Úvod do podnikové ekonomiky</i>. Praha: Grada, 2019. ISBN 978-80-271-0293-8.
Harmonogram:	<ul style="list-style-type: none">• Zpracování cílů a metodiky do 13. 12. 2021• Zpracování teoretické části do 15. 2. 2022• Zpracování výsledků do 30. 3. 2022• Finální verze do 1. 5. 2022
Vedoucí práce:	Doc. Ing. Zdeněk Říha, Ph.D.

prof. Ing. Milan Žák, CSc.
rektor

V Praze dne 1. 12. 2021

Prof. Ing.
Milan
Žák CSc.

Digitálně podepsal Prof. Ing. Milan Žák CSc.
DN: cn=Prof. Ing. Milan Žák CSc., c=CZ, o=Vysoká škola ekonomie a managementu, a.s., givenName=Milan, sn=Žák, serialNumber=ICA-10393535
Datum: 2021.12.08 10:42:59 +01'00'

Obsah

1	Úvod	1
2	Teoreticko-metodologická část práce	3
2.1	Vězeňská služba ČR	3
2.1.1	Poslání a úkoly	3
2.1.2	Personální složení Vězeňské služby ČR	6
2.1.3	System přípravy a vzdělávání zaměstnanců ve Vězeňské službě ČR	7
2.1.4	Akademie VS ČR a její význam	8
2.1.5	Vzdělávací a výcvikové středisko Akademie VS ČR	9
2.1.6	System přípravy zaměstnanců Vězeňské služby ČR	10
2.1.7	Základní ekonomické ukazatele	11
2.2	Veřejné zakázky	16
2.2.1	Charakteristika veřejných zakázek	16
2.2.2	Zadavatel veřejné zakázky	18
2.2.3	Vězeňská služba ČR jako zadavatel veřejných zakázek	20
2.3	Hodnocení investic	24
2.3.1	Investice jako ekonomický nástroj	24
2.3.2	Investice a jejich hodnocení	26
2.3.3	Rizikovost investice	30
2.4	Multikriteriální hodnocení	31
2.4.1	Kritéria v procesu hodnocení	32
2.4.2	Metody stanovení vah kritérií	32
2.4.3	Metody porovnání variant	34
2.5	Metodika práce	35
3	Analytická část práce	37
3.1	Přehled veřejných zakázek Akademie VS ČR za období 2017 až 2021	37
3.2	Analýza investic a oprav v Akademii VS ČR za období 2017 až 2021	38
3.3	Případová studie investiční akce: Akademie – výstavba stravovacího zařízení	41
3.4	Varianty možného řešení investiční akce	45
3.5	Ekonomické hodnocení projektu	48
3.6	Rizikové faktory ovlivňující průběh zadávacího řízení	52
3.7	Návrh hodnotících kritérií a multikriteriální analýzy výběrového řízení	54
3.8	Systemová opatření	61
4	Závěr	63

Literatura

Přílohy

Seznam tabulek

Tabulka 1 Rozpočet Vězeňské služby ČR za období 2017 až 2021	12
Tabulka 2 Seskupení položek za období 2017 až 2021	12
Tabulka 3 Rozpočet Akademie VS ČR za období 2017 až 2021	15
Tabulka 4 Vývoj spotřeby a cen energií v Akademii v období 2019 až 2021	15
Tabulka 5 Trh veřejných zakázek v ČR	19
Tabulka 6 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2019 a 2020	19
Tabulka 7 Přehled veřejných zakázek Vězeňské služby ČR za období 2018 až 2022	21
Tabulka 8 Počet veřejných zakázek Vězeňské služby ČR v systému NEN dle druhu veřejné zakázky	22
Tabulka 9 Počet veřejných zakázek Vězeňské služby ČR dle režimu a druhu za rok 2020 a 2021	23
Tabulka 10 Počet veřejných zakázek v Akademii VS ČR za období 2017 až 2021	38
Tabulka 11 Analýza počtu realizovaných oprav v Akademii VS ČR v letech 2017 až 2021 ..	40
Tabulka 12 Finanční analýza oprav a údržby v Akademii VS ČR za období 2017 až 2021 ...	41
Tabulka 13 Předběžné náklady investiční akce	44
Tabulka 14 Přehled finančních nákladů za celodenní stravu studentů	45
Tabulka 15 Současná hodnota cash flow	49
Tabulka 16 Hodnotící kritéria	55
Tabulka 17 Příklad č. 1 - hodnocení předložených nabídek	58
Tabulka 18 Příklad č. 2 – hodnocení nabídek	59
Tabulka 19 Příklad č. 3 – hodnocení nabídek	60

Seznam obrázků

Obrázek 1 Mapa věznic, vazebních věznic, ústavů zabezpečovací detence v České republice.	4
Obrázek 2 Systém řízení v rámci Vězeňské služby ČR	5
Obrázek 3 Vývoj počtu personálu Vězeňské služby ČR a vězňených osob	6
Obrázek 4 Tabulka vybraných výdajů ve Vězeňské službě ČR	14
Obrázek 5 Principy 3E	18
Obrázek 6 Členění kritérií	32
Obrázek 7 Hodnotící stupnice Saatyho metody	34
Obrázek 8 Matice rizik Akademie VS ČR	53

Seznam grafů

Graf 1 Vývoj výše základní sazby pro ČR za rok 2021	29
Graf 2 Vývoj výše diskontní sazby ČNB	29
Graf 3 Vývoj průměrné roční míry inflace v ČR za období 2000 až 2021	31
Graf 4 Celkové roční náklady jednotlivých variant	48
Graf 5 Doba návratnosti investice, varianta A	51
Graf 6 Doba návratnosti, varianta C	52
Graf 7 Hodnocení nabídek – příklad č. 1	58
Graf 8 Hodnocení nabídek – příklad č. 2	59
Graf 9 Hodnocení nabídek – příklad č. 3	61

1 Úvod

Vězeňská služba ČR, jako bezpečnostní sbor, poskytuje nenahraditelnou službu v každém státě. Vězeňský personál pracuje s vězněnými osobami, které se z důvodu svého zavadového jednání a chování ocitly za hranou zákona a společenských norem a jsou kvůli spáchání trestného činu izolováni od společnosti. Dále zajišťují jejich každodenní smysluplnou činnost prostřednictvím programu zacházení, jehož hlavním cílem je pozitivní působení na vězněné osoby pro jejich úspěšnou reintegraci do společnosti. V rámci každodenních náročných úkolů, jež jsou velmi psychicky náročné, se musí zaměstnanci vypořádat i se značným tlakem na profesionální a precizní plnění svých úkolů. To vše v přísně řízeném a neustále kontrolovaném penitenciárním prostředí, ve kterém není prostor pro chyby, jež by vedly ke vzniku závažných a mimořádných událostí, které by musela Vězeňská služba ČR a její zaměstnanci řešit.

Aby celý systém Vězeňské služby ČR s jejími organizačními jednotkami mohl fungovat a mohl plnit svůj cíl a účel, je nutné zajistit běžný provoz věznic, vazebních věznic, ústavů zabezpečovací detence, Akademie VS ČR a Středního odborného učiliště, po všech stránkách. Od zabezpečení základních potřeb až po zajištění investičních projektů nutných pro bezpečný provoz i rozvoj organizačních jednotek. K tomuto účelu slouží ve Vězeňské službě ČR postupy a pravidla při zadávání veřejných zakázek organizačními složkami v resortu Ministerstva spravedlnosti ČR.

Cílem diplomové práce je analýza současného stavu zadávání veřejných zakázek v organizační jednotce státu a dále vyhodnocení rizikových faktorů ovlivňující samotný průběh zadávacího řízení. Na základě provedené analýzy stanovit systémová opatření zadávacího řízení směřující ke zvýšení efektivity při realizaci veřejných zakázek v rámci organizační jednotky státu a návrh hodnotících kritérií a multikriteriální analýzy výběrových řízení.

Toto téma si záměrně autorka vybrala, jelikož je od roku 2013 zaměstnancem Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem. V Akademii byla nejprve na pozici referenta majetkové správy, kde její pracovní náplní byla především problematika veřejných zakázek v organizační jednotce státu. Od roku 2021 je na pozici zástupce ředitele, kde má v kompetenci dohled a kontrolu nad realizací veřejných zakázek uskutečňovaných ve vzdělávací instituci. Problematice veřejných zakázek se autorka diplomové práce věnovala i před nástupem do státní organizace, kdy pracovala v soukromé stavební firmě a veřejné zakázky řešila z pohledu dodavatele. Tyto získané zkušenosti mohla následně uplatnit v Akademii VS ČR.

Předložená diplomová práce se skládá ze dvou částí. První část je teoreticko-metodologická, která vymezuje základní informace o fungování, systému, úkolech a poslání Vězeňské služby ČR. Dále je věnována pozornost Akademii VS ČR jako vzdělávací instituci, která zajišťuje vzdělávání a přípravu příslušníků a občanských zaměstnanců bezpečnostního sboru Vězeňské služby ČR. V další kapitole je popsána problematika systému zadávání a vyhodnocování veřejných zakázek ve Vězeňské službě ČR jako organizační složce státu. Následuje popis a hodnocení investic jako ekonomického nástroje a s tím spojených rizik. Předposlední kapitola v teoreticko-metodologické části práce je věnována multikriteriálnímu hodnocení a s tím související stanovení vah kritérií a následně metody porovnání jednotlivých variant. Poslední kapitola v první části popisuje metodiku tvorby diplomové práce.

Druhá část předložené práce je již analytická a věnuje se nejprve přehledu veřejných zakázek Akademie VS ČR za období 2017 až 2021. Následuje analýza investic a oprav za stejné sledované období. Významnou kapitolou je případová studie, jež popisuje zamýšlenou investiční akci Akademie VS ČR, kterou je výstavba stravovacího zařízení.

V dalších kapitolách se autorka věnuje nástinu různých možných řešení investiční akce a jejich ekonomickému vyhodnocení. V následující kapitole jsou uvedeny rizikové faktory, jež mají podstatný vliv na průběh zadávacích řízení realizovaných v Akademii VS ČR. Poslední dvě kapitoly analytické části práce se věnují návrhu hodnotících kritérií a multikriteriální analýze výběrového řízení a návrhu systémových opatření, která lze uplatnit u dalších připravovaných výběrových řízení.

Záměrem autorky práce bylo analyzovat rizikové faktory, které se mohou objevit v průběhu zadávacího řízení u organizačních složek státu. Na základě analýzy pak navrhnout systém hodnotících kritérií, který zlepší efektivitu výběru vhodného dodavatele pro realizaci dané veřejné zakázky.

Autorka se domnívá, že navržená systémová opatření budou eliminovat chyby, se kterými se organizační jednotky státu potýkají při zadávacích řízeních, jež vedou zejména k prodlužování termínů plnění předmětu díla, dále k prodražení celé zakázky a také k výběru nevhodného dodavatele, který nezajistí kvalitní provedení díla. Organizační složky se při zadávacím řízení musí chovat jako řádný hospodář, dodržovat principy efektivnosti, hospodárnosti a účelnosti, jelikož vynakládají finanční prostředky ve veřejném zájmu.

2 Teoreticko-metodologická část práce

Široká veřejnost se ve svém vnímání v souvislosti s penitenciárním prostředím orientuje zejména na vězněné osoby. Zkoumá, hodnotí jejich práva, podmínky života za mřížemi. Životní podmínky vězněných osob jsou zajímavé téma přímo vybízející k dlouhé a poutavé debatě. Druhou stranou představuje samotné materiálně technické vybavení věznic a vězeňský personál, který má zajistit plnění zákonem stanoveného výkonu trestu odnětí svobody v souladu s platnými zákony České republiky, ale i rámci zajištění základních i kvalitních služeb pro vězně. S tím souvisí nespočet úkonů a úloh k zabezpečení jednotlivých potřeb vězňů i zaměstnanců. A právě zadávání veřejných zakázek je každodenním úkolem pro mnoho zaměstnanců organizačních jednotek Vězeňské služby. Bez procesu veřejného zadávání by nemohla organizace vůbec fungovat a zabezpečit své poslání a úkoly.

Pro zabezpečení chodu tak velké a rozvětvené organizace, která má své organizační jednotky rozmístěné po celé České republice je nutný důsledný systém, plánování a odborný personál. *„Je to mimořádně náročná práce, ale když ji děláte svědomitě, odmění vás pocitem, že vykonáváte něco, co má smysl“* (Kula, 2005).

Personál musí i v přísně střeženém a neustále kontrolovaném prostředí věznic, vazebních věznic i ústavů zabezpečovací detence pracovat a zajišťovat běžný chod objektů ve správě Vězeňské služby ČR.

V úvodu teoreticko-metodologické části práce je popsána Vězeňská služba ČR, její poslání a úkoly, dále personální skladba zaměstnanců včetně systému přípravy a vzdělávání. Dále v kapitole je popsána základní charakteristika Akademie VS ČR a vzdělávací činnost včetně základní odborné přípravy. Další kapitola je zaměřena na veřejné zakázky, jejich charakteristiku a vymezení zadavatele veřejné zakázky. Následující kapitola se věnuje problematice hodnocení investic, metodám hodnocení investic a následně i rizikovosti investic. Poslední kapitola teoreticko-metodologické části se zabývá multikriteriálním hodnocením, kdy je pozornost zaměřena na kritéria v procesu hodnocení, metody stanovení vah kritérií a na jednotlivé specifikace metod sloužící k porovnání jednotlivých variant.

2.1 Vězeňská služba ČR

Vězeňská služba ČR představuje bezpečnostní sbor, jehož hlavním úkolem je zajištění a plnění zákonem stanoveného výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence a v souvislosti s tím příslušné bezpečnosti a ochrany v objektech ve správě Vězeňské služby ČR. Vězeňská služba ČR kromě bezpečnostního charakteru zajišťuje a poskytuje odborné zacházení a sociální služby pro vězněné osoby. V následujících odstavcích je předložen základní popis tohoto bezpečnostního sboru působícím na území České republiky.

2.1.1 Poslání a úkoly

„Vězeňská služba ČR zajišťuje výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a v rozsahu stanoveném zákonem ochranu pořádku a bezpečnosti při výkonu soudnictví a správě soudů a při činnostech státních zastupitelství a Ministerstva spravedlnosti ČR“ (Sochůrek 2007, s. 6).

Mezi základní náplň práce Vězeňské služby ČR patří správa a střežení věznic, vazebních věznic a ústavů zabezpečovací detence.

Vězeňská služba ČR se člení na vězeňskou stráž, která předvádí, střeží a také eskortuje vězněné osoby. Dále na justiční stráž, která zabezpečuje ostrahu v objektech Ministerstva spravedlnosti ČR, jimiž jsou například soudy nebo budovy státního zastupitelství. Poslední skupinou je správní služba, která zajišťuje administrativní, ekonomické a logistické činnosti v jednotlivých organizačních jednotkách.

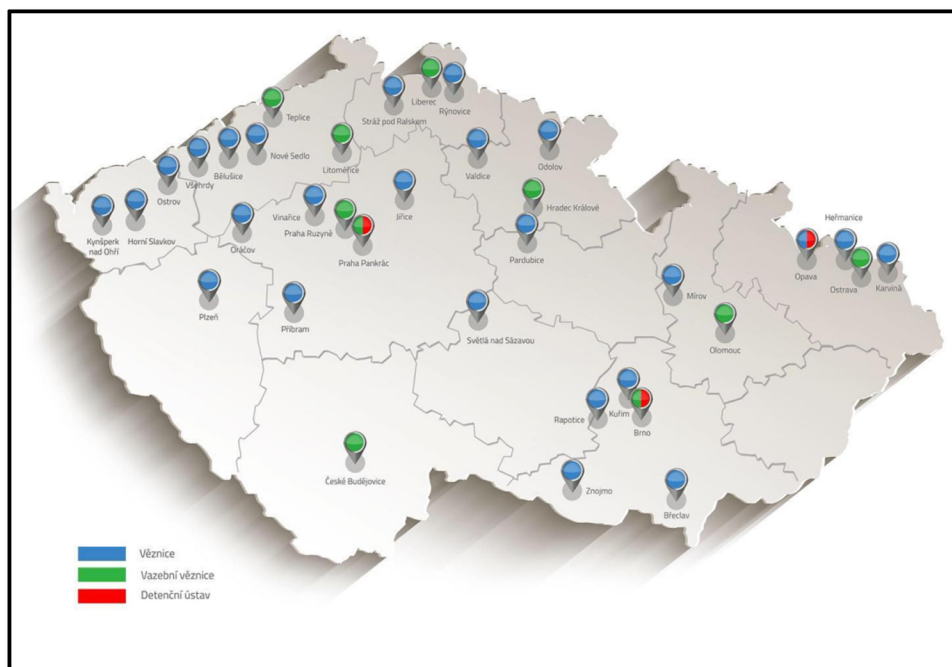
„Účelem výkonu trestu odnětí svobody je prostředky stanovenými zákonem působit na odsouzené tak, aby snižovali nebezpečí recidivy svého kriminálního chování a vedli po propuštění soběstačný život v souladu se zákonem, chránit společnost před pachateli trestných činů a zabránit jim v dalším páčení trestné činnosti“ (zákon č. 169/1999 Sb., § 1 odst. 2).

V souladu se zákonem č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, ve znění pozdějších předpisů zabezpečují vazební věznice výkon vazby. Věznice zajišťují, aby trest odnětí svobody plnil svůj účel a byl vykonáván v souladu se zákonem č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (Sochůrek, 2007).

Ústavy pro výkon zabezpečovací detence ve správě Vězeňské služby ČR jsou určeny pro zvláště nebezpečné a zejména psychiatricky nebo sexuologicky nemocné pachatele trestných činů, kteří nemohou být vzhledem k závažnosti své nemoci umístěni do věznice k výkonu trestu odnětí svobody. Z těchto důvodů nařizuje soud ochranné opatření ve formě uložení zabezpečovací detence (zákon č. 40/2009 Sb.)

Vězeňská služba ČR (2022) na svých stránkách uvádí, že v současné době Vězeňská služba ČR v České republice spravuje 35 věznic. Z celkového počtu je 10 věznic vazebních a tři ústavy zabezpečovací detence v Brně, Opavě a od 13. ledna 2022 v Praze.

Obrázek 1 Mapa věznic, vazebních věznic, ústavů zabezpečovací detence v České republice

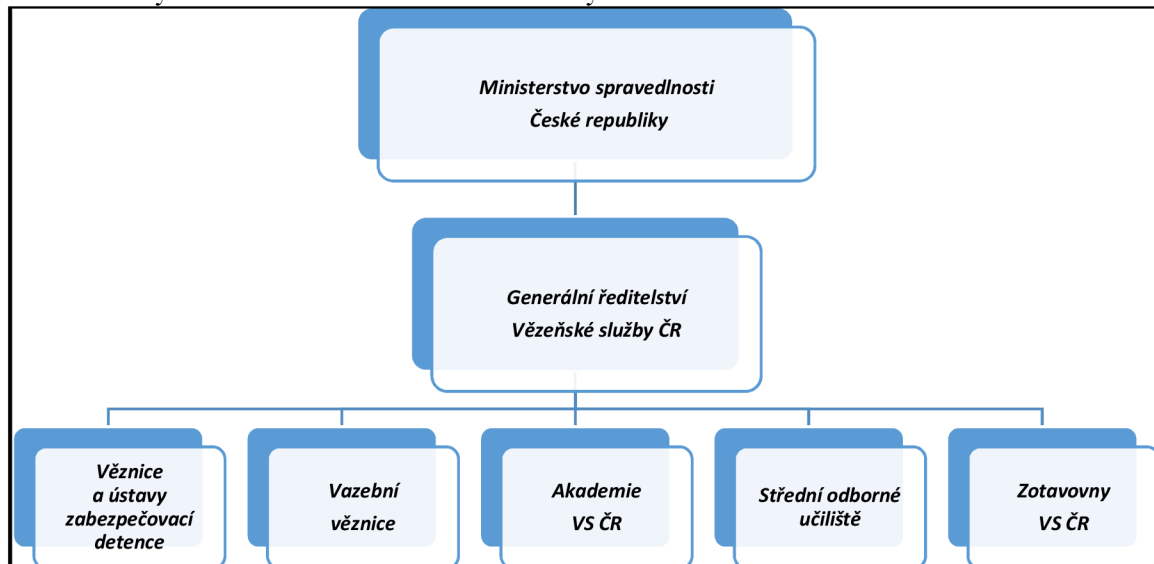

Zdroj: Vězeňská služba ČR (2022)

Bezpečnostní sbor Vězeňské služby ČR je zřízen podle zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Vězeňská služba ČR se při zajišťování svých úkolů řídí platnými právními předpisy, respektuje Listinu základních práv a svobod a samozřejmě také Doporučení Rady Evropy (Vězeňská služba ČR, 2022).

Sochůrek (2007, s. 7) uvádí následující systém řízení v rámci Vězeňské služby ČR. Ministerstvo spravedlnosti ČR je nadřízenou institucí a orgánem Vězeňské služby ČR. Vězeňská služba se člení na jednotlivé organizační jednotky, a to Generální ředitelství VS ČR, věznice, vazební věznice a ústavy zabezpečovací detence, Akademie VS ČR, Střední odborné učiliště a zotavovny (obrázek 2 Systém řízení v rámci Vězeňské služby ČR). Autor dále uvádí, že v čele Vězeňské služby ČR je generální ředitel, který Vězeňskou službu ČR řídí prostřednictvím Generálního ředitelství VS ČR se sídlem v Praze. Každá organizační jednotka má svého ředitele, kterého řídí generální ředitel Vězeňské služby ČR.

Obrázek 2 Systém řízení v rámci Vězeňské služby ČR

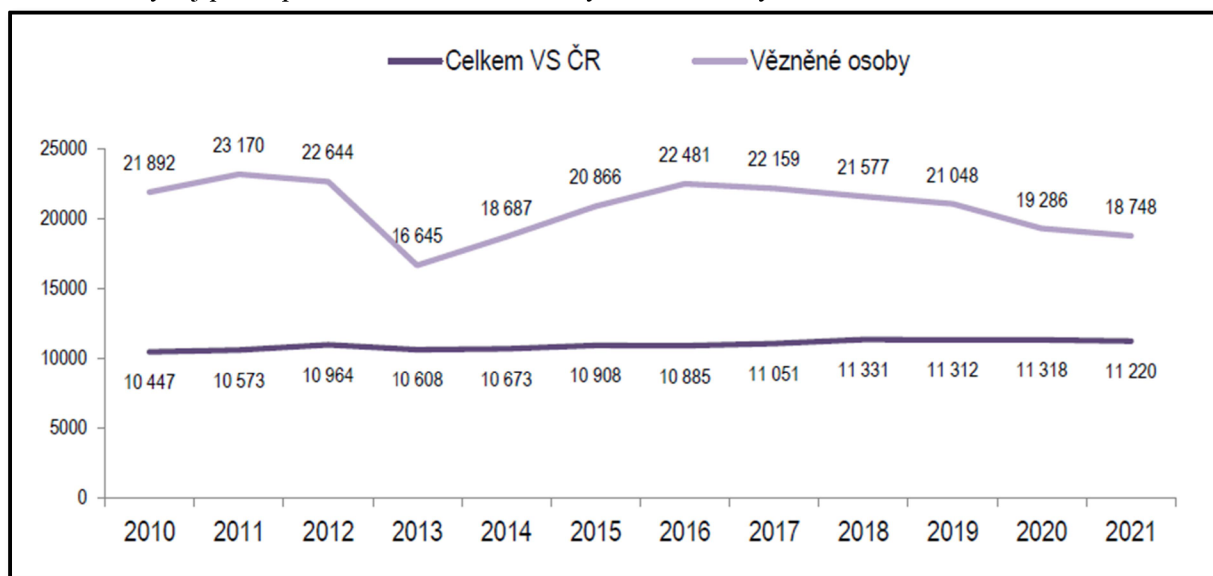
Zdroj: Vězeňská služba ČR (2021)

Sochůrek (2007) upřesňuje, že pouze ministr spravedlnosti ČR jmenuje i odvolává generálního ředitele Vězeňské služby ČR, který zase jmenuje a odvolává ředitele jednotlivých organizačních jednotek. Dále autor zmiňuje, že ministr spravedlnosti má právo zřízovat nebo i zrušit jednotlivé organizační jednotky.

2.1.2 Personální složení Vězeňské služby ČR

Personální složení Vězeňské služby ČR je specifické tím, že část zaměstnanců celého sboru tvoří příslušníci ve služebním poměru podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů a druhou část tvoří občanští zaměstnanci bez uniformy v pracovněprávním vztahu dle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů. V roce 2021 tvořili příslušníci 62,06 % a občanští zaměstnanci 37,93 % z celkového počtu všech zaměstnanců Vězeňské služby ČR (Vězeňská služba ČR, 2022).

Obrázek 3 Vývoj počtu personálu Vězeňské služby ČR a vězňených osob

Zdroj: Vězeňská služba ČR (2022)

Od roku 2017 dochází k trvalému snižování počtu vězňených osob. Nicméně Česká republika patří stále mezi země s největším počtem vězňených osob na přepočít obyvatel a také patří mezi přední země s vysokou délkou trestu a recidivou vězňených osob, přibližně 70 % vězňených osob se vrací zpět do výkonu trestu odnětí svobody. Délka trestu souvisí s trestní politikou státu a s nízkým počtem udělování alternativních trestů. Z tohoto důvodu se Česká republika a české vězeňství neustále potýká s přeplněností věznic a s tím související vysoké náklady s výkonem trestu odnětí svobody. V roce 2021 eviduje Vězeňská služba ČR celkový počet vězňených osob ve výši 18 748 osob. Na tento počet vězňených osob připadá 11 220 příslušníků a zaměstnanců (Vězeňská služba ČR, 2022).

Jiříčka (2017) ve svém uveřejněném průzkumu zmiňuje nízké počty příslušníků Vězeňské služby ČR, kteří vykonávají službu dozorců ve věznicích. Autor uvádí velmi nepříznivý poměr ve srovnání s ostatními zeměmi Evropské unie, kdy v České republice stráží jeden dozorce na jedenáct vězňených osob.

Zaměstnanci Vězeňské služby ČR se podílí na plnění podstatných úkolů spojených s ochranou společnosti před pachateli trestné činnosti, ale i významně působí na vězňené osoby s cílem snížení recidivy (zákon č. 169/1999 Sb., § 1 odst. 2).

Sochůrek (2007) uvádí, že každá věznice se dále organizačně dále členěny na oddělení. Oddělení výkonu vazby a trestu, oddělení vězeňské a justiční stráže, ekonomické oddělení, logistika, ICT a další. Autor dále specifikuje konkrétní personál vězeňské služby a jeho kontakt s vězňenými osobami podle náplně své služební nebo pracovní činnosti:

- **ředitelé a první zástupci ředitelů organizačních jednotek** s uvězněnými osobami provádějí pohovory, řeší stížnosti a žádosti. Ředitel jmenuje členy parolové rady¹;
- **vedoucí oddělení výkonu vazby a trestu odnětí svobody** v rámci svých povinností zajišťují plnění zákonem stanoveného výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, provádějí pravidelnou kontrolní činnost, dohlíží na plnění a realizaci programu zacházení u odsouzených, vyřizují také požadavky vězňených osob a komunikují s ostatními vedoucími dalších oddělení;
- **strážní** zajišťují ostrahu a bezpečnost věznic, vazebních věznic, dále eskortují vězňené osoby k soudu, do zdravotnických středisek či při přemístění do jiné věznice;
- **dozorci** z řad příslušníků přicházejí s odsouzenými osobami nejčastěji do kontaktu, dohlížejí na dodržování pořádku a kázně vězňených osob, zajišťují plnění celodenního programu určeného pro vězňené osoby včetně hygieny a výdeje stravy, provádějí kontrolu cel a prostor, kde se pohybují vězňené osoby;
- **speciální pedagog** je odborný zaměstnanec, který dohlíží na výchovnou a pedagogickou činnost, řídí a koordinuje vychovatele a také sám realizuje odborné aktivity v rámci programu zacházení;
- mezi pracovní náplň **psychologa** patří zejména zajištění odborné psychologické činnosti v rámci diagnostiky, posouzení i poradenství;
- práce **sociálního pracovníka** je zaměřena na podporu samostatnosti a řešení životních situací po opuštění věznice a začlenění zpět do společnosti;
- **vychovatel** obstarává výchovné, vzdělávací, diagnostické a preventivní činnosti zaměřené na rozvoj osobnosti vězňené osoby;
- organizaci kulturních, sportovních i zájmových činností pro vězňené osoby zajišťuje **pedagog volného času**. Může se jednat o individuální nebo skupinové aktivity;
- Sochůrek (2007) řadí mezi další zaměstnance, kteří přicházejí do přímého styku s vězňenými osobami, zejména **duchovní, zdravotnický personál, zaměstnanci oddělení logistiky, oddělení ekonomického nebo správní pracovníci**.

2.1.3 Systém přípravy a vzdělávání zaměstnanců ve Vězeňské službě ČR

„Profese zaměstnance vězeňské služby je profesí velmi specifickou, náročnou a zodpovědnou. Očekává se od něho, že bude plnit náročné a stresující úkoly v zájmu celé společnosti“ (Vlach 2020, s. 207).

Pro výkon takového povolání musí být pracovník náležitě proškolen. Vězeňská služba ČR (2022) na svých stránkách uvádí, že vzdělání a výcvik vězeňského personálu v České republice obstarává jediné resortní zařízení umístěné ve Stráži pod Ralskem.

Stránky organizace (2022) dále specifikují, že Akademie VS ČR je svým vzdělávacím posláním a specifickými úkoly je zcela odlišná od věznic, vazebních věznic a ústavů zabezpečovací detence. Základní odbornou přípravu musí absolvovat každý nový občanský zaměstnanec, který nastupuje do zaměstnaneckého poměru nebo nový příslušník nastupující do výkonu služby u Vězeňské služby ČR. Vzdělávání zaměstnanců je investice, ne náklad, musí se však dělat správně a odborně (Hawken, 2003).

¹ Parolová rada, nebo také Komise pro podmíněné propuštění posuzuje v rámci svého jednání chování vězňené osoby i širší souvislosti v návaznosti na stanovení doporučení pro soud k podmíněnému propuštění vězňené osoby.

2.1.4 Akademie VS ČR a její význam

Jednou z nejvýznamnějších organizačních jednotek Vězeňské služby ČR je Akademie VS ČR se sídlem ve Stráži pod Ralskem. Akademie VS ČR je jedinou a jedinečnou vzdělávací institucí s celorepublikovou působností pro Vězeňskou službu ČR. Hlavním úkolem a posláním Akademie VS ČR je zajištění výcviku, řádného vzdělání a přípravy nových zaměstnanců Vězeňské služby ČR. Dále se v Akademii VS ČR realizuje řada specializačních kurzů, odborných školení a instrukčně metodických změn určených pro jednotlivé profesní skupiny vězeňského personálu. Akademie VS ČR je akreditovaným pracovištěm Ministerstva práce a sociálních věcí ČR pro realizaci kurzů určených pro sociální pracovníky a dále akreditovaným pracovištěm Ministerstva zdravotnictví ČR pro realizaci specializačních kurzů určených pro řidiče raněných a nemocných. Jůzl a Vlach (2022) připomínají, že Akademie VS ČR, jako vzdělávací instituce, dbá na vědecký rozvoj a pravidelně pořádá mezinárodní vědecké konference, je aktivní na mezinárodním poli, kde udržuje řadu zahraničních vztahů. Akademie VS ČR je součástí mezinárodních struktur jako je například EPTA, která sdružuje vzdělávací instituce vězeňských služeb v rámci Evropské unie pod záštitou Rady Evropy.

Příprava a vzdělávání jednotlivých profesních skupin v rámci Vězeňské služby ČR se řídí nařízením generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 15/2018, které vymezuje způsob a průběh vzdělávání pro příslušníky a občanské zaměstnance, a to včetně jazykového nebo manažerského vzdělávání.

Akademie VS ČR kromě odborného vzdělávání a výcviku zajišťuje a realizuje prostřednictvím Kabinetu dokumentace a historie se sídlem v Praze historický penologický výzkum. Pracovníci Kabinetu dokumentace a historie mají za úkol sbírat materiály a exponáty související s historií českého vězeňství a ty následně zpřístupnit odborné veřejnosti. Za tímto účelem byl ve Vazební věznici Praha – Pankrác vybudován Památník, který mapuje celou historii vězeňství na území Čech Moravy. V Památníku jsou zpřístupněny cely smrti, ale i pověstná sekyrárna, kde probíhaly popravy českých vlastenců za 2. světové války. Všichni nově nastupující zaměstnanci v rámci základní odborné přípravy absolvují odbornou exkurzi do Památníku, aby se seznámili s historickými milníky českého vězeňství.

Akademie VS ČR (2022) na svých stránkách uvádí, že Organizační strukturu, systém a řízení, působnost a činnost Akademie VS ČR je stanovena nařízením generálního ředitele Vězeňské služby ČR. Ředitel Akademie následně vydává Vnitřní řád a další potřebná nařízení nutná pro stanovenou vzdělávací činnost v rámci Vězeňské služby ČR.

Jůzl a Vlach (2022, s. 395-396) popisují historii Akademie VS ČR sahající až k roku 1960, kdy probíhal trénink vězeňského personálu po dobu 3 měsíců. Autoři označují za předchůdce současné Akademie VS ČR odborné učiliště v Ostrově nad Ohří, zřízené tehdejším Ministerstvem spravedlnosti Československé republiky v roce 1970. Dále autoři uvádějí, že v roce 1975 se vzdělávací středisko stalo pobočkou tehdejší školy Sboru nápravné výchovy sídlící v Brně. Stejný zdroj popisuje, že v roce 1992 se školicí středisko přejmenovalo na Institut vzdělávání Vězeňské služby ČR. Autoři doplňují, že nová pobočka Institutu vzdělávání Vězeňské služby ČR byla v roce 1994 otevřena ve Stráži pod Ralskem a posléze byla v roce 1996 otevřena také pobočka v Kroměříži. Dále autoři zmiňují, že od 1. listopadu 1996 byl Institut vzdělávání Vězeňské služby ČR definitivně umístěn ve Stráži pod Ralskem a pobočka v Kroměříži uzavřela své učebny v roce 2006. Na závěr autoři zdůrazňují, že současným názvem, Akademie VS ČR, se jediné vzdělávací a školicí středisko Vězeňské služby ČR pyšní od září 2013. Stejný zdroj doplňuje, že od roku 1970 do současné doby dokončilo vzdělávací programy v Akademii VS ČR přes 60 tis. účastníků vzdělávacích aktivit.

2.1.5 Vzdělávací a výcvikové středisko Akademie VS ČR

Základním úkolem Akademie VS ČR je zajištění odborného vzdělání a výcviku pro nově nastupující zaměstnance Vězeňské služby ČR, a to jak z řad příslušníků, tak i z řad občanských zaměstnanců, aby byli řádně připraveni a vyškoleni pro výkon služby či práce. Tato příprava se realizuje formou základní odborné přípravy. Další velmi významnou a podstatnou částí práce Akademie VS ČR je zvyšování odborné úrovně a kvalifikace jednotlivých profesních skupin působících v rámci Vězeňské služby ČR a předávání takových kompetencí, které umožní zaměstnancům řešit každodenní zadané úkoly související s jejich služebním nebo pracovním místem.

„Soustavné vzdělávání učitelů Akademie VS ČR je nezbytnou podmínkou pro zajištění kvalitní výuky personálu VS ČR. Znalost mezinárodních standardů, doporučení Výboru ministrů Rady Evropy týkajících se oblasti vězeňství, přehled o činnosti mezinárodních institucí operujících na penitenciárním poli a povědomí o stavu a vývoji evropských vězeňských systémů je součástí výbavy učitele, který vzdělává český vězeňský personál“ (Prudlová, 2016).

Akademie VS ČR (2022) poskytuje pro vězeňský personál následující formy vzdělávání:

- základní odbornou přípravu, které absolvují všichni nově nastupující zaměstnanci Vězeňské služby ČR;
- profesní a služební přípravu zaměstnanců Vězeňské služby ČR;
- specializační kurzy, odborná školení a instrukčně metodická zaměstnání;
- na základě uzavřených dohod o spolupráci se středními a vysokými školami v České republice zajišťuje vězeňský personál i odbornou lektorskou činnost na těchto školách;
- realizaci specializačního vzdělávání pro vězeňský personál prostřednictvím grantů poskytovaných z programů Evropské unie či Norských fondů.

Areál Akademie VS ČR disponuje 12 základními učebnami s celkovou kapacitou 280 míst. Dále je zde 6 specializovaných učeben s celkovou kapacitou 128 míst, přednáškový sál s kapacitou 96 míst a víceúčelový sál s kapacitou 120 míst a malý sál s kapacitou 45 míst (Jůzl, Vlach, 2022).

Prostorové uspořádání v Akademii VS ČR je navrženo tak, aby umožňovalo jak teoretickou přípravu, tak praktickou přípravu prostřednictvím výcviku v odborných učebnách, které simulují nejběžnější situace ve vězeňských zařízeních. Při výkonu služby a zaměstnání, v organizačních jednotkách Vězeňské služby ČR, se zaměstnanci setkávají s mnoha různorodými a psychicky náročnými situacemi, na které jsou v rámci základní odborné přípravy, ale i v rámci specializačních kurzů připravováni, a to zejména proto, aby se uměli vypořádat s mimořádnými situacemi, které ve specifickém vězeňském prostředí nastávají.

V rámci zajištění bezpečnosti ve věznicích nemají studenti možnost si tyto stavy v reálném prostředí věznice nacvičit, několikrát zopakovat, nikdo je neupozorní na chyby. Proto je tu Akademie VS ČR se svými specializovanými učebnami, mezi které patří cvičná cela, ve které mají studenti možnost názorných ukázek a provedení nácviku zacházení s vězňnými osobami přímo v jeho cele. Ve spolupráci s Kovo Pankrác vybudovaná učebna, ve které se simuluje vstup do věznice. Studenti mají možnost nacvičit kontrolu zavazadel na rentgenovém zařízení, vstup bezpečnostním rámem a další spojené úkony týkající se předpisového vstupu do věznice.

V budově Akademie VS ČR se nachází i speciální učebna se simulátorem střelby. Pro potřeby výuky sebeobrany plně vybavené DOJO. Samozřejmostí jsou počítačové učebny, jedna velká počítačová učebna s počtem 42 počítačových stanic a další dvě učebny s počtem každá 24 počítačových stanic, včetně dataprojektorů napojené na samostatné servery, které umožňují simulovat užívané profesní programy v rámci Vězeňské služby ČR.

Studenti mají možnost v budově školy navštěvovat nově vybavenou posilovnu s profesionálním fitness vybavením a zařízením pro zvýšení své fyzické kondice (Jůzl, Vlach, 2022).

Akademie VS ČR se neustále rozvíjí a zdokonaluje. V rámci nárůstu počtů nově se připravujících příslušníků a zaměstnanců Vězeňské služby ČR je třeba i výukové prostory Akademie VS ČR inovovat a rozšiřovat. V roce 2021 se Akademii VS ČR podařilo dokončit rekonstrukci budovy objektu, který dříve sloužil jako mateřská škola. Nově je objekt využit jako výcvikové a vzdělávací centrum Akademie VS ČR a slouží především pro výcvikové aktivity, které nebylo z kapacitních i technických důvodů možné v hlavní budově školy realizovat. Jde především o specializované učebny, které svým zaměřením a vybavením simulují nejběžnější prostory ve věznicích i soudech.

V dalším období by Akademie VS ČR chtěla dokončit investiční akci výstavby nového objektu stravovacího provozu, který již dlouhou dobu připravuje a zajistila by tak chybějící kvalitní a komfortní stravování účastníků svých kurzů.

V rámci získání nových poznatků, zdokonalení vědomostí a možnosti poznání nového prostředí organizuje Akademie VS ČR pro své učitele odborných předmětů stáže do jiných věznic a vazebních věznic, do vzdělávacích institucí jiných bezpečnostních sborů v rámci České republiky.

Vlach (2020, s. 212) uvádí, že Akademie VS ČR uzavřela také několik mezinárodních dohod o spolupráci se zahraničními vzdělávacími centry vězeňských služeb. Jůzl a Vlach (2022, s. 402) doplňují, že Akademie VS ČR každoročně vítá ve svých vzdělávacích a výcvikových prostorách mnohé zahraniční delegace v rámci mezinárodní spolupráce v oblasti vězeňství.

2.1.6 Systém přípravy zaměstnanců Vězeňské služby ČR

Příprava zaměstnanců na službu nebo práci ve Vězeňské službě ČR začíná formou základní odborné přípravy. Tuto přípravu musí absolvovat v různé formě všichni nově nastupující zaměstnanci Vězeňské služby ve vzdělávací instituci Akademii VS ČR ve Stráži pod Ralskem. Akademie VS ČR (2021) na svých stránkách uvádí, že systém základní odborné přípravy se člení na kurzy „A“, „B1“, „B2“, „B3“, „B4“ a „I“ dle následného zařazení do výkonu služby nebo práce v jednotlivých organizačních jednotkách.

Základní odborná příprava příslušníků – kurz „A“ musí absolvovat všichni nově nastupující příslušníci Vězeňské služby ČR. Kurz je sestaven tak, aby si příslušník osvojil nejen znalosti z právních norem upravující činnost vězeňské a justiční stráže, ale zároveň aby získal potřebné dovednosti při zacházení s donucovacími prostředky a střelnými zbraněmi, uvědomoval si psychologické, etické a výchovné aspekty výkonu služby a také získal řadu praktických zkušeností pro budoucí výkon služby ve vězeňských objektech. Studenti, kteří úspěšně složí závěrečné zkoušky, obdrží vysvědčení a osvědčení o jejich způsobilosti pro výkon služby v rámci Vězeňské služby ČR.

Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – kurz „B1“ je určen pro všechny nově nastupující občanské zaměstnance Vězeňské služby ČR, kteří budou v rámci svých pracovních povinností v kontaktu s vězněnými osobami, ale nebudou se podílet na odborném zacházení v rámci stanoveného programu zacházení. Tuto skupinu zaměstnanců tvoří především osoby zabezpečující logistické činnosti v rámci věznice nebo vazební věznice. Kurz je realizován formou přednášek a diskuzí.

Je zaměřen především na podstatu profesionálního chování a vystupování směrem k vězněným osobám, vhodného přístupu a způsobu komunikace s akcentem na dodržování všech stanovených bezpečnostních pravidel. Studenti získají formou kurzu B1 základní informace o systému a fungování Vězeňské služby ČR a jejich působení a chování v rámci vězeňského systému.

Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – kurz „B2“ je určen pro všestrannou přípravu zaměstnanců správní služby Vězeňské služby ČR, kteří se podílejí na provádění výchovných, vzdělávacích, terapeutických a dalších odborných činností v rámci zabezpečení výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence. Skupinovou formou se v daném typu kurzů kvalifikují vychovatelé, vychovatelé-terapeuti, speciální pedagogové, psychologové, adiktologové a další. Absolventi kurzu B2 získají praktické znalosti z oblasti forenzní a penitenciární psychologie a pedagogiky, pochopení příčin kriminálního selhávání pachatelů trestné činnosti, informace k vytváření a realizaci aktivit programu zacházení, praktické dovednosti pro řešení konfliktních situací a eliminaci krizových stavů u vězněných osob a také dovednosti potřebné pro prevenci recidivy po propuštění.

Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – kurz „B3“ je určen pro nově nastupující zdravotnický personál. Formou odborného výkladu jsou předávány poznatky především o profesionální komunikaci, dodržování zákonnosti a pozitivních postojů.

Základní odborná příprava občanských zaměstnanců – kurz „B4“ je určen pro ty, kteří nemají hlavní pracovní úvazek v rámci Vězeňské služby. Jde o externí zaměstnance, kteří mají částečný úvazek ve věznici či vazební věznici. Jsou to především kaplani, kteří zajišťují duchovenskou péči pro vězněné osoby, dále lékaři, jež zajišťují nezbytnou lékařskou péči pro vězněné osoby a další odborné zaměstnance, kteří pomáhají v oblasti odborného zacházení s vězněnými osobami při realizaci aktivit programu zacházení. Absolventi získají základní informace o zásadách bezpečnosti a chování v objektech vězeňské služby.

Nástupní školení „I“, je určeno pro ostatní občanské zaměstnance Vězeňské služby ČR, kteří nejsou zařazeni do výše uvedených kategorií v rámci základní odborné přípravy typu B. Jde o zaměstnance, kteří při plnění svých pracovních úkolů nepřicházejí do kontaktu s vězněnými osobami. Jedná se především o administrativní zaměstnance.

2.1.7 Základní ekonomické ukazatele

Lipovská (2018, s. 134) uvádí, že zákon o státním rozpočtu je nejvýznamnější pro výkon funkcí vlády. Vězeňská služba ČR je organizací, která vykovává státní správu. Účetnictví vede v plném rozsahu. Zdrojem financování Vězeňské služby ČR je státní rozpočet. Vězeňská služba ČR spadá pod kapitolu státního rozpočtu 336 Ministerstvo spravedlnosti. Dle zákona č. 600/2020 o státním rozpočtu České republiky na rok 2021 jsou pro tuto kapitolu stanoveny příjmy ve výši 3 490 783 029 Kč a výdaje v celkové výši 31 645 115 445 Kč.

Vězeňská služba ČR (2022) na svých stránkách uvádí, že v rámci Vězeňské služby ČR, jako organizační složky státu, jsou nastavena kritéria pro stanovení a vyhodnocování hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti při nakládání s veřejnými prostředky:

- kritérium hospodárnosti znamená zajištění splnění stanovených úkolů s co nejnižším vynaložením veřejných financí, při dodržení odpovídající kvality plněných úkolů. Což v praxi znamená minimalizaci nákladů při zajištění potřebné kvality;

- kritérium efektivnosti znamená dosažení nejlepších výsledků v poměru s vynakládanými prostředky. Toto kritérium hodnotí vztah mezi vstupem a výstupem;
- kritérium účelnosti zajišťuje dosahování cílů v optimální míře při splnění stanovených úkolů. V principu jde o to dělat činnost, která má být skutečně provedena. Toto kritérium je hodnocené na výstupu.

Pro Vězeňskou službu ČR je pro rok 2021 schválený rozpočet s příjmy ve výši 1 701 619 tis. Kč a výdaje ve výši 12 299 733 tis. Kč. V následující tabulce je uveden přehled příjmů a výdajů ve Vězeňské službě ČR za období let 2017 až 2021:

Tabulka 1 Rozpočet Vězeňské služby ČR za období 2017 až 2021

Rok	Schválený rozpočet – příjmy v tis. Kč	Skutečnost v tis. Kč	Schválený rozpočet – výdaje v tis. Kč	Skutečnost v tis. Kč
2021	1 701 619	1 714 403	12 299 733	12 771 369
2020	1 510 009	1 643 837	12 284 458	12 251 153
2019	1 511 938	1 613 041	11 756 692	11 699 675
2018	1 401 630	1 512 133	10 907 597	10 799 329
2017	1 163 838	1 376 784	9 581 418	9 798 679

Zdroj: Státní pokladna (2022)

Z tabulky 1 jednoznačně vyplývá, že každý rok je rozpočet vyšší, byť dochází k poklesu vězňených osob. K 31. 1. 2022 je v českých vazebních věznicích, věznicích i detenčních ústavech 18 892 vězňených osob. Nicméně náklady na výkon vazby, výkon trestu a zabezpečení detence se zvyšují především v oblasti nákupu energií, základních potravin, ale promítají se i zvyšující se platové a mzdové náklady na zaměstnance pracující v přímém kontaktu s vězňenými osobami.

Tabulka 2 se zabývá výdaji v jednotlivých seskupeních položek rozpočtu Vězeňské služby za období let 2017 až 2021.

Tabulka 2 Seskupení položek za období 2017 až 2021

Výdaj v tis. Kč	2017	2018	2019	2020	2021
Platy	6 124 716	6 873 425	7 512 432	7 850 048	8 162 357
Neinvestiční nákupy	1 975 884	2 029 742	2 153 643	2 198 543	2 103 514
Neinvestiční transfery	96 543	106 364	111 262	115 998	119 273
Neinvestiční transfery obyvatelstvu	1 286 982	1 357 354	1 534 097	1 746 320	1 868 798
Neinvestiční transfery do zahraničí	0	157	159	152	157
Výdaje na náhradu	0	0	218	237	209
Ostatní neinvestiční výdaje	20 042	2	-20	1 022	- 5
Investiční nákupy	294 513	432 285	387 883	338 833	517 066
Ostatní kapitálové výdaje	0	0	0	0	0
Celkem (zaokrouhleno)	9 798 679	10 799 329	11 699 675	12 251 153	12 771 369

Zdroj: Státní pokladna (2022)

Mezi **běžné výdaje** patří:

Platy zaměstnanců v pracovním poměru a platy zaměstnanců ozbrojených sborů a složek ve služebním poměru, ostatní osobní výdaje, odstupné, ostatní platby za provedenou práci jinde nezařazené. Povinné pojistné na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění. Mzdové náhrady.

Neinvestiční nákupy a související výdaje: nákup potravin, ochranných pomůcek, léků a zdravotnického materiálu, prádla, oděvů a obuvi. Knihy, učební pomůcky a tisk. Drobný hmotný dlouhodobý majetek, nákup materiálu jinde nezařazený. Kursové rozdíly ve výdajích. Nákup vody, paliv a energie, nákup služeb. Opravy a udržování, cestovné, pohoštění, poplatky, zaplacené sankce, věcné dary.

Neinvestiční transfery: převody fondu kulturních a sociálních potřeb, převody jiným vlastním fondům a účtům, nákup kolků, platby daní a poplatků státnímu rozpočtu, úhrady sankcí jiným rozpočtům, platby daní a poplatků krajům, obcím a státním fondům.

Neinvestiční transfery obyvatelstvu: sociální dávky, náhrady placené obyvatelstvu – náhrady mezd v době nemoci.

Neinvestiční transfery a související platby do zahraničí – členské příspěvky mezinárodním organizacím.

Výdaje na náhrady za nezpůsobenou újmu.

Ostatní neinvestiční výdaje – ostatní výdaje z finančního vypořádání minulých let.

Kapitálové výdaje zahrnují:

Investiční nákupy a související výdaje, programové vybavení, pořízení dlouhodobého hmotného majetku.

Ostatní kapitálové výdaje – rezervy kapitálových výdajů (webové stránky státní pokladny, 2022).

Při pohledu na seskupení za období 2017 až 2021 vyplývá, že všechny sledované položky se průběžně navyšují. Významný výdaj tvoří především platy pro příslušníky a občanské zaměstnance, dále neinvestiční nákupy, které souvisí především s nákupem potravin pro přípravu stravy pro vězněné osoby. Další významnou položku tvoří neinvestiční transfery obyvatelstvu, které představují náhrady mezd v době nemoci, čemuž v roce 2020 a 2021 významně přispěla i pandemie covid-19 a zvýšily se náklady, které musela Vězeňská služba ČR uhradit.

Následující obrázek 4 znázorňuje vybrané výdaje ve Vězeňské službě ČR za období let 2017 až 2021. Z obrázku vyplývá zvyšování nákladů na jednotlivé položky podseskupení nebo rozpočtové položky. Srovnání let 2021 a 2020 vykazuje úsporu u nákupu energií ve výši 8 mil. Kč, což je zapříčiněno realizací oprav nemovitého majetku v rámci plánovaných oprav dle čl. 5 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2012/27/EU ze dne 25. října 2012 o energetické účinnosti (EED) a snížení energetické náročnosti budov ve správě Vězeňské služby ČR a také dokončení realizace vlastních kotelen u vybraných organizačních jednotek.

V roce 2021 došlo oproti roku 2020 k poklesu objemu finančních prostředků vynaložených na nákup potravin i vzhledem ke snížení počtu vězňů. V souvislosti s nevhodným technickým stavem budov ve správě Vězeňské služby ČR došlo k navýšení výdajů na opravy a udržování.

Obrázek 4 Tabulka vybraných výdajů ve Vězeňské službě ČR

Vybrané výdaje podskupení položek 513, 515, 516 a 517 Vězeňské služby, skutečnost v tis. Kč								
Podskupení nebo rozpočtová položka		2017	2018	2019	2020	2021	Srovnání 2021 a 2020	
							Rozdíl	Podíl v %
513	Nákup materiálu	918 289,0967	930715,81	993704,72	1049592,86	938930,07	-110 662,79	89,46
5131	Potraviny	524 255,32	505 320,73	493 004,97	529 091,21	482 386,64	-46 704,57	91,17
5133	Léky a zdravotnický materiál	20 267,87	20 635,29	21 472,19	27 224,11	29 529,50	2 305,39	108,47
5134	Prádlo, oděv a obuv	53 457,00	41 300,47	84 188,67	80 543,46	31 996,07	-48 547,39	39,73
515	Nákup vody, paliv a energie	525 095,5431	542521,78	595881,85	570167	562014,3	-8 152,70	98,57
5151	Voda	185 314,71	187 759,40	190 018,63	196 557,05	191 845,10	-4 711,95	97,60
5157	Teplá voda	2 217,10	2 233,57	2 313,02	2 179,50	2 281,24	101,74	104,67
5152	Teplota	85 267,34	84 225,90	86 106,30	86 175,63	95 326,44	9 150,81	110,62
5153	Plyn	116 776,06	120 363,70	151 514,00	123 507,15	120 572,33	-2 934,82	97,62
5154	Elektrická energie	93 985,45	103 412,92	120 886,40	126 812,68	115 125,07	-11 687,61	90,78
5156	Pohonné hmoty a maziva	31 956,16	33 329,50	33 861,88	24 681,00	26 048,19	1 367,19	105,54
516	Nákup služeb	255 058,025	241467,68	244792,2	290072,88	268567,4	-21 505,48	92,59
5169	Nákup ostatních služeb	120 317,83	122 859,17	123 761,97	133 964,02	128 475,09	-5 488,93	95,90
517	Ostatní nákupy	260 744,922	300457,18	307871,22	274212,55	316358,47	42 145,92	115,37
5171	Opravy a udržování	227 968,95	266 809,29	272 767,44	244 555,78	280 711,07	36 155,29	114,78
Průměrný počet vězňů		22 620	21 947	21 484	19 285	19 008	-277	98,56

Zdroj: interní materiály Vězeňské služby ČR (2021)

Tvorba rozpočtu v rámci Vězeňské služby ČR

Před koncem každého roku zpracovává organizační jednotka návrh rozpočtu na příští rok. Všechna oddělení v organizační jednotce spolupracují s ekonomickým oddělením a odhadují plánované čerpání na jednotlivých položkách rozpočtu v dalším roce.

Po kompletaci navrhovaného rozpočtu je odeslán na Generální ředitelství Vězeňské služby ČR, které sestaví rozpočet za celou Vězeňskou službu ČR a odesílá ke schválení nadřízenému orgánu – Ministerstvu spravedlnosti ČR. Konečné přidělení financí na jednotlivé položky rozpočtu Akademie podléhá instrukcím Generálního ředitelství v Praze.

Vybraná organizační jednotka státu, Akademie Vězeňské služby ČR se sídlem ve Stráži pod Ralskem hospodář v posledních pěti letech s následujícím rozpočtem (tabulka 3), kdy v roce 2021 je rozpočet o 9 mil vyšší než v roce 2017.

Tabulka 3 Rozpočet Akademie VS ČR za období 2017 až 2021

Rok	Příjmy v Kč	Schválený rozpočet - výdaje v Kč	Upravený rozpočet - výdaje v Kč	Skutečnost v Kč
2021	5 687 298,80	56 604 100,00	64 320 839,38	64 390 887,38
2020	5 884 317,00	56 275 200,00	64 582 867,65	66 495 577,65
2019	5 448 200,30	50 347 500,00	64 445 625,83	68 187 125,83
2018	4 899 059,60	48 266 000,00	63 643 590,13	63 665 090,13
2017	3 997 948,24	45 210 400,00	55 266 049,71	55 275 996,08

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Příjmy zahrnují položky pojistné na důchodové pojištění, příspěvek na politiku zaměstnanosti, příjmy z poskytování služeb, příjmy z vlastní činnosti, příjmy z pronájmu majetku, přijaté nekapitálové příspěvky, ostatní nedaňové příjmy a převody ostatních i vlastních fondů. Výdaje pokrývají potřebu organizační jednotky v uspokojení platových potřeb, platby provozních potřeb, nákupy materiálu a služeb vč. ostatních výdajů dle přidělených rozpočtových položek. Schválený rozpočet obsahuje částku přidělenou na začátku každého roku Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR v Praze. Navýšení rozpočtu v průběhu roku a vyšší částka skutečného čerpání je dána navyšováním potřeb organizační jednotky dle aktuální potřeby v daném roce. Generální ředitelství a jeho odbory v průběhu roku upravují čerpání rozpočtu dle žádostí jednotlivých organizačních jednotek a finance přerozdělují na základě důležitosti vznesených požadavků. V Akademii se rozpočet navyšuje především díky požadavkům oddělení logistiky v rámci plánovaných oprav nemovitého majetku ve správě organizační jednotky a nákupech potřebného vybavení a zařízení v rámci pořízení drobného hmotného dlouhodobého majetku a materiálu jinde nezařazeného.

V roce 2022 hospodář Česká republika a její organizační služby v dlouhém rozpočtovém provizoriu, kdy každoměsíční výdaje republiky mohou činit pouze jednu dvanáctinu schválené rozpočtu předchozího roku. Tato situace je i pro Vězeňskou službu velice náročná, zejména s ohledem na plánování výdajů na další období a plnění svých závazků. K této náročné situaci, kdy se jedná o první reálné rozpočtové provizorium v dějinách České republiky v podmínkách fungování Integrovaného informačního systému Státní pokladny, se přidala i dramatická situace na energetickém trhu. Několik dodavatelů energií ukončilo svou činnost, ceny energií skokově vzrostly. Pro Akademii prudce zdražily energie od dodavatele.

Tabulka níže poukazuje na vývoj spotřeby a cen energií v Akademii během tří let.

Tabulka 4 Vývoj spotřeby a cen energií v Akademii v období 2019 až 2021

Rok/ Energie	2019		2020		2021	
	spotřeba	Kč	spotřeba	Kč	spotřeba	Kč
Voda	6 735 m ³	732 615,00	3 531 m ³	511 029,00	2 591 m ³	359 809,00
Teplo	5 259,51 GJ	3 301 048,67	4 916,84 GJ	3 184 722,64	5 365,97 GJ	2 917 317,25
Elektrická energie	219 779 kW	1 102 846,53	169 311 kW	937 683,66	172 531 kW	910 223,87
Celkem	---	5 136 510,20	---	4 633 435,30	---	4 187 350,12

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Z uvedené tabulky vyplývá, že organizační jednotka Akademii VS ČR za uplynulé tři roky vynaložila za základní energie částku 13 956 935,62 Kč.

Z tabulky 4 je patrné snížení odběru energií v roce 2020 a 2021 z důvodu pandemické situace v celé České republice, kdy na základě vládních opatření došlo k přerušení prezenční výuky v Akademii, kdy odborné vzdělávání bylo převedeno do on-line formy výuky či distanční. Z tohoto důvodu nebyly budovy ubytoven Akademie využívány v běžné provozní zátěži.

2.2 Veřejné zakázky

2.2.1 Charakteristika veřejných zakázek

Pavel (2015, s. 70) vymezuje veřejnou zakázku „jako případ, kdy určitý veřejný projekt nerealizuje přímo veřejný sektor, ale za úplaty subjekt z jiného než veřejného sektoru“. Veřejný sektor je v tomto případě tvořen subjekty státní správy a samosprávy. Jejich funkce upravuje kompetenční zákon (zákon č. 2/1969 Sb.). Pavel (2015) dále uvádí, že činitelé státní správy a samosprávy jednají ve veřejném zájmu, který by měl odpovídat potřebám celé společnosti a výše zmiňovanou úplatou se rozumí financování z veřejných financí, které představují příjmy a výdaje státu.

Veřejné finance charakterizuje Hamerníková (2010, s. 11) jako „specifické finanční vztahy a operace probíhající v rámci ekonomického systému mezi orgány a institucemi veřejné správy na straně jedné a ostatními subjekty na straně druhé (tj. občany, domácnostmi, firmami, neziskovými organizacemi apod.)“. Maaytová (2012) popisuje veřejné finance jako nedobrovolné vztahy, které jsou uskutečňovány v rámci zákonné povinnosti, jsou vymahatelné, nezakládají se na ekonomické výhodnosti pro všechny zúčastněné strany rovným dílem. Dle autorky pro veřejné finance platí princip neekvivalence, kdy nelze porovnávat výdaje a příjmy, které subjekt obdrží nebo odevzdá státu. U veřejných financí nedochází k návratnosti finančních vztahů tak, jako u finančních vztahů v soukromém sektoru. Pro Maaytovou (2012) představuje princip neúčelovosti skutečnost, že to, co se v určité části veřejného sektoru vybere, se nevrátí do stejné části veřejného sektoru, ze kterého bylo vybráno.

Pavel (2013, s. 9-10) uvádí tři typy veřejného obstarávání:

- veřejné zakázky;
- kvazikoncese;
- koncese.

Pavel (2013) označuje kvazikoncese a koncese jako PPP projekty (Public Private Partnership). Autor dále uvádí, že na PPP projektech se podílí soukromý i veřejný sektor na základě smlouvy, soukromý sektor se zavazuje k zajištění realizace projektů veřejného sektoru a tím přebírá rizika a povinnosti veřejného sektoru, s vizí zhodnocení investovaných prostředků.

Druhy veřejných zakázek

Pravidla pro určení druhu veřejných zakázek jsou uvedena v § 14 a násl. zákona 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Druh veřejné zakázky je určen charakterem předmětu jejího plnění, a sice na dodávky, služby a stavební práce. V praxi jsou dále běžné případy, kdy předmět plnění veřejné zakázky svým charakterem dopovídá více druhům veřejné zakázky. V takovém případě je nutné určit tzv. hlavní předmět veřejné zakázky. Například dodávka software, implementace tohoto software do IT infrastruktury kupujícího a následný servis a aktualizace tohoto softwaru je veřejnou zakázkou na dodávky a služby.

U veřejných zakázek, které jsou jak dodávkami a službami, se pak hlavní předmět veřejné zakázky určuje na tzv. principu kyvadla, tedy na základě toho, zdali kupující předpokládá vynaložení většího množství prostředků na dodávku, či na službu s touto dodávkou související. U veřejných zakázek, které jsou stavebními pracemi a současně dodávkami či službami, se pak druh veřejné zakázky určí podle základního účelu veřejné zakázky. Například v případě, že předmětem veřejné zakázky je dodávka lékařských rentgenů, přičemž součástí jsou i stavební úpravy místností, kde rentgeny budou nainstalovány, je hlavním předmětem veřejné zakázky dodávka rentgenů, jelikož stavební práce jsou pouze doprovodným plněním, které bez dodávky rentgenů nemá pro kupujícího žádný význam. Korektní určení druhu veřejné zakázky je pak podstatné zejména pro stanovení režimu veřejné zakázky, ale s předmětem plnění veřejné zakázky jsou spojena i další pravidla, např. pravidla pro hodnocení nabídek, kdy u některých zakázek na služby nelze nabídky na takovouto zakázku podané hodnotit pouze na základě nabídkové ceny, ale je nutné zohlednit i tzv. kvalitativní kritéria hodnocení.

Režim veřejných zakázek

Režim veřejné zakázky se stanovuje na základě předpokládané hodnoty veřejné zakázky, což je předpokládaná výše úplaty dodavatele, vycházející ze smlouvy na veřejnou zakázku. Zjednodušeně řečeno, jsou to předpokládané finanční prostředky, které kupující (tzv. zadavatel veřejné zakázky) za plnění veřejné zakázky vynaloží. Pravidla pro rozdělení veřejných zakázek dle režimu veřejné zakázky jsou uvedena v § 24 a násl. zákona č. 134/2016 Sb.

V zásadě jsou rozlišovány tři režimy veřejných zakázek. Jedná se o nadlimitní veřejné zakázky, což je nejstriktnější a nejdetailněji zákonem č. 134/2016 Sb., upravený režim veřejné zakázky. Finanční limit pro nadlimitní veřejné zakázky je dán evropskými směrnici, které jsou pak do našeho právního řádu transponovány nařízením vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Právní úprava týkající se nadlimitních veřejných zakázek vychází také z evropských směrnic a je obdobná pro všechny státy Evropské unie. Dalším režimem veřejných zakázek jsou veřejné zakázky podlimitní. Podlimitní veřejnou zakázkou je taková veřejná zakázka, jejíž předpokládaná hodnota přesahuje limit pro VZMR, který je v současné chvíli pro dodávky a služby 2 000 000,00 Kč bez DPH a pro stavební práce 6 000 000,00 Kč bez DPH, ale jejíž předpokládaná hodnota nedosahuje limitu pro nadlimitní veřejné zakázky. Pravidla pro zadávání podlimitních veřejných zakázek jsou také upravena v zákoně č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Posledním režimem veřejných zakázek jsou již zmíněné veřejné zakázky malého rozsahu. To jsou zakázky, jejichž předpokládaná hodnota je rovna nebo menší než 2 000 000,00 Kč bez DPH v případě veřejných zakázek na služby a než 6 000 000,00 Kč bez DPH u zakázek na stavební práce.

Veřejné zakázky malého rozsahu se řídí pouze zásadními zásadami veřejného zadávání uvedenými v § 6 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, tedy zásadou přiměřenosti, rovného zacházení a zásadou zákazu diskriminace, přičemž z rozhodovací praxe soudů lze vysledovat, že intenzita dodržování základních zásad uvedených je přímo úměrná výši předpokládané hodnoty takovéto veřejné zakázky malého rozsahu. Tedy pokud je například zakázka malého rozsahu na stavební práce s předpokládanou hodnotou 5 500 000,00 Kč bez DPH, bude v jejím případě dodržování základních zásad veřejného zadávání mnohem striktnější, než v případě veřejné zakázky s předpokládanou hodnotou 100 000,00 Kč bez DPH, kterou může v souladu s interními předpisy VS ČR zadat bez jakéhokoli řízení (tzv. napřímo).

2.2.2 Zadavatel veřejné zakázky

Zákon o veřejných zakázkách definuje tři různé kategorie zadavatelů veřejných zakázek:

- veřejný zadavatel;
- dotovaný zadavatel;
- sektorový zadavatel (zákon č. 134/2016 Sb., § 4).

V rámci spolupráce zadavatelů vymezuje zákon č. 134/2016 Sb., i možnost **centrálního zadavatele**, který na základě podepsané smlouvy se zadavatelem provádí centralizované zadání na dodávky nebo služby pro jiného zadavatele, které jim následně bez navýšení ceny prodá, nebo provádí centralizované zadání na stavební práce na účet jiného zadavatele. Centrální zadavatel může být pouze veřejný zadavatel (zákon č. 134/2016 Sb.).

Veřejný zadavatel je ve smyslu zákona o veřejných zakázkách Česká republika včetně svých organizačních složek. Dále mezi veřejné zadavatele patří Česká národní banka, státní příspěvkové organizace, územní samosprávné celky a jejich příspěvkové organizace, nebo také jiné právnické osoby zřízené a financované dle zákona (zákon č. 134/2016 Sb.).

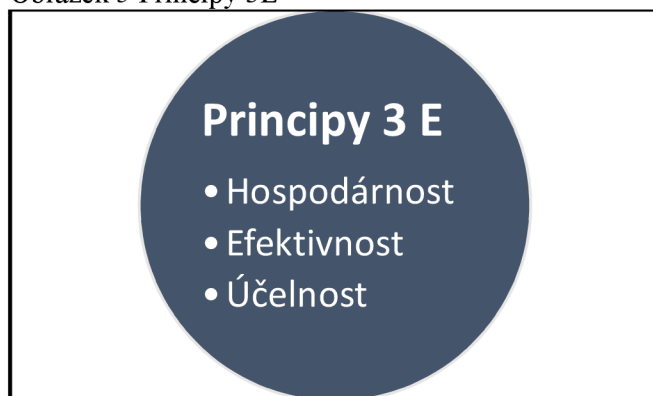
Mezi **veřejné zadavatele** patří Česká republika a její organizační složky, Česká národní banka, státní příspěvkové organizace, územní samosprávné celky a jejich příspěvkové organizace, právnické osoby, které byly zřízeny za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, ale zároveň neoplývají průmyslovou nebo obchodní povahou, a jsou financovány nebo kontrolovány převážně jiným veřejným zadavatelem (zákon č. 134/2016 Sb.).

Dotovaní zadavatelé jsou specifickou skupinou zadavatelů, kteří hradí z veřejných zdrojů nadpoloviční cenu zakázky, nebo více než 200 000 000 Kč (zákon č. 134/2016 Sb.).

Sektorový zadavatel je osoba vykonávající relevantní činnost na základě zvláštního či výhradního práva – koncese, nebo v případě, že je veřejný zadavatel nadřazen této osobě (zákon č. 134/2016 Sb., § 4).

Zadavatelé jsou při zadávání zakázek dle zákona 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek povinni postupovat dle zákona a dodržovat principy 3E, jež vycházejí z anglických názvů Effectiveness (účelnost), Efficiency (efektivita), Economy (hospodárnost).

Obrázek 5 Principy 3E

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Kritérium hospodárnosti (Economy) popisuje Pavel (2013, s. 17) jako ukazatel, který hodnotí nákladovost projektu ve smyslu co nejnižších výdajů k získání co nejlepší kvality. V praxi to znamená, že dodávky, služby nebo stavební práce, které jsou předmětem veřejné zakázky jsou získány za co nejméně peněz, ale ne na úkor kvality nebo dodávaného množství.

Autor specifikuje princip efektivnosti (Efficiency), jako indikátor, který udává poměr vynaložených nákladů na projekt s jeho přínosy. Tato specifikace ukazuje princip efektivnosti jako zásadu realizace projektu, kdy za stejné peníze není možné získat lepší realizaci projektu.

Princip účelnosti (Effectiveness) má podle autora záměr splnit stanovené cíle veřejné zakázky. V zásadě se princip účelnosti váže k poslání, cílům i plnění úkolů dané organizace pro kterou je daná veřejná zakázka realizována.

Rozsah veřejných zakázek v České republice

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR pravidelně zveřejňuje na svých stránkách statistiky realizovaných veřejných zakázek v České republice. Počty veřejných zakázek v České republice každoročně narůstají. Od roku 2017 došlo k oživení veřejných zakázek. Následující tabulka podává přehled o trhu veřejných zakázek v České republice.

Tabulka 5 Trh veřejných zakázek v ČR

Rok	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Trh veřejných zakázek v mld. Kč	583	473	539	629	677	715
- veřejní zadavatelé	500	420	445	523	572	601
- sektoroví zadavatelé	83	53	94	106	105	114
Evidováno v ISVZ v mld. Kč	317	280	401	581	405	454

Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj (2021)

Informační systém o veřejných zakázkách (ISVZ) eviduje pouze veřejné zakázky, u kterých je zadavatel dle zákona o veřejných zakázkách povinen uveřejňovat základní informace ve Věstníku veřejných zakázek. Jedná se podlimitní a nadlimitní veřejné zakázky zadávané v režimu zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek.

Jak je patrné z tabulky 5, počet zadaných veřejných zakázek v ČR významně rostl od roku 2015 a to v obou sledovaných segmentech veřejných i sektorových zadavatelů. V oblasti trhu veřejných zakázek došlo od roku 2015 k nárůstu o 132 mld. Kč. Obdobná situace je v ISVZ také došlo k nárůstu o 137 mld. Kč. Z uvedených dat vyplývá výrazný nárůst objemu veřejných zakázek. Česká vláda se snaží o podporu trhu veřejných zakázek, je zřejmá rostoucí tendence od roku 2017 u veřejných i sektorových zadavatelů.

Následující tabulka 6 uvádí data veřejných zakázek v České republice dle jejich limitu za roky 2019 a 2020. Nadlimitní a podlimitní veřejné zakázky jsou zadávané v režimu zákona č. 134/2016 Sb. Veřejné zakázky malého rozsahu (VZMR) se řídí zákonem č. 134/2016 Sb. pouze pokud je to v něm nebo ve výzvě k podání nabídky výslovně uvedeno.

Tabulka 6 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2019 a 2020

rok	2019		2020	
	Počet zadaných VZ	Hodnota v mld. Kč	Počet zadaných VZ	Hodnota v mld. Kč
Nadlimitní	6 194	296	6 267	345
Podlimitní	6 384	74,6	6 612	77
VZMR	118	2,52	81	3,39
Neuvedeno	812	28,8	692	31,8
Celkem	13 508	402	13 652	457

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách (2022)

Ve sledovaných letech došlo k nárůstu v počtu zadaných veřejných zakázek, a to jak u nadlimitních i podlimitních veřejných zakázek.

Také došlo dle předchozí tabulky k nárůstu v celkové předpokládané hodnotě prostředků alokované na jejich realizaci. Naopak u zakázek malého rozsahu došlo k poklesu zadaných veřejných zakázek, ale k meziročnímu nárůstu alokovaných finančních prostředků. Položka „neuveďeno“ zahrnuje neoznačené veřejné zakázky zadavatelem dle příslušného typu limitu veřejné zakázky. Může se jednat například o zakázky malého rozsahu, ale zadavatelem patřičně neoznačené ve formuláři uveřejněném ve Věstníku

2.2.3 Vězeňská služba ČR jako zadavatel veřejných zakázek

Vězeňská služba ČR spadá do kategorie veřejných zadavatelů dle zákona o zadávání veřejných zakázek (zákon č. 134/2016 Sb.). Jako organizační složka státu nemůže a nesmí realizovat výběrová řízení na základě své vůle, ale pouze za daných a předepsaných podmínek, postupů a pravidel. Jedná se o nákup zboží, práce nebo služby veřejným subjektem. Všichni zaměstnanci Vězeňské služby ČR jsou povinni při přípravě a zadávání veřejných zakázek postupovat v souladu se zákonem o zadávání veřejných zakázek a interními předpisy Vězeňské služby ČR.

Zadávací řízení ve v rámci stanovených podmínek Vězeňské služby ČR, je zákonem předepsaný postup, který směřuje k zadání veřejné zakázky v některém ze stanovených druhů zadávacího řízení dle § 3 zákona o veřejných zakázkách (zákon č. 134/2016 Sb.). Výběrovým řízením se v rámci Vězeňské služby ČR rozumí zákonem neupravený postup zadávání zakázek malého rozsahu.

Vězeňská služba ČR jako zadavatel je povinna dodržovat zásady zadávání veřejných zakázek, a to zejména zásady transparentnosti a přiměřenosti, ve vztahu k dodavatelům rovného zacházení a zákazu diskriminace. Dále je nutno dodržovat zásady hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti (3E). Vězeňská služba ČR je při zadávání veřejných zakázek povinna, pokud je to k povaze a smyslu veřejné zakázky možné, dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací ve smyslu zákona (zákon č. 134/2016 Sb.).

Vězeňská služba ČR využívá v současné době pro kompletní administraci veřejných zakázek pouze webovou aplikaci Národní elektronický nástroj (NEN) Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Od 1. července 2018 je tento elektronický nástroj povinný pro ústřední orgány státní správy a jejich podřízené organizace.

Vězeňská služba ČR, coby veřejný zadavatel má velice široké spektrum druhů veřejných zakázek, respektive plnění poptávaného prostřednictvím zadávacích a výběrových řízení. Vězeňská služba ČR je ozbrojeným bezpečnostním sborem a příslušníci Vězeňské služby ČR musejí být pro výkon služby náležitě vystrojeni a vyzbrojeni. Co se výstroje týká, je Vězeňská služba ČR ještě dále specifická tím, že příslušníci musejí být chráněni jak proti účinkům balistických strel (například v případě přepadení při převozu vězněné osoby apod.), tak proti účinkům nárazů tupými předměty, které mohou nastat například při vzpourách vězňených osob v jednotlivých organizačních jednotkách. Požadavky na výstroj jsou tedy i v porovnání s ostatními ozbrojenými bezpečnostními sbory vysoce specifické. Co se výbroje týká, jsou pravidelně poptávány náboje, poutací pomůcky, obranné spreje a podobně. Vězeňská služba ČR také disponuje samostatným vozovým parkem, a to nejen služebními a užitkovými vozidly, ale také vozidly s balistickou úpravou karoserie a sanitkami. Vězeňská služba ČR dále zajišťuje pro vězněné osoby zdravotnické služby, jako například léčbu žloutenky typu C, kdy poskytovatel zdravotnické služby zajišťuje veškeré zdravotnické úkony v rámci léčby této nemoci, a to i v případě, že byla vězněná osoba propuštěna na svobodu. Zajišťuje také

dodávky léků a provozuje 3 nemocnice, do kterých obstarává veškeré vybavení (v posledních letech například autokláve či digestoře či parní sterilizátory).

Samostatnými zakázkami v oblasti zdravotnictví jsou zakázky na testery na přítomnost návykových látek z moči a ze slin. Standardními veřejnými zakázkami na stavební práce jsou pak zakázky spočívající v opravách a rozšířeních organizačních jednotek (věznic). V uplynulých letech byla v této oblasti řešena zejména energetická náročnost budov. Pro vězněné osoby je poptáváno téměř vše od zakázek na sociální služby, například program pro vězněné osoby na oddlužení a zlepšení jejich finanční gramotnosti, až po tepláky, trička a pracovní obuv. Výběrovému řízení podléhá veškeré technické vybavení věznic, ať již bezpečnostní vybavení, jako například detekční rámy, kamery a podobná technika, tak i technické vybavení kuchyní, jako jsou konvektomaty, mechanické škrabky na brambory a podobně. Veřejné zakázky jsou také zadávány středisky hospodářské činnosti založenými Vězeňskou službou ČR, kde jsou zpravidla vězněné osoby zaměstnávány a které se většinou nacházejí v areálech věznic. Dle charakteru takového střediska jsou pak například poptávány materiály na výrobu nábytku, surové kovy a podobně.

Statistiky veřejných zakázek Vězeňské služby ČR

Za období let 2018 až 2022 bylo celkem v systému NEN evidováno 2 751 zakázek, z toho bylo 1212 veřejných zakázek zadáno k samotné realizaci. Zrušeno bylo 464 veřejných zakázek, což představuje necelých 17 % z celkového počtu veřejných zakázek v systému NEN. Důvodem zrušení veřejné zakázky u Vězeňské služby může být vyšší vysoutěžená hodnota, než byla předpokládaná hodnota veřejné zakázky a následný nedostatek finančních prostředků pro samotnou realizaci zakázky nebo chyby v zadávací dokumentaci. Počet zrušených zakázek představuje téměř jednu pětinu z celkového počtu veřejných zakázek Vězeňské služby ČR, se kterou souvisí další administrativní zátěž zaměstnanců. Ve sledovaném období bylo dalších 720 veřejných zakázek řádně realizováno a ukončeno plnění. Dalších 249 je rozpracováno a čeká se na ukončení plnění.

Tabulka 7 Přehled veřejných zakázek Vězeňské služby ČR za období 2018 až 2022

Rok	Počet zakázek v NEN	Zadáno	Zrušeno	Ukončeno plnění	Ukončeno ve fázi specifikace	Plánováno	Neukončeno	Nevyplněno
2022*	19	0	0	5	0	0	7	7
2021	688	251	124	175	4	0	108	26
2020	746	365	101	193	13	0	59	15
2019	831	377	142	248	13	1	45	5
2018	467	219	97	99	17	1	30	4
Celkem	2 751	1 212	464	720	47	2	249	57

Zdroj: Vězeňská služba ČR (2022)

* stav za rok 2022 k 1. 2. 2022.

Na tabulku navazují grafy přehledu veřejných zakázek ve VS ČR za rok 2021 v příloze č. 2.

Následující tabulka 8 předkládá počty veřejných zakázek Vězeňské služby ČR dle jednotlivých druhů v až veřejných zakázek za období let 2018 až 2021, které byly zveřejněny pomocí elektronického nástroje:

Tabulka 8 Počet veřejných zakázek Vězeňské služby ČR v systému NEN dle druhu veřejné zakázky

VZ v systému NEN/rok	2018	2019	2020	2021
Jednací řízení bez uveřejnění	1	3	1	3
Jednací řízení s uveřejněním	3	0	3	0
Otevřená výzva	332	557	497	424
Otevřené řízení	17	27	21	15
Průzkum trhu	13	76	59	62
Předběžná tržní konzultace	0	1	0	0
Přímé zadání	11	15	33	52
Řízení pro zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu	0	1	3	4
Uzavřená výzva	76	135	103	118
Užší řízení	0	0	1	1
Zjednodušené podlimitní řízení	8	10	12	4
Nevyplněno	6	6	13	5
CELKEM	467	831	746	688

Zdroj: Vězeňská služba ČR (2022)

Z tabulky 8 je zřejmé, že Vězeňská služba ČR se snaží v systému NEN uveřejňovat otevřené výzvy v rámci transparentnosti. Snahou je nediskriminovat případné zájemce o veřejnou zakázku. Druhým nejčastějším způsobem zadávání veřejných zakázek je poptávkové řízení, nebo také průzkum trhu. Průzkum trhu je prováděn dle interních pravidel oslovením nebo zjištěním nabídkové ceny u minimálně tří dodavatelů poskytujících požadované plnění s cílem získání nejnižší nabídkové ceny za podmínky stejného rozsahu a podmínek požadovaného plnění.

Vězeňská služba ČR se snaží obnovit a opravit majetek ve své správě, proto velké množství veřejných zakázek směřuje ke stavebním pracím. Vězeňská služba ČR nedisponuje žádnou moderní věznicí, objekty v její správě jsou v současné době nevhodné a nevyhovující současným požadavkům z hlediska technické infrastruktury i konstrukčním požadavkům vzhledem ke stáří a opotřebením objektů Vězeňské služby ČR. Stáří většiny budov Vězeňské služby ČR se pohybuje okolo 60 i 70 lety. V dnešní době objekty nevyhovují stavebně, technicky v souvislosti s odborným zacházením s vězňnými osobami a požadavky na moderní trendy a zabezpečení budov. Ovšem z důvodu značného rozsahu nemovitého majetku ve správě Vězeňské služby ČR a jeho opotřebením i v souvislosti s omezeným rozpočtem a vysokou náročností jsou opravy realizovány postupně, pomalu a řeší se přednostně havarijní opravy.

Následující tabulka poukazuje na počet veřejných zakázek, které jsou rozděleny dle druhu, počtu a jsou rozděleny na konkrétní roky 2020 a 2021.

Tabulka 9 Počet veřejných zakázek Vězeňské služby ČR dle režimu a druhu za rok 2020 a 2021

Režim	Druh veřejné zakázky	rok 2020		rok 2021	
		počet	předpokládaná hodnota v Kč bez DPH	počet	předpokládaná hodnota v Kč bez DPH
Veřejná zakázka malého rozsahu	dodávky	261	132 312 940	249	82 800 000
	služby	102	46 956 716	88	34 170 000
	stavební práce	628	670 814 211	194	185 700 000
Podlimitní veřejná zakázka	dodávky	1	3 450 000	1	3 310 000
	služby	1	2 880 100	1	2 940 000
	stavební práce	13	368 857 870	1	7 680 000
Nadlimitní veřejná zakázka	dodávky	13	535 403 306	10	348 680 000
	služby	2	30 500 000	1	12 000 000
	stavební práce	0	0	0	0
Koncese	služby	0	0	3	614 419
	stavební práce	0	0	1	74 419

Zdroj: Vězeňská služba ČR (2022)

Velký objem finančních prostředků investuje VS ČR do nadlimitních veřejných zakázek, kam patří potraviny, dodávky potravin, léků, ale i energií, vody a materiálu.

Koncese

Koncese, jako speciální druh veřejné zakázky, tvoří samostatnou kapitolu veřejných zakázek Vězeňské služby ČR. Pravidla pro koncese jsou uvedena v § 174 a násl. zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Koncese se od standardní veřejné zakázky liší především tím, že poskytovateli koncese není zadavatelem placeno přímo, ale je mu umožněno brát z plnění koncese užítky. Dále je na poskytovatele přenášeno provozní riziko s braním těchto užiteků spojené, tedy poskytovatel koncese riskuje, že užítky, které z plnění koncese bude mít, nevyrovnají náklady na plnění takové koncese. Oproti klasickým veřejným zakázkám z povahy věci neexistuje koncese na dodávky, druhy koncesí jsou tedy koncese na stavební práce a koncese na služby (zákon č. 134/2016 Sb.).

Asi nejzásadnější koncesí na stavební práce ve VS ČR byla koncese na výstavbu a provoz výrobní haly ve Vazební věznici Plzeň, kdy byla poskytovatelem koncese vystavěna na pozemku Vězeňské služby ČR výrobní hala, kde poskytovatel koncese zaměstnává vězněné osoby. Poté, co užítky, které poskytovatel z provozu výrobní haly obdrží, dosáhnou výše nákladů na výstavbu haly přibližně 100 000 000 Kč, případně vlastnictví výrobní haly Vězeňské službě ČR. Za další významnou koncesí na služby pak lze považovat koncesi na poskytování zabezpečených telekomunikačních služeb pro vězněné osoby, kdy vězněné osoby mají v souladu s § 18 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů, právo na použití telefonu ke kontaktu s osobou blízkou. Povinností Vězeňské služby ČR je pak zabezpečit, aby tohoto práva mohli vězněné osoby využívat, ale také zabezpečit, aby vězněné osoby nemohly výkonem tohoto práva ohrozit bezpečnost jiných osob, např. pokusy o ovlivňování svědků a podobně (Vězeňská služba ČR, 2022).

Nejčastější koncesí v prostředí Vězeňské služby ČR je koncese na službu spočívající v provozu kantýn v jednotlivých organizačních jednotkách. Vězněné osoby mají právo nejméně jedenkrát týdně nakupovat věci osobní potřeby, přičemž ne vždy mohou opustit věznici. Z tohoto důvodu pronajímá Vězeňská služba ČR určité prostory soukromým subjektům, které pak tyto prostory využívají jako kantýny a plní tak povinnost danou Vězeňské službě ČR například § 23 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, ve znění pozdějších předpisů (Vězeňská služba ČR, 2022)

2.3 Hodnocení investic

Investice představují formu vynakládaných prostředků s cílem následného zhodnocení vynaložených prostředků. Tak je tomu v drtivé většině investic v soukromém sektoru. Investor investuje nemalé množství financí do projektu, ze kterého očekává v budoucnu výnosy jak k pokrytí vynaložených financí, tak i následnou výnosnost z uskutečněného projektu. Naopak veřejný sektor málokdy investicemi sleduje zisk nebo zhodnocení. Investicemi soukromý sektor sleduje naplnění veřejného zájmu.

Kalouda (2017) popisuje pojem veřejný zájem jako zlepšování kvality veřejných služeb a společenského života. V praxi takové zkvalitnění veřejných služeb nebo společenského života může znamenat opravy veřejných komunikací, výstavbu veřejných budov a další projekty financované z veřejných financí, které jsou nazývány veřejnými statky.

Občanský zákoník vymezuje veřejný statek jako věc určenou k obecnému užívání (zákon č. 89/2012, § 490). Veřejné statky a služby zajišťuje veřejný sektor pro všechny bez rozdílu a s tím souvisí i proces rozhodování o zajištění těchto veřejných statků a služeb.

Holman (2017) uvádí, že podle teorie veřejné volby je rozhodování v rámci veřejné volby procesem, kdy rozhodují jednotlivci za stát i občany. Bohatá (2021, s. 26) opírá veřejný zájem z hlediska etiky o pilíře spravedlivého a demokratického rozhodování na základě racionálního přístupu a zejména veřejné diskuze. Autorka dále upozorňuje na provázanost veřejného zájmu se zájmy politickými, v zásadě se cílí na obecné dobro, dodržování zásad subsidiarity, solidarity a dodržování zásad lidských práv. Autorka uvádí, že se veřejná politika zabývá stanovením a uplatňováním veřejného zájmu. Autorka uvádí, že zejména ve veřejné politice může v důsledku nečestného chování docházet ke korupci nebo klientelismu. Dále autorka (2021, s. 57) upozorňuje, že mezi rozhodováním ve veřejném a soukromém sektoru je velký rozdíl. Autorka také vymezuje pojem diskreční rozhodování ve vztahu k veřejnému zájmu jako formu volního jednání jednotlivých úředníků státní správy a s sebou nesoucí na jedné straně nutnou důvěru ve zvolené představitele státní správy a na straně druhé možné zneužití diskrece pro osobní blaho. Autorka uvádí nutnost existence účinné kontroly proti takovému jednání. Bohatá (2021) zdůrazňuje, že při správném diskrečním rozhodování vede diskrece k větší efektivnosti ve veřejném sektoru.

Téma diplomové práce je zaměřeno na oblast veřejného sektoru, proto investice z pohledu soukromého sektoru budou zmíněny okrajově.

2.3.1 Investice jako ekonomický nástroj

Investice představují především finanční zdroje, náklady na určitý projekt, které mají investorovi zajistit zhodnocení vynaložených finančních zdrojů. Adam uvádí makroekonomické pojetí investice jako „*kapitálová aktiva sestávajících ze statků, které nejsou určeny pro bezprostřední spotřebu (nazýváme je investiční statky nebo kapitálové statky nebo výrobní statky, ale nejsou určeny pro užití ve výrobě spotřebních statků nebo dalších kapitálových statků*“ (1991).

Scholleová (2009) popisuje investice v podnikovém pojetí jako „*majetek, který není určen ke spotřebě, ale je určen k tvorbě dalšího majetku, a tím podnik pak prodává na trhu*“. Mankiw (2009, s. 533) definuje investice jako pořízení nových budov, strojů nebo zařízení.

Ideální investice představuje takové vynaložení zdrojů, které má vysokou rentabilitu pro investora, minimální rizika a co nejvyšší likviditu. Šoba, Širůček (2017, s. 162-166) popisují souvislost mezi porovnávanými faktory jako investiční trojúhelník nebo též magický trojúhelník.

Investiční trojúhelník podle autorů představuje:

- **výnos** představuje míru zhodnocení nákladů na investici;
- **riziko** znázorňuje nejistotu v očekávání výnosnosti investice;
- **likvidita** – znamená výši nákladů na transformaci investice v peněžní prostředky.

Zákon o daních z příjmů rozlišuje investice na:

- **hmotné investice**, jsou vynaložené náklady do dlouhodobých hmotných majetků – stroje, zařízení, nemovitosti, které má dobu použitelnosti delší než jeden rok a pořizovací cenu vyšší než 40 000 Kč;
- **nehmotné investice**, kterým je dlouhodobý nehmotný majetek, jako například patenty nebo licence, pořízení softwaru nebo autorských práv;
- **investice finanční** – představují vklad do dlouhodobých finančních majetků – cenných papírů (zákon č. 586/1992 Sb.).

Dalšími typy investic **dle vztahu k rozvoji podniku** podle Šoby a Širůčka (2017) jsou:

- obnovovací investice, které slouží k obnovení zařízení do výše odpisů;
- rozvojové investice, pomáhající při rozšíření výrobních kapacit, zvýšení produktivity práce a výnosů;
- regulatorní investice jsou podmíněny zákonnými požadavky a podnik je musí provést, aby mohl dál fungovat.

Dluhošová (2021) dělí **zdroje** pro financování investic na vlastní a cizí. **Vlastními zdroji** jsou podle autorky zisk, odpisy. Autorka řadí mezi nejznámější **cizí zdroje**, kterými je možné financovat investice bankovní úvěry. Dále autorka uvádí, že zdroje pro financování investic se z hlediska času dělí na krátkodobé a dlouhodobé.

Dluhošová (2021, s. 152) popisuje investici jako finanční náklady většího rozsahu realizované během delšího časového horizontu a nazývá je kapitálovými výdaji. Autorka vyjadřuje jednorázové kapitálové výdaje následovně:

$$JKV = INV + \Delta\check{C}PK \quad (1)$$

kde:

INV je nehmotný dlouhodobý majetek;

$\Delta\check{C}PK$ jsou výdaje na přírůstek čistého pracovního kapitálu.

Jednorázové kapitálové výdaje slouží k pokrytí nákladů na investici, a to nejen během jednoho kalendářního roku. Jednorázové kapitálové výdaje jsou vždy investovány jednou a neopakovaně.

2.3.2 Investice a jejich hodnocení

Dluhošová (2021) uvádí, že cílem hodnocení investic je především zjistit, zda plánovanou investici realizovat nebo vybrat nejvýhodnější variantu řešení investičního projektu.

Pro hodnocení investic je nutné stanovit si objektivní kritéria (Polach, 2012).

Dluhošová (2021) uvádí, že hodnocení investic představuje proces porovnání vynaložených nákladů s výnosy z investice. Autorka dále vymezuje následující etapy zahrnující **postup hodnocení investic**:

- odhad jednorázových nákladů na investici;
- odhad budoucích výnosů nebo rizika investice;
- výpočet nákladů na kapitál vlastního podniku;
- výpočet současné hodnoty očekávaných výnosů.

Kalouda (2017) vyjadřuje odhad nákladů na investici jako pořizovací cenu dlouhodobého majetku zahrnující náklady. Velmi důležitým faktorem při hodnocení investic je zohlednění možného rizika. Odhad budoucích výnosů určí rozpočet peněžních toků (cash flow). Rozpočet cash flow kalkuluje skutečné nákupy hotovosti nebo provedené a přijaté platby.

Dluhošová (2021) uvádí, že metody **hodnocení investic se z hlediska faktoru času** dělí:

- na statické metody a
- dynamické metody.

Statické metody nerespektují faktor času a lze je využít, pokud se investice uvažuje na krátkou dobu. Statické metody se využívají především pro rychlé, jednoduché hodnocení investičních projektů, které nejsou uvažovány v delším časovém horizontu. **Dynamické metody** se využívají častěji, jelikož investice jsou většinou navrhovány na delší dobu.

Hyršlová, Holečková (2018, s. 264) řadí mezi **statické metody**:

Průměrný roční výnos, který vyjadřuje průměrný roční výnos z investice:

$$\emptyset CF = \frac{\sum_{n=1}^N CF_n}{N} \quad (2)$$

kde:

N je doba životnosti investice (roky);

CF_n jsou příjmy z investice v jednotlivých letech životnosti investice (Kč/rok).

Průměrná doba návratnosti vyjadřuje dobu, za kterou dojde ke splacení investice při rovnoměrné realizaci peněžních toků:

$$t = K / \emptyset CF \quad (3)$$

kde:

K jsou kapitálové výdaje (Kč);

$\emptyset CF$ je průměrný roční výnos (Kč).

Průměrná procentní výnosnost znázorňuje procentní vyjádření návratnosti investovaného kapitálu:

$$\emptyset r = \emptyset CF / K \quad (4)$$

kde:

$\emptyset CF$ je průměrný roční výnos (Kč);

K jsou kapitálové výdaje (Kč).

Doba návratnosti uvádí počet let, za které bude výchozí investice zaplácena:

$$\sum_{n=1}^{PP} CF_n = K \quad (5)$$

kde:

PP je doba návratnosti (roky),

CF_n jsou příjmy plynoucí z investice v jednotlivých letech (Kč/rok),

K jsou kapitálové výdaje (Kč).

Mezi **dynamické metody** zařazuje Holečková, Hyršlová (2018):

čistou současnou hodnotu, která znázorňuje rozdíl mezi současnou, diskontovanou hodnotou finančních příjmů z provedených investic a aktualizovanou hodnotou kapitálových nákladů, které byly vydány na pořízení investice, čistá současná hodnota musí být větší než nula, aby byla investice přijatelná:

$$NPV = \sum_{n=1}^N \frac{CF_n}{(1+i)^n} - K \quad (6)$$

$$NPV = \sum_{n=1}^N \frac{CF_n}{(1+i)^n} - \sum_{t=0}^T \frac{K_t}{(1+i)^t} \quad (7)$$

kde:

NPV je čistá současná hodnota (Kč);

CF_n jsou příjmy z investice v jednotlivých letech životnosti (Kč/rok);

i je diskontní sazba v desetinném vyjádření (-);

n jsou jednotlivé roky životnosti (roky);

N je doba životnosti (roky);

K jsou kapitálové výdaje (Kč);

K_t jsou kapitálové výdaje v jednotlivých letech (Kč/rok);

t jsou jednotlivé roky investování (rok);

T je celková doba investování (roky).

Vnitřní výnosové procento vyjadřuje hodnotu podnikové diskontní míry, při níž je hodnota základní čisté současné hodnoty investice rovna nule:

$$\sum_{n=1}^N \frac{CF_n}{(1 + IRR)^n} = K \quad (8)$$

kde:

IRR je vnitřní výnosové procento (%) a ostatní symboly výše,

index ziskovosti posuzuje míru přijatelnosti investice a porovnává investice mezi sebou, čím bude index ziskovosti vyšší, tím je investice výhodnější:

$$PI = \frac{\sum_{n=1}^N \frac{CF_n}{(1 + i)^n}}{K} \quad (9)$$

kde:

PI je index ziskovosti a ostatní symboly výše.

Holečková, Hyršlová (2018) uvádí, že při výpočtech hodnocení investic je nutné brát v úvahu současnou hodnotu částky financí v budoucnosti. Pro přepočtení cash flow v jednotlivých časových úsecích na současnou hodnotu financí se používá diskontní sazba. Diskontní sazba obsahuje faktor času a riziko. Diskontovaná doba návratnosti vyjadřuje dobu, za jakou se z diskontovaných příjmů z investice zaplatí kapitálové výdaje:

$$K = \sum_{n=1}^{PP_d} \frac{CF_n}{(1 + i)^n} \quad (10)$$

kde:

PP_d je diskontovaná doba návratnosti investice (roky);
ostatní symboly výše.

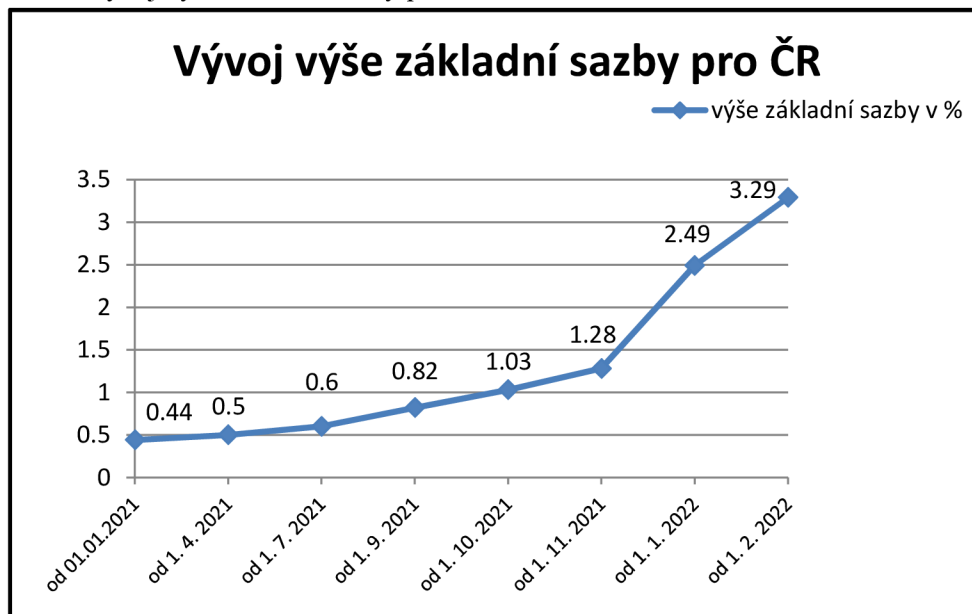
Kalouda (2017) uvádí, že diskontní sazba hraje významnou roli při hodnocení projektů. Diskontováním, neboli odúročením, se zjišťuje současná hodnota nákladů a užitků. Diskontní sazba může být soukromá nebo společenská. Pro hodnocení veřejných projektů se používá společenská sazba, která je nižší než soukromá sazba. Veřejný sektor naplňuje veřejný zájem, což v praxi znamená zlepšování kvality veřejných služeb a společenského života.

Ochrana (2015, s. 65) doplňuje, že při hodnocení projektů ve veřejném zájmu je velmi důležité zohlednit diskontní sazbu. Autor dále popisuje přímou úměru při stanovení vyšší diskontní míry a důrazem na krátkodobé projekty. Proto je dle autora těžké určení objektivní míry společenské diskontní sazby.

Komise EU stanovila Sdělením Komise o revizi stanovování referenčních a diskontních sazeb č. 2008/C 14/02 novou základní sazbu od 1. 2. 2022 ve výši 3,29 %. „Referenční a diskontní sazby se používají jako náhrada tržní sazby k výpočtu grantového ekvivalentu podpory, zvláště v případě, kdy se podpora vyplácí v několika splátkách, a k výpočtu části podpory, která vyplývá z režimů dotace úroků“ (UOHS, 2022).

Z níže uvedeného grafu vyplývá, že vývoj výše základní sazby stanovenou komisí EU má vzestupnou tendenci.

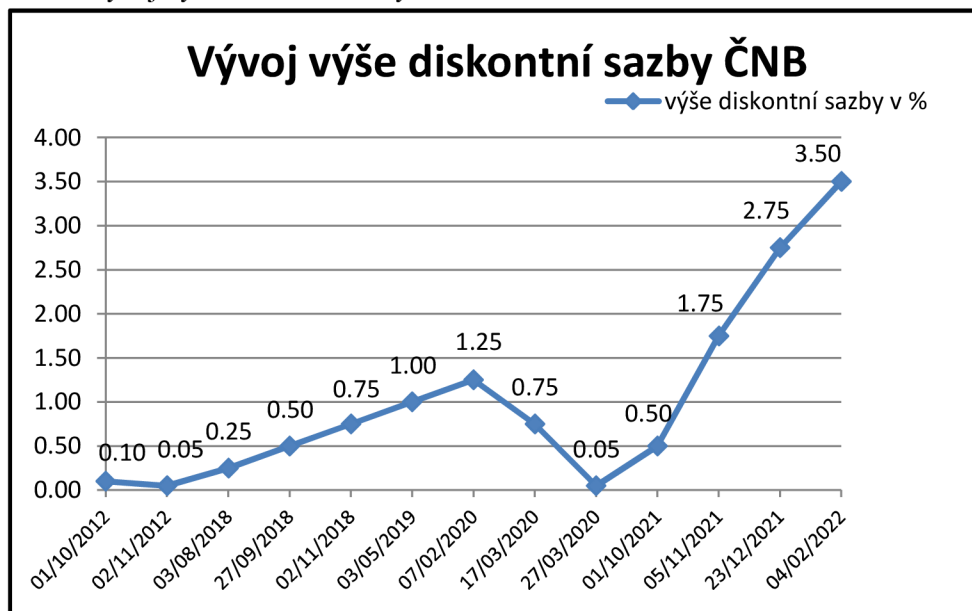
Graf 1 Vývoj výše základní sazby pro ČR za rok 2021

Zdroj: UOHS (2022)

Pro srovnání v následujícím grafu vývoj výše diskontní sazby stanovené Českou národní bankou, která je úrokovou sazbou, představující spodní hranici pro pohyb krátkodobých úrokových sazeb na peněžním trhu (ČNB, 2022).

Graf 2 Vývoj výše diskontní sazby ČNB

Zdroj: ČNB (2022)

Zvyšování diskontní sazby Českou národní bankou, jako centrální banky České republiky, představuje opatření v rámci své monetární politiky k ovlivnění peněžního trhu snížením množství peněz v oběhu zdražením úvěrů. Jako reakci na zvýšení diskontní sazby reagují ostatní banky zvyšováním úrokových sazeb u svých úvěrových produktů (ČNB, 2022).

2.3.3 Rizikovost investice

Proces investování s sebou mimo jiné přináší i jistá rizika. Může se jednat o rizika subjektivní nebo objektivní. Doležal a kol. (2010) uvádí, že nebezpečí vzniku subjektivního rizika s sebou nese většinou management podniku svou neznalostí nebo malou orientací v problematice investic, či nízkou mírou odpovědnosti, která může vést i k nedbalosti. Autor mezi objektivní rizika řadí například živelní pohromy, míru kriminality v dané zemi, vládní opatření, ale i inflaci a jiné.

Šoba, Širůček (2017, s. 176-178) uvádějí, že rizikovost investice vyjadřuje volatilita investice. Autoři uvádí, že volatilita investice se měří směrodatnou odchylkou dle následujícího vzorce:

$$\sigma = \sqrt{\sum_{i=1}^n (r_i - r_{ex})^2 * p_i} \quad (11)$$

kde:

- σ je volatilita – rizikovost investice (%);
- r_{ex} je průměrná očekávaná výnosnost (Kč);
- r_i je dílčí očekávaná výnosnost (Kč);
- p_i je pravděpodobnost dílčí očekávané výnosnosti (-).

Rizikovost investice u veřejného sektoru

Veřejný sektor investicemi naplňuje veřejný zájem. Riziko takové investice spočívá v jiných aspektech než u investice soukromého sektoru. Maaytová (2015) uvádí, že Downsovská analýza politického trhu předpokládá nabídku a poptávku s rozhodováním o nakládání s veřejnými zdroji.

Maaytová (2015, s. 18) definuje problém veřejného zájmu jako „*typicky normativní problém, který v principu nemá pozitivní řešení*“. Autorka doplňuje, že proto je každý investiční projekt důsledně analyzován a hledají se možnosti řešení, ale i financování. Autorka dále uvádí (2015, s. 17) že představitelé veřejného sektoru, mezi které patří aktéři státní správy a aktéři samosprávy jsou povinni nakládat s veřejnými financemi hospodárně, efektivně a účelně. Autorka popisuje řešení problémů veřejného zájmu jako proces rozhodování, který zahrnuje jednotlivé kroky:

- vymezení problému, které definuje problém jako společenský s potřebou ho uspokojit;
- analýza rámcových podmínek a možností řešení, která má za cíl nalézt různé možnosti řešení daného problému;
- definování cílů neboli výsledků řešeného problému;
- stanovení variant řešení problému, možných způsobů východisek problému;
- určení kritérií k hodnocení variant;
- hodnocení variant;
- doporučení nejvhodnější varianty k řešení problému;
- realizace zvolené varianty řešení problému;
- kontrola výsledků vybrané varianty za účelem zjištění dosažení stanovených cílů.

Takové rozhodování nazývá Maaytová (2015) veřejnou volbou, kterou provádí buď jednotlivec nebo je v pravomoci kolektivních aktérů buď jednomyslnou volbou, nebo v rámci většinového hlasování. Většinové rozhodování má své plusy, ale i mínusy.

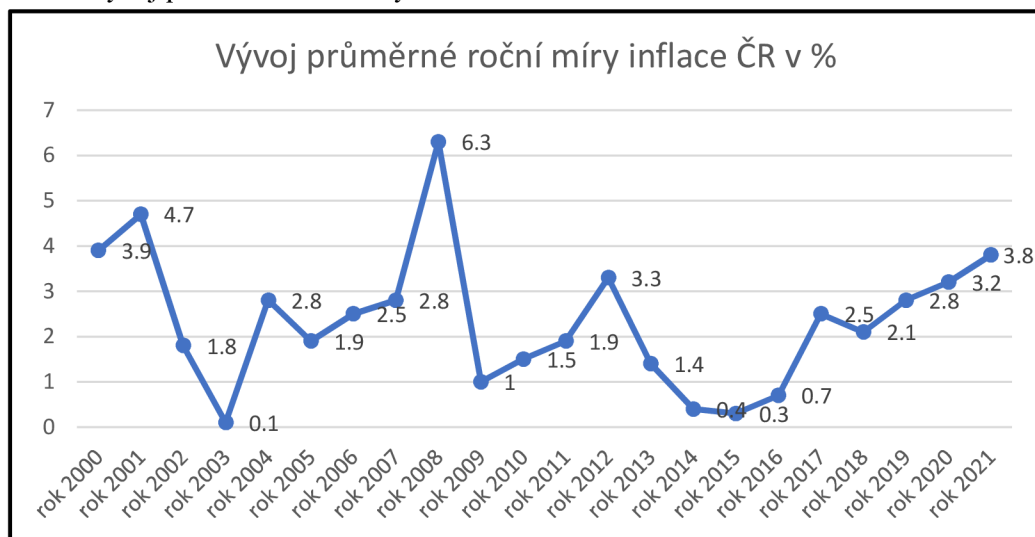
Většinové rozhodování způsobuje tzv. Arrowův teorém, kdy „*neexistuje žádná hlasovací metoda na bázi většinového pravidla, která by nezávisela na agendě, zaručovala efektivnost a respektovala individuální preference*“.

Jak uvádí Kerlinová a Tomášková (2014) každý zaměstnanec veřejné správy má provádět výkon státní správy slušně, ochotně, bez předsudků, politicky nestranně a s vysokou odborností. Svá rozhodnutí musí činit objektivně, vyhnout se střetu zájmů a zneužití úředního postavení.

Ve veřejném sektoru, stejně jako v soukromém, při investování hrozí riziko, že stanovené cíle nebudou dosaženy. Všechny investice podléhají tržnímu riziku, ale i inflačnímu riziku.

Vývoj míry inflace má dopady na hodnotu měny. Při zvýšení míry inflace se snižuje hodnota měny.

Graf 3 Vývoj průměrné roční míry inflace v ČR za období 2000 až 2021

Zdroj: ČSÚ (2022)

Jednotlivé Organizační jednotky státu jsou povinné sledovat aktuální stránky českého statického úřadu pro zjištění aktuální výše průměrné roční míry inflace z důvodu promítnutí stanovené výše průměrné roční míry inflace do svých smluvních vztahů, především nájemních smluv s nájemci prostor nemovitostí.

2.4 Multikriteriální hodnocení

Multikriteriální hodnocení je postup využívaný v případech, kdy je třeba vyhodnotit určitý projekt, který nelze hodnotit jen podle jednoho měřítka, ale do rozhodování vstupuje několik (minimálně dvě) různých hodnotících kritérií. Kalina (2014) uvádí, že multikriteriální analýza je metoda rozhodování s jediným výsledkem, podle různých kritérií.

Podle Šubrta (2019), představuje metoda vícekriteriální analýzy variant možnost výběru varianty řešení, podle alespoň dvou různých nesouměřitelných kritérií. Autor (2019, s. 156) specifikuje, že cílem multikriteriálního hodnocení je výběr ideální (nejvýhodnější) variantu, ale zároveň je vhodné určit i variantu nejméně vhodnou – bazální variantu. Dále autor

upřesňuje, že kompromisní varianta není ani nejvýhodnější, ani nejhorší, splňuje však základní podmínky a řeší problém. Variantou autor rozumí každé možné řešení.

Paretovo uspořádání variant (Šubrt, 2019):

$$A \geq B \quad (12)$$

Rovnice vyjadřuje vztah varianty A, která dominuje variantě B, za předpokladu, že varianta A má u všech kritérií lepší nebo stejné hodnoty než varianta B.

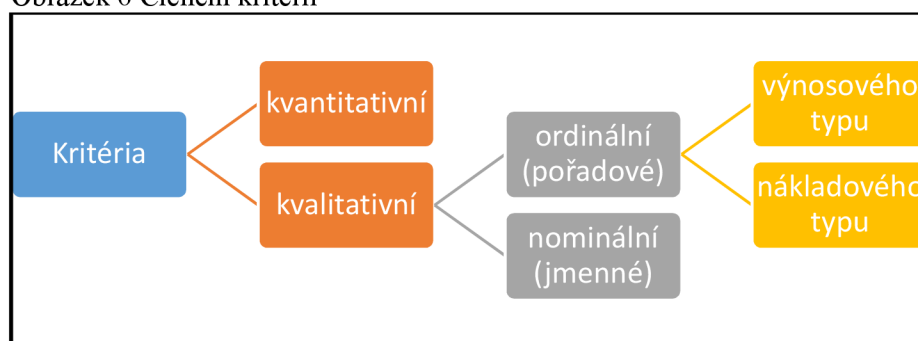
Kalina (2014) uvádí postup multikriteriální analýzy:

- identifikace alternativ a kritérií, kdy je nutné rozhodnout, jaká řešení budou hledána a podle jakých hledisek budou posuzována;
- dalším krokem je stanovení číselného ohodnocení jednotlivých kritérií z předchozího bodu;
- následujícím krokem je přidělení vah, tedy významnosti jednotlivým kritériím;
- posledním krokem je výpočet výhodnosti jednotlivých předem stanovených řešení.

2.4.1 Kritéria v procesu hodnocení

Šubrt (2019) uvádí, že kritérium představuje vlastnost, která je u každého řešení posuzována. Kritérium představuje i hledisko, které bylo aplikováno v procesu hodnocení. Kalina (2014) upozorňuje, že kritéria musí být stanovena tak, aby mohla být hodnocena. Nejvhodnější je přiřadit stanoveným kritériím číselnou hodnotu vyjadřující jejich význam.

Obrázek 6 Členění kritérií

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Šubrt (2019) specifikuje, že kritéria jsou členěna na základě způsobu vyjádření na kvalitativní a kvantitativní. Autor dále uvádí, že kvantitativní kritéria jsou měřitelná, vyjádřena číselnou hodnotou, naopak kvalitativní kritéria jsou vyjádřena slovně. Stejný zdroj upřesňuje, že hlediska žádoucího směru kritériálních hodnot mohou být dělena na maximalizační – vyšší hodnota kritéria a minimalizační – nižší hodnota kritéria je žádoucí.

2.4.2 Metody stanovení vah kritérií

Šubrt (2019), uvádí, že při hodnocení je nejprve nutné stanovit váhy kritérií. Autor specifikuje, že váhy kritérií vyjadřují koeficienty významnosti, důležitost kritéria pro hodnotitele v porovnání s ostatními kritérii. Mezi nejvyužívanější metody stanovení vah kritérií autor řadí:

Metody stanovení vah kritérií na základě vyjádření důležitosti jednotlivých kritérií:

Metoda pořadí – každý hodnotitel seřadí kritéria dle důležitosti, přičemž každému kritériu je přiděleno b_j bodů podle:

$$b_j = n + 1 - j \quad (13)$$

kde:

n je počet kritérií;
 j $j = 1, 2, \dots, n$.

Vzorec výpočtu váhy a postupu normalizace vah kritérií (Šubrt, 2019) je následující:

$$v_j = \frac{b_j}{\sum_{j=1}^n b_j}, j = 1, \dots, n \quad (14)$$

kde:

n je počet kritérií;
 j $j = 1, 2, \dots, n$.

Metoda párového srovnávání (metoda Fullerova trojúhelníku) – párové srovnání porovná dvojici kritérií a je vybráno to důležitější (Šubrt, 2019, s. 161):

$$N = \frac{N(n-1)}{2} \quad (15)$$

kde:

n je počet porovnávaných kritérií.

Váha kritérií je vypočtena dle vzorce:

$$v_j = \frac{n_j}{N}, j = 1, 2, \dots, n \quad (16)$$

kde:

n je počet kritérií;
 j $j = 1, 2, \dots, n$.

Metody stanovení vah kritérií na základě stanovení důležitosti jednotlivých kritérií a poměru mezi dvojicemi kritérií:

Šubrt (2019) uvádí, že bodovací metoda využívá určené stupnice bodů, čím více bodů, tím je hodnocené kritérium důležitější. Autor dále odkazuje na výpočet váhy:

$$v_j = \frac{b_j}{\sum_{j=1}^n b_j}, j = 1, 2, \dots, n \quad (17)$$

kde:

b_j je počet přiřazených bodů;
 n je počet kritérií;
 j $j=1, 2, \dots, n$.

Saatyho metoda – kvantitativní párové srovnání, určuje kolikrát je určité kritérium významnější než jiné (Šubrt, 2019, s. 163-166)

Obrázek 7 Hodnoticí stupnice Saatyho metody

Počet bodů	Popis
1	kritéria stejně významná
3	první kritérium je slabě významnější než druhé kritérium
5	první kritérium je silně preferované před druhým kritériem
7	první kritérium je velmi silně preferované před druhým kritériem
9	první kritérium je absolutně preferované před druhým kritériem

Zdroj: Šubrt (2019)

Jednotlivé metody hodnocení se různí dle jednotlivých vstupů a kritérií.

Zjednodušené multikriteriální hodnocení:

$$H_i = \sum_j v_j * h_{ij} \quad (18)$$

kde:

$i = 1, \dots, m$ (číslo varianty);

$j = 1, \dots, n$ (číslo kritéria);

H_i je celkové ohodnocení i -té varianty;

v_j jsou váhy kritérií;

h_{ij} je dílčí ohodnocení i -té varianty vzhledem k j -tému kritériu.

2.4.3 Metody porovnání variant

Po provedení výpočtů a stanovení jednotlivých vah kritérií je nutné porovnat varianty a provést výběr nejvýhodnější z hodnocených řešení. Manuál vlády České republiky ve své příloze Vyhodnocení variant (2017) uvádí **základní metody porovnání variant**:

- **Metoda váženého pořadí**: nejméně přesná metoda, která nereflektuje velikost rozdílu kritériálních hodnot jednotlivých variant, ale s její pomocí lze určit pořadí variant podle jednotlivých kritérií. Metoda váženého pořadí stanoví pořadí variant podle jednotlivých kritérií, a to od nejvhodnější po nejhorší.
- **Metoda bodovací**: využívá hodnocení pomocí bodovací stupnice, kdy nejvíce bodů je nejlepší ohodnocení. Tato metoda se řadí mezi jednodušší metody porovnání variant a je často využívána při hodnocení veřejných projektů ve veřejném sektoru.
- **Metoda váženého součtu**: je metodou vyžadující kardinální informace o vahách kritérií a variantách. Variantám je určena hodnota užítku. Metoda váženého součtu patří mezi nejjednodušší metody porovnání variant. Její použití spočívá v přímé funkci užítku, což znamená shodný růst nebo pokles ceny nákladu s hodnotou užítku.
- **Metoda TOPSIS**: hodnotí varianty na základě rozptylu od nejvýhodnější po nejméně vhodnou. Šubrt (2019, s. 190) zahrnuje metodu TOPSIS mezi metody zjištění kompromisní varianty, která bude co nejbližší ideální variantě a nejdále bazální variantě.
- **Metoda kvantitativního párového srovnání** (Saatyho metoda): struktura jednotlivých úrovní je řazena od nejvyšší po nejnižší. Saatyho metoda využívá vzájemné porovnání všech kritérií se všemi podle jejich významnosti.

- **Metoda permutační:** tato metoda nestanovuje výsledné hodnoty posuzovaných variant, stanoví optimální pořadí jednotlivých variant. Využívá se pro posouzení nižšího počtu variant vzhledem k počtu permutací.

Metody porovnání variant jsou důležité pro výběr nebo porovnání jednotlivých variant řešení daného problému a mají své výhody i nevýhody.

Metody porovnání jednotlivých variant jsou vhodné pro výpočty a stanovení jednotlivých vah kritérií pro výběr nejvhodnějšího řešení. Popisované základní metody porovnání variant patří mezi výchozí metody a metoda bodovací i váženého součtu patří mezi nejjednodušší používané metody porovnání variant.

Metoda váženého pořadí patří mezi nejméně přesné metody, své uplatnění nalezne při stanovení pořadí jednotlivých hodnocených variant. Metoda permutační je omezena počtem možných variant. S rostoucím počtem variant roste i počet permutací, tedy eventuální uspořádání veškerých variant řešení.

2.5 Metodika práce

Teoreticko-metodologická část diplomové práce je zpracována na základě studia vhodných, především tuzemských literárních zdrojů i zdrojů z internetu včetně českých právních norem týkajících se bezpečnostního sboru Vězeňské služby ČR a její organizační složky Akademie VS ČR. Formou literární rešerše byla získána data především z primárních zdrojů týkající se specifické oblasti veřejných zakázek. Byly vysvětleny pojmy týkající se zajištění dodávek, služeb a stavebních prací z veřejných financí jako je charakteristika, druhy a režim veřejných zakázek, zadavatel a rozsah veřejných zakázek v České republice a Vězeňská služba ČR jako zadavatel veřejných zakázek včetně statistického vyjádření veřejných zakázek u tohoto bezpečnostního sboru.

Dále bylo v teoretické části práce popsáno téma hodnocení investic s akcentem na stanovené postupy a zásady ve veřejném sektoru. Závěr teoreticko-metodologické části diplomové práce je věnován postupu multikriteriálního hodnocení jako metody rozhodování podle různých kritérií včetně popisu jednotlivých metod porovnání variant.

Analytická část diplomové práce je zpracována formou sběru a analýzy dat z konkrétní oblasti veřejných zakázek u organizační jednotky Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem včetně analýzy provedených oprav a investic za období let 2017 až 2021 u této organizační jednotky státu. Dále byla v analytické části diplomové práce předložena případová studie, jež řeší významnou investiční akci Akademie VS ČR, kterou je výstavba stravovacího zařízení pro zajištění adekvátního celodenního stravování pro účastníky vzdělávacích aktivit a zaměstnance Akademie VS ČR, které v současné době zajišťuje externí poskytovatel stravovacích služeb a vedení Akademie VS ČR usiluje o možnost vlastního stravovacího zařízení pro zajištění kvalitní a ekonomicky výhodnější alternativy stravování nejen pro své studenty.

Analytická část diplomové práce je zaměřena na posouzení variantního řešení investiční akce a jejich ekonomické vyhodnocení. Při výpočtu ekonomického hodnocení jednotlivých variant možného řešení zajištění stravování pro účastníky vzdělávacích aktivit a zaměstnanců Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem byly použity metody hodnocení investic, konkrétně metoda výpočtu čisté současné hodnoty, vnitřního výnosového procenta, indexu ziskovosti a také doby návratnosti investice. V neposlední řadě jsou v analytické části diplomové práce analyzovány rizikové faktory, jež se dotýkají zadávacích řízení realizovaných vybranou organizační jednotkou. Poslední dvě kapitoly analytické části práce byly věnovány hodnotícím kritériím při použití bodové metody a multikriteriální analýze výběrového řízení

včetně návrhu systémových opatření, která lze uplatnit u dalších připravovaných výběrových řízení.

Na základě získaných dat a provedené analýze byla navržena systémová opatření k efektivnějšímu procesu zadávacího řízení veřejných zakázek. Byla nabídnuta hodnotící kritéria v rámci hodnocení veřejné zakázky na základě ekonomické výhodnosti, která mají přispět k účinnějšímu procesu výběrových řízení a kvalitnějšímu výběru dodavatelů veřejných zakázek týkající se zejména dodavatelů stavebních prací.

3 Analytická část práce

V analytické části diplomové práce je znázorněn přehled veřejných zakázek, investic a oprav organizační jednotky Akademie VS ČR za posledních pět let. Dále je předložena případová studie investiční akce plánované výstavby stravovacího zařízení u budovy Akademie pro zajištění celodenního stravování účastníků kurzů a zaměstnanců Akademie VS ČR. V další kapitole analytické části práce je zpracováno možné variantní řešení plánované investiční akce a ekonomické hodnocení projektu. Po fázi plánování a hodnocení investiční akce jsou zhodnoceny rizikové faktory, které mohou ovlivnit průběh zadávacího řízení a následně navazuje návrh hodnotících kritérií a multikriteriální analýzy výběrového řízení. Systémová opatření dotváří celkový pohled na problematiku řešení investiční akce a jsou stanovena na základě provedené analýzy investic a systému veřejných zakázek u organizační jednotky Akademie VS ČR.

3.1 Přehled veřejných zakázek Akademie VS ČR za období 2017 až 2021

Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem je jedinou vzdělávací institucí určenou pro vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby ČR a v rámci rozsahu své činnosti a aktivit se řadí mezi moderní vzdělávací instituce, která kooperuje také na mezinárodním poli a patří k významným leaderům v oblasti odborného vzdělávání vězeňského personálu. Z výše uvedeného vyplývá, že Akademie VS ČR realizuje řadu veřejných zakázek, které se zaměřují na materiálně technické vybavení v oblasti vzdělávání, kdy jsou sledovány a aplikovány moderní trendy oblasti vzdělávání dospělých. Například v roce 2021 byla zkolaudována a zahájen provoz v nově zrekonstruované budově určené pro praktický výcvik a vzdělávání nově nastupujících příslušníků. Vedení Akademie dále věnuje pozornost ubytovacím prostorům pro účastníky všech forem vzdělávacích aktivit. Akademie VS ČR provozuje dvě ubytovny v celkovém rozsahu 400 lůžek. I zde jsou nutné opravy a rekonstrukce pro udržení a zlepšení ubytovacích podmínek a určitého komfortu ubytovaných. V neposlední řadě je třeba neustále modernizovat výukové prostory a pomůcky s ohledem na vyvíjející se moderní trendy, digitalizaci a multimediální tendence ve výuce.

Akademie VS ČR si zajišťuje většinu svých vzdělávacích aktivit vlastními silami. Na zajištění specifických vzdělávacích potřeb vyhlašuje veřejné zakázky v oblasti vzdělávání, jako jsou například zákonem povinné vzdělávání sociálních pracovníků, povinné školení řidičů sanitních vozidel, ale také kurzy určené pro střední a vyšší management, jako jsou Manažerské dovednosti, Personální práce atd. Svým rozsahem a zaměřením poskytuje Akademie VS ČR ojedinělé služby nejen Vězeňské službě ČR, ale i jiným subjektům mezi které patří další instituce vzdělávání a jiné.

Tabulka níže poukazuje počty veřejných zakázek meziročně od let 2017 až po rok 2021, kde jsou zároveň jednotlivé zakázky rozděleny dle jejich druhu.

Tabulka 10 Počet veřejných zakázek v Akademii VS ČR za období 2017 až 2021

Režim veřejné zakázky	Rok					
	Druh veřejné zakázky	2021	2020	2019	2018	2017
Přímé zadání	Dodávky	90	74	83	64	71
	Služby	0	0	0	3	5
	Stavební práce	24	34	20	13	26
Poptávkové řízení	Dodávky	91	55	45	41	58
	Služby	2	2	2	2	2
	Stavební práce	7	7	7	13	13
Veřejná zakázka malého rozsahu	Dodávky	1	0	3	7	14
	Služby	4	4	4	9	15
	Stavební práce	6	7	8	9	4
Podlimitní veřejná zakázka	Dodávky	0	0	0	0	0
	Služby	0	0	0	0	0
	Stavební práce	0	1	0	0	0

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

V tomto režimu veřejné zakázky jsou poptáváni především dodavatelé stavebních prací pro zajištění plánovaných oprav do finančního limitu 500 000,00 Kč bez DPH, nákupy materiálu či spotřebního zboží. V režimu zakázek malého rozsahu realizovaných prostřednictvím elektronického nástroje NEN jsou zadávány zakázky na realizaci vzdělávacích kurzů, jako je například kurz test ruky, první pomoci, řidiči dopravy raněných a nemocných, školení řidičů referentů, sociálně psychologický výcvik a jiné. V roce 2020 byla realizována podlimitní veřejná zakázka na akci vybudování výcvikového centra, kde předpokládaná hodnota veřejné zakázky překročila limit veřejné zakázky malého rozsahu.

3.2 Analýza investic a oprav v Akademii VS ČR za období 2017 až 2021

Celá Vězeňská služba ČR se potýká se zastaralým vybavením, budovy a ostatní nemovitosti ve správě organizačních jednotek jsou velmi často v havarijním stavu. Přidělené finanční prostředky nestačí pokrývat běžné opotřebení a tolik nutné opravy. Přípravná fáze investic v systému Vězeňské služby se prodlužuje, stavební práce neustále zdražují a není realizováno takové množství investic, kolik by bylo potřeba. Akademie VS ČR má v současné době ve správě budovu školy, dále dvě budovy ubytoven s celkovou kapacitou 533 lůžek pro účastníky vzdělávacích aktivit a zaměstnance Vězeňské služby ČR. V neposlední řadě Akademie VS ČR spravuje nově zrekonstruovaný objekt výcvikového a vzdělávacího centra.

Budova Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem byla přebudována a zrekonstruována v roce 2000. Budova hotelové ubytovny Jižní 267 prošla kompletní rekonstrukcí v roce 2010 a objekt ubytovny v ulici Energetiků 321 je původní z roku 1965 a byly realizovány pouze částečné opravy zejména vnitřního vybavení a potřebné dožilé technické infrastruktury. Z výše uvedeného je zřejmé, že Akademie VS ČR má v oblasti plánovaných oprav a investic široký záběr, protože všechny spravované budovy jsou po dobu běhu vzdělávacích aktivit maximálně využívány a to s sebou nese náklady na běžné, ale i plánované opravy a zejména investice vzhledem ke stáří některých objektů pro zajištění jejich bezpečného, bezvadného a hospodárného provozu.

Budova Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem byla přebudována a zrekonstruována v roce 2000. Budova hotelové ubytovny Jižní 267 prošla kompletní rekonstrukcí v roce 2010 a objekt ubytovny v ulici Energetiků 321 je původní z roku 1965 a byly realizovány pouze částečné opravy zejména vnitřního vybavení a potřebné dožilé technické infrastruktury. Z výše uvedeného je zřejmé, že Akademie VS ČR má v oblasti plánovaných oprav a investic široký záběr, protože všechny spravované budovy jsou po dobu běhu vzdělávacích aktivit maximálně využívány a to s sebou nese náklady na běžné, ale i plánované opravy a zejména investice vzhledem ke stáří některých objektů pro zajištění jejich bezpečného, bezvadného a hospodárného provozu.

Plánované opravy v rámci Akademie VS ČR

Plánované opravy v rámci Vězeňské služby ČR podléhají metodickému listu ředitele odboru logistiky, kterým se stanoví zajišťování údržby a oprav nemovitého majetku č. 2/2013. Metodický list upravuje obecné zásady a financování oprav i havarijních oprav prováděné dodavatelským způsobem v organizační jednotce. Postup plánovaných oprav je následující. Akademie VS ČR je povinna zpracovat na následující kalendářní rok tabulku s požadavky na plánované opravy a tu zaslat v termínu odboru logistiky Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR. Na základě předložených požadavků posuzuje odbor logistiky provedení jednotlivých oprav a zpracuje návrh na přidělení finančních prostředků. Teprve po schválení a pokynu z odboru logistiky může organizační jednotka začít připravovat danou plánovanou opravu. Na základě schváleného záměru na opravu připraví organizační jednotka podklady pro zadávací nebo poptávkové řízení na dodavatele a podklady předá na odbor logistiky. Ten posoudí předložené poklady a vydá pokyn k zahájení zadávacího nebo poptávkového řízení včetně stanoviska o krytí finančními prostředky. Po ukončení zadávacího nebo poptávkového řízení předloží organizační jednotka odboru logistiky požadavek skutečných finančních prostředků nejuvhodnější nabídky. Po splnění stanovených náležitostí a posouzení správnosti jsou zarezervovány finanční prostředky a prostřednictvím rozpočtového opatření přeneseny do organizační jednotky, která může posléze předepsaným způsobem zajistit provedení plánované opravy.

Investice v rámci Akademie VS ČR

Financování investic podléhá instrukci č. 4/2019 Ministerstva spravedlnosti ČR ve znění instrukce č. 7/2021, o postupu při financování programů reprodukce majetku v resortu Ministerstva spravedlnosti, nařízení generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 23/2021, kterým se stanoví závazné postupy při financování reprodukce majetku Ve Vězeňské službě České republiky a je v gesci Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR. Investice v rámci Akademie VS ČR jsou realizovány v souladu s touto instrukcí a dále instrukcí 7/2019 o zadávání veřejných zakázek v resortu Ministerstva spravedlnosti a nařízením generálního ředitele Vězeňské služby ČR č. 18/2021, kterým se stanoví závazné postupy při zadávání veřejných zakázek ve Vězeňské službě ČR. Proces investic u Vězeňské služby ČR je obecně dlouhý a náročný postup. Vězňice mají pro realizaci investic vyčleněného samostatného pracovníka – investičního referenta, který je přímo podřízen vedoucímu oddělení logistiky a má za úkol přípravu a realizaci investičních akcí. V Akademii VS ČR pracovní pozice investičního referenta chybí a zastává ji referent majetkové správy, který současně připravuje a realizuje plánované, havarijní opravy a běžnou údržbu nemovitostí spadající pod správu Akademie VS ČR.

Za posledních pět let bylo v Akademii VS ČR realizováno velké množství plánovaných i havarijních oprav. Dále také plánovaných oprav dle článku 5 EED – Energy efficiency directive (Směrnice Evropský parlamentu a Rady č. 2012/27/EU o energetické účinnosti pro snížení energetické náročnosti budov). Investice jsou dlouhodobým procesem, ale daří se postupně realizovat náročné i finančně nákladné akce, ve spolupráci s Generálním ředitelstvím Věžeňské služby ČR a za podpory Ministerstva spravedlnosti ČR. Následující tabulky podávají přehled o počtu a finanční náročnosti plánovaných oprav za posledních pět let.

Tabulka 11 Analýza počtu realizovaných oprav v Akademii VS ČR v letech 2017 až 2021

Rok/akce (počet)	Běžná údržba	Plánované + havarijní opravy	Plánované opravy EED	Investice
2021	17	14	4	2
2020	23	14	4	0
2019	23	10	5	1
2018	19	9	---	0
2017	33	11	---	1

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Z celkového počtu 11 plánovaných oprav byly v roce 2017 realizovány například opravy topné soustavy, oken a dveří, rozvodů vody ve výcvikovém a vzdělávacím centru. Z běžné údržby se realizují drobné opravy výtahů ubytoven, radiátorů, vzduchotechnického zařízení, vodoinstalační práce a jiná drobná údržba, která nemůže být provedena svépomocí. V roce 2017 byla realizována pouze jedna investiční akce související s investiční akcí výstavby nového stravovacího zařízení a tím bylo zafinancování podílu na nákladech spojených s připojením k distribuční soustavě elektrické energie. V roce 2018 bylo realizováno 9 plánovaných oprav, ale ve větším finančním rozsahu. Po vyřešení administrativní části procesu se započalo s plánovanými opravami výcvikového a vzdělávacího centra. V roce 2018 se z běžné údržby realizovala údržba a opravy výtahů, oprava pisoárů nebo dodavatelsky provedené opravy maleb a nátěrů. Plánované opravy EED byly u Věžeňské služby ČR realizovány od roku 2019. V roce 2019 proběhlo hned 5 plánovaných oprav EED v rámci úspor energií a to opravy osvětlení v budovách školy i ubytoven Akademie VS ČR. Z plánovaných oprav byla v roce 2019 realizována rozsáhlá oprava výtahu ubytovny Energetiků 321 a dále pokračují plánované opravy koupelen ubytovny Energetiků 321. Každoročně je opraveno jedno patro koupelen – 9 pokojů formou vybourání nevyhovujícího umakartového jádra a nahrazení lehkou sádkartonovou konstrukcí s vyzděnou sprchovou vaničkou a zástěnou pro lepší komfort ubytovaných. V roce 2019 byla zrealizována i jedna investiční akce spočívající v realizaci studie snížení energetické náročnosti budovy ubytovny v ulici Energetiků 321. V roce 2020 bylo realizováno 14 plánovaných oprav a 4 plánované opravy EED, týkající se především výměny osvětlení v budovách Akademie VS ČR za úspornější. V roce 2021 byly zrealizovány také 4 plánované opravy EED týkající se úsporných opatření, například výměna vstupních portálů budovy školy, nebo oprava a výměna elektroinstalací ubytovny Energetiků 321. Plánovaných oprav bylo realizováno celkem 14, z toho nejvýznamnější se týkaly oprav podlah ubytovny Energetiků 321, plánovaných oprav výcvikového a vzdělávacího centra, které bylo společně s investicemi v březnu roku 2021 úspěšně dokončeno a zkolaudováno. V rámci akce bylo zejména provedeno zateplení fasády, odstranění zahradní terasy, opravy venkovních chodníků a oplocení, provedení stavebních úprav uvnitř objektu včetně statického zajištění.

V roce 2021 byla dále dokončena investiční akce z roku 2020 – nákup nového fitness vybavení do posilovny v budově školy, která slouží zaměstnancům, ale především příslušníkům z řad studentů, kteří v rámci základní odborné přípravy mohou udržovat svou fyzickou zdatnost, která je i podmínkou výkonu služby.

Tabulka 12 Finanční analýza oprav a údržby v Akademii VS ČR za období 2017 až 2021

Akce	Běžná údržba v Kč		Plánované opravy v Kč	Plánované opravy EED v Kč	Investice v Kč
	Schválený rozpočet	Skutečné čerpání			
2021	140 000,00	139 995,00	5 180 816,01	2 706 004,26	6 686 873,00
2020	140 000,00	138 527,66	8 285 350,08	1 615 829,57	0
2019	150 000,00	149 708,29	5 868 158,35	2 555 023,91	43 500,00
2018	920 000,00	945 787,76	6 396 908,32	---	0
2017	700 000,00	700 000,00	5 719 279,00	---	280 000,00

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Na běžnou údržbu je organizační jednotce přidělen na každý rok rozpočet na tzv. „uzamčenou položku“, na kterou nemůže organizační jednotka samovolně převádět další finanční prostředky nebo jí krátit. Převody probíhají pouze za souhlasu ekonomického odboru Generálního ředitelství Vězeňské služby České republiky po řádném zdůvodnění potřeby snížení či zvýšení výše finančních prostředků na této položce.

3.3 Případová studie investiční akce: Akademie – výstavba stravovacího zařízení

Cílem investiční akce je výstavba nového stravovacího zařízení u Akademie VS ČR pro zajištění stravování studentů, účastníků kurzů, zaměstnanců Akademie VS ČR s vybudováním náhradní zpevněné plochy pro pořadová cvičení. Akademie VS ČR v současné době nemá vlastní stravovací zařízení pro příslušníky a zaměstnance Vězeňské služby ČR. Příslušníci z řad studentů a další účastníci kurzů pořádaných Akademií VS ČR využívají stravovacího zařízení v nedaleké jídelně Domova seniorů Pampeliška, o.p.s., jelikož ve Stráži pod Ralskem není jiná možnost pro zajištění celodenního stravování. Současný poskytovatel stravovacích služeb pro studenty a účastníky kurzů zajišťuje primárně služby domova pro seniory a stravování v tomto zařízení je smluvně zajištěno pouze do konce roku 2022. Vzhledem k charakteru primárně poskytovaných služeb neodpovídá zajištěná strava parametry požadavkům Vězeňské služby ČR. Jelikož se navíc jedná o soukromý subjekt, dochází zároveň k pravidelnému nárůstu ceny za poskytovanou stravu oproti poskytování stravy v rámci Vězeňské služby ČR. Zaměstnanci Akademie VS ČR dočasně využívají jídelny ve Věznici Stráž pod Ralskem, která však již nedisponuje dostatečnou kapacitou pro stravování studentů a účastníků kurzů.

Záměr výstavby nového vlastního stravovacího zařízení u Akademie VS ČR vzešel z výsledků nadlimitní veřejné zakázky na zajištění stravování pro účastníky vzdělávacích aktivit a zaměstnance Akademie VS ČR z května 2014, kdy ve lhůtě pro podání nabídek nebyla podána žádná nabídka. Taktéž proběhl průzkum nejbližšího okolí s ohledem na možnost zajištění celodenního stravování, kterým bylo zjištěno, že v dostupné vzdálenosti od Akademie VS ČR neexistuje jiná možnost pro zajištění celodenního stravování. Další možností bylo zajištění stravování studentů (a zaměstnanců) Akademie VS ČR ve Věznici Stráž pod Ralskem.

Provedenou rešerší však bylo zjištěno, že tamní kuchyně a jídelna nedisponují potřebnou kapacitou. Dalším důvodem, který neumožňuje potřebné stravování ve věznici, je zajištění bezpečnostních opatření, kdy věznice není personálně ani režimově schopna zajistit v potřebných časech průchod nárazově velkého množství osob přes vstupní prostor do střežených prostor věznice.

Akademie VS ČR potřebuje pro zajištění své činnosti zajištění kvalitní celodenní stravy a její konzumace v důstojných podmínkách. Počet studentů se běžně denně pohybuje kolem 400, počet zaměstnanců je zhruba 50, z čehož vyplývá, že požadovaný počet snídaní a večeří je 450 a obědů 500 denně. Ve stávající budově Akademie VS ČR se nenachází dostatečný prostor pro stravování všech studentů a zaměstnanců, kteří v pracovní dny v objektu nacházejí. Z tohoto důvodu není vhodným řešením ani případný dovoz hotových pokrmů, neboť z pohledu dodržování hygienických předpisů následně vyplývá, že ve stávající budově není Akademie schopna zajistit manipulaci a výdej dovážené stravy.

Investičním záměrem je vybudování jídelny s kuchyní a příslušným zázemím u budovy Akademie VS ČR, Máchova 200 ve Stráži pod Ralskem v souladu s platným územním plánem města. Stravovací pavilon bude umístěn na volném prostranství v areálu Akademie VS ČR, ze tří stran lemován zpevněnou obslužnou komunikací navazující na zásobovací vjezd, který bude zajištěn stávající příjezdovou komunikací. Objekt je navrhován jako dvoupodlažní bez podsklepení, obdélníkového tvaru půdorysného průmětu se sedlovou lomenou střechou. Svým tvarem bude navazovat na stávající objekt Akademie VS ČR, se kterým bude propojen přístřeškem. V objektu je navržena jídelna pro 90 osob, kuchyně s vývařovnou o kapacitě cca 500 jídel. Gastroprovoz je umístěn v obou podlažích. V I. NP je situován příjem surovin, skladové hospodářství, hrubá příprava zeleniny, hrubá příprava masa, dále šatny a WC personálu, úklid a odpadové hospodářství. Ve II. NP jsou umístěny čisté přípravny surovin, teplá a studená kuchyně, umývárna provozního nádobí, výdej jídel, navazující jídelna a umývárna stolního nádobí. V nově vybudovaném objektu se počítá s celodenním provozem, který zahrnuje přípravu a výdej snídaní, obědů a večeří 5 dní v týdnu.

V rámci stavby budou také vybudovány nové skladovací prostory, které nyní v budovách Akademie VS ČR chybí. U nového stravovacího objektu bude vybudována zpevněná plocha pro manipulaci a zásobování. V rámci akce bude vybudována za stávajícím objektem B Akademie VS ČR nová zpevněná plocha pro pořadová cvičení jako náhrada za plochu, která zanikne při výstavbě stravovacího zařízení.

Vzhledem k nepříznivým geologickým podmínkám, způsobených málo únosnými zvodněnými zeminami a vysokou hladinou podzemní vody, bude objekt založen na soustavě vrтанých železobetonových pilot. Ke stavbě bude přiléhat samostatně založený ocelový přístřešek pro záložní zdroj v podobě dieselagregátu k zajištění kuchyňského provozu, mrazících a chladících technologií v případě výpadku elektrické energie. Rozvody nízkého napětí (NN) pro nový objekt musí být z důvodu nedostatečné kapacity stávajícího připojovacího bodu pro Akademii VS ČR vedeny z nové trafostanice, která zajistí dostatečnou kapacitu příkonu. Dešťová kanalizace bude doplněna o retenční nádrž, jež bude sloužit k zálivce zeleně, a je nově vyžadována pro novou výstavbu. Příjezdové komunikace zůstanou zachovány ze stávající místní komunikace. Bezpečnostní a komunikační technologie jsou řešeny dle studie a původního plánu.

Přepokládané provozní náklady

- Personální náklady – 9 občanských zaměstnanců (kuchaři, proviantní pracovníci), 1 provozní pracovník údržby, 16 osob pomocného personálu (vězněné osoby). Odhad 4 000 000 Kč/rok.
- Odpady – zbytky z kuchyně, separovaný odpad dle skutečné produkce. Odhad 540 000 Kč/rok.
- Odlučovač tuků – vývoz a rozbory, odhad 80 000 Kč/rok.
- Provoz záložního zdroje el. energie – odhad 40 000 Kč/rok.
- Stravovací program – rozšíření licence na centrální programy VS ČR – dle aktuálního stavu předpoklad 0 Kč až 400 000 Kč/jednorázový poplatek při uvedení do provozu.
- Deratizace a dezinfekce – preventivně nebo dle potřeby, odhad 20 000 Kč/rok.

Spotřeba energií vychází ze zpracované projektové dokumentace pro provádění stavby.

- Průměrná roční spotřeba pitné vody: 4 805,8 m³/rok. Předpoklad 500 000 Kč/rok.
- Průměrná roční spotřeba teplé vody: 1 887,6 m³/rok. Předpoklad 200 000 Kč /rok.
- Průměrné roční množství splaškových vod: 4 805,8 m³/rok. Předpoklad 220 000 Kč/rok.
- Průměrná roční spotřeba el. energie /instalovaný el. příkon): 808,7 MWh. Předpoklad 4 400 000 Kč/rok.
- Průměrná roční spotřeba tepla: 1 196 GJ. Předpoklad 670 000 Kč/rok.

Celkové předpokládané provozní náklady objektu za rok jsou 10 670 000 Kč.

Odpisy

Vodáková (2012) uvádí, že „odpisování dlouhodobého majetku znamená postupné snižování jeho hodnoty vlivem používání a přenos části hodnoty odpovídající tomuto opotřebení postupně do provozních nákladů.“ Ve veřejném sektoru se funkce odepisování dlouhodobého majetku liší od té v soukromém sektoru, kdy se odpisy zahrnují jako nepeněžní výdaj do daňově uznatelných výdajů společnosti. Ve veřejném sektoru odpisy snižují hodnotu majetku a ten může být poté vyřazen a nahrazen novým. Podle zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví odepisuje organizační jednotka státu pouze majetek s pořizovací cenou nad 40 000 Kč kromě pozemků a nesmí mít v evidenci majetek s nulovou hodnotou. V prostředí Vězeňské služby ČR jsou proto odpisy atypické. Počáteční odepisování majetku je datováno k 31. 12. 2011, pravidelně se ve Vězeňské službě ČR odepisuje od roku 2012.

Následující tabulka sumarizuje předběžné náklady pro investiční akce Vězeňské služby ČR.

Tabulka 13 Předběžné náklady investiční akce

Předběžné náklady akce	Cena bez DPH v Kč	DPH v Kč	Cena s DPH v Kč
Investiční výdaje:			
Projektová dokumentace (PD)	2 161 000	453 810	2 614 810
Autorský dozor projektanta (AD)	240 000	50 400	290 400
Technický dozor stavebníka (TDS)	350 000	73 500	423 500
Koordinátor BOZP	298 000	62 580	360 580
Náklady obnovy event. pořízení stavebních objektů (stavební práce)	53 394 755	11 212 899	64 607 654
Náklady na pořízení event. obnovu provozních souborů jiných než ICT (technologie)	6 982 401	1 466 304	8 448 705
Rezerva na změny věcné	2 152 468	452 018	2 604 486
Investiční výdaje celkem	65 578 624	13 771 511	79 350 135
Neinvestiční výdaje:			
Náklady na interiérové vybavení, pořízení strojů, přístrojů a zařízení jiných než ICT	3 016 417	633 448	3 649 865
Neinvestiční výdaje celkem	3 016 417	633 448	3 649 865
Náklady akce celkem	68 595 041	14 404 959	83 000 000

Zdroj: interní materiály VS (2022)

Zajištění přípravy a realizace akce z hlediska zadávání veřejných zakázek předpokládá realizaci prostřednictvím následujících veřejných zakázek:

- zpracování projektové dokumentace: zjednodušené podlimitní řízení, technický dozor stavebníka – veřejná zakázka malého rozsahu, koordinátor BOZP – veřejná zakázka malého rozsahu;
- stavební práce vč. zpevněných ploch vč. přístrojů, strojů a zařízení (kromě zajištění technologií v rámci možných rámcových smluv Vězeňské služby ČR) – podlimitní veřejná zakázka;
- vybavení jídelny: veřejná zakázka malého rozsahu.

Předpokládaná doba realizace celé investiční akce, tzn. od registrace do závěrečného vyhodnocení akce je 36 měsíců.

- investiční záměr 1 měsíc
- registrace investičního záměru 2 měsíce
- příprava zadávacích dokumentací, administrace výběrových a zadávacích řízení, stanovení výdajů, zpracování PD se zajištěním změny záplavového území (PD, TDS, koordinátor BOZP), schvalovací proces s navýšením ceny akce 12 měsíců
- příprava zadávací dokumentace (ZD) na realizační fázi akce 2 měsíce
- zajištění souhlasu se zahájením zadávacího řízení z Ministerstva spravedlnosti ČR (MŠp) 2 měsíce
- zadání VZ na realizační fázi akce (vyhlášení VZ vč. lhůty pro podání nabídek, hodnocení nabídek a oznámení vítězného uchazeče) 3 měsíce
- stanovení výdajů na financování realizační fáze akce (MŠp) 1 měsíc
- realizace akce (včetně podpisu smlouvy) 10 měsíců
- kolaudace akce 2 měsíce
- závěrečné vyhodnocení akce 1 měsíc

3.4 Varianty možného řešení investiční akce

Investiční záměr na akci Akademie – výstavba stravovacího zařízení vznikl na základě několika předchozích kroků, které nevedly k zajištění stravy pro účastníky vzdělávacích aktivit Akademie VS ČR po dobu jejich studia. Výstavba stravovacího zařízení má zajistit vyřešení dlouhotrvajícího problému se zajištěním stravy pro cca 400 studentů kurzů prováděných v objektu Akademie VS ČR po dobu 11 měsíců (školní rok Akademie VS ČR) v pracovních dnech. Zároveň by tak bylo zajištěno i stravování pro zaměstnance Akademie VS ČR, které je v současnosti řešeno prozatímní dohodou se sousedící věznicí. S ohledem na kapacity objektu Akademie VS ČR a využití všech místností nebylo a není možné zřízení potřebných prostor pro jídelnu a kuchyň ve stávajícím objektu. Z toho důvodu proběhla v roce 2014 veřejná zakázka nadlimitního charakteru na zajištění stravování. Uvedená veřejná zakázka nepřinesla žádný výsledek, jelikož nebyla podána žádná cenová nabídka. Po ukončení zakázky došlo ze strany Akademie k přímému oslovení několika potencionálních organizací, které nějakým způsobem zajišťují stravování, zda by nedokázaly zajistit stravování i pro účastníky vzdělávacích aktivit Akademie VS ČR. Oslovena byla i blízká Věznice Stráž pod Ralskem. Výsledkem průzkumu bylo, že v dostupné vzdálenosti od Akademie VS ČR neexistuje jiná možnost pro zajištění celodenního stravování.

Nakonec se však podařilo zajistit stravování od Pampeliška o.p.s. v Domově seniorů, přičemž s ohledem na oprávněnost uzavírání smluv na dobu maximálně 8 let, tato smlouva bude ukončena k 9. 12. 2022. Po skončení uvedené doby není aktuálně garantována dostupnost stravovacích služeb, což by vedlo k problémům s adekvátním zajištěním podmínek pro výuku. Níže přiložená tabulka poskytuje přehled o množství strávníků v posledních letech a o denních finančních nákladech na jednoho strávníka (studenta) v Domově seniorů Pampeliška o.p.s. Určité množství účastníků vzdělávacích kurzů, zejména účastníků základní odborné přípravy Akademie VS ČR však nevyužívá služeb současného poskytovatele stravovacích služeb, zejména z důvodu kvality poskytované stravy.

Tabulka 14 Přehled finančních nákladů za celodenní stravu studentů

Rok	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Počet vydaných jídel:							
Snídaně	22 237	21 011	22 503	23 186	4 217	2 614	---
Obědy	26 654	24 324	28 610	30 845	7 537	3 102	---
Večeře	15 248	14 911	15 893	17 047	3 825	1 676	---
Celkem	64 139	60 246	67 006	71 078	15 579	7 392	
Počet strávníků/rok	2 006	1 823	1 980	3 154	2 697	345	
Celkový počet studentů/rok	2 839	3 499	3 754	4 414	3 776	2 887	---
Průměrný denní počet strávníků:							
Snídaně	97	92	98	101	18	11	---
Obědy	117	106	125	134	32	14	---
Večeře	66	65	69	74	16	7	---
Průměrný denní počet strávníků	93	88	97	103	22	11	---
Náklady na stravu v Kč za den (snídaně + oběd + večeře):							
Potraviny	100,00	110,15	110,15	110,15	113,49	140,92	165,70
Věcné a osobní náklady	128,71	103,52	103,52	103,52	106,63	133,70	157,07
Celkem bez DPH	228,71	213,67	213,67	213,67	220,12	274,62	322,74
DPH	48,02	32,05	32,05	32,05	33,01	41,19	32,27
Celkem Kč vč. DPH	276,73	245,72	245,72	245,72	253,13	315,80	355,01

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Věcné a osobní náklady zahrnují náklady spojené s přípravou stravy poskytovatele stravovacích služeb.

V letech 2020 a 2021 byl provoz Akademie VS ČR značně ovlivněn a omezen z důvodu pandemie Covid-19 a výuka byla realizována především prostřednictvím on-line přenosu nebo distančně. Z tohoto důvodu je patrný značný úbytek strávníků v letech 2020 a 2021. Od roku 2019 vyplývá i zvyšování finančních nákladů na stravování studentů, a to jak v kategorii potravin, tak i ve věcných a osobních nákladech. Od roku 2019 se zvýšila úhrada za celodenní stravování studenta u poskytovatele stravovacích služeb o téměř 45 %.

Na základě počtu studentů v letech 2019 až 2020 (před pandemií Covid-19, jelikož od roku 2020 jsou data poznamenána dlouhodobým uzavřením Akademie VS ČR a realizací výuky on-line formou), kteří odebrali stravu, vycházejí roční náklady na zajištění stravy v Domově seniorů Pampeliška ve výši 16 965 000 Kč.

Cena za jednoho strávnicka za rok je v současné době 322,74 Kč, tj. cena vč. DPH 355,01 x počet pracovních - studijních dnů 229 = **81 297,29 Kč**.

Cena stravování v zařízení při 400 strávnicích za den, tj. prům. počet odebrané celodenní stravy 400 x cena vč. DPH 355,01 x počet pracovních – studijních dnů 229 = **32 518 916 Kč**.

V kontextu výše uvedených podmínek a aktuálně projednávaného navýšení ceny akce byl proveden nový průzkum trhu ohledně posouzení jiných variantních řešení na zajištění stravy pro studenty a zaměstnance Akademie VS ČR. Opětovně byl proveden průzkum možností zajištění celodenní stravy v nejbližším okolí Akademie VS ČR v současné době. Výsledkem průzkumu je posouzení 3 variant řešení situace, přičemž i nadále platí, že sousedící věznice nemá dostatečné kapacity, a hlavně z pohledu zajištění bezpečnosti není možné s ní pro danou záležitost počítat. Z technickobezpečnostních důvodů totiž nepřichází v úvahu vybudování společného stravovacího zařízení pro Akademii VS ČR a Věznicí Stráž pod Ralskem v areálu věznice, neboť personálně ani organizačně nelze zajistit průchod požadovaného počtu strávníků z Akademie VS ČR vstupním objektem do věznice. Navýšení plochy zaměstnanecké kuchyně nelze vyřešit přístavbou, stejně tak rozšířením v rámci stávajícího objektu, aniž by došlo k redukci ubytovací ploch nebo prostor pro programy zacházení s vězňenými osobami, kterých má věznice dlouhodobě nedostatek.

Pro posouzení a ekonomické porovnání jsou řešeny následující varianty:

- A. Výstavba nového objektu stravovacího zařízení u Akademie VS ČR
- B. Stravování v současném zařízení Domova seniorů Pampeliška o.p.s.
- C. Dovoz hotové stravy od cizího dodavatele

Za účelem zjištění hospodárnosti celého řešení budou u každé varianty vyčísleny předběžné orientační náklady spojené s komplexním zajištěním stravování. Do nákladů budou rozpočítány i náklady spojené s výstavbou (pronájmem) prostor pro zajištění samotného stravování, pokud nebudou součástí ceny za poskytnutou stravu. Kalkulace budou provedeny na zajištění stravy pro 400 osob celodenní formou v pracovních dnech.

Variantní řešení:

A. Výstavba nového objektu stravovacího zařízení

Tato varianta je nejvíce preferovanou, jelikož řeší celou záležitost komplexně, a nejsou s ní spojené žádné další podmínky. Podmínkou je výstavba nového objektu spojená s potřebou zajištění veškerého provozu a s tím spojenými náležitostmi: nový personál, navýšení provozních nákladů a další související nároky spojené s nově zbudovaným objektem.

Celá akce s sebou nese, oproti ostatním variantám, potřebu vysokého množství investičních prostředků, které by se v následujících letech měly projevit na nižších ročních výdajích na zajištění stravy, dle zvyklostí ve Vězeňské službě ČR (NGŘ 16/2020 čl. 1, odst. 5).

Výpočet ročních nákladů na zajištění stravování, včetně rozpuštění nákladů za realizaci stavby a potřebnou obnovu technologií v horizontu desítek let:

- Stavba objektu 68 mil. Kč rozpočítaná na cca 50 let činí **1 360 000 Kč**.
- Technologie – kuchyňská, vzduchotechnika apod. za 15 mil. Kč rozpočítaná na cca 15 let činí **1 000 000 Kč**.
- Provozní náklady objektu činí **10 760 000 Kč**.
- Náklady na nákup potravin (NGŘ 16/2020 čl. 1, odst. 5) na rok pro 400 osob činí **11 908 000 Kč**

Celkové roční náklady pro variantu A. výstavba nového objektu stravovacího zařízení (zajištění stravy s výdejem na místě) jsou ve výši **25 028 000 Kč**.

B. Stravování v současném zařízení Domova seniorů Pampeliška

V daném případě by se uvažovalo s pokračováním stávající smlouvy, a to přes všechny problémy související s jejím prodloužením – zákony spojené s výběrem poskytovatele služeb, stávající režim provozu v Domově seniorů Pampeliška o.p.s., nejistota spojená s ochotou uvedeného subjektu prodloužit tuto smlouvu, problematické parametry a nevyváženost podávané stravy. Každopádně uvedené řešení nepotřebuje jako jediné žádné investiční prostředky a zařízení za požadovanou cenu poskytuje kompletní zajištění stravování, včetně všech souvisejících činností. V souvislosti s rostoucími cenami potravin a i služeb, je předpoklad nárůstu ceny do nejbližších dvou let o dalších cca 20 %, viz výše uvedené předpokládané platby za stravu pro rok 2022.

Výpočet ročních nákladů na zajištění stravování – denní náklady na strážníka x počet stravovacích dní v roce x počet strážníků

- Celkové roční náklady na zajištění stravy pro 400 osob (viz výpočet výše) činí **32 518 916 Kč**.

C. Dovoz stravy od cizího dodavatele

S cílem snížit náklady na vlastní realizaci investiční akce byla zvážena i varianta, při které by byla projektová dokumentace upravena pouze na výstavbu jídelny bez kuchyňského provozu. Součástí jídelny by samozřejmě musela být i jednoduchá výdejna stravy a mycí centrum. Kalkulace na cenu stravy musí tudíž obsahovat výstavbu zmenšeného objektu na zajištění potřebných činností, anebo pronájem objektu umožňujícího výdej stravy (bývalá restaurace apod.). Je možná i varianta závozu stravy v termoportech a jejich následný ohřev a výdej, kdy se předpokládají stejné náklady na výslednou cenu stravy, s ohledem na potřebu zajištění objektu s podobným zázemím jako v předchozím případě.

Výpočet ročních nákladů na zajištění stravování, včetně rozpuštění nákladů za realizaci stavby a potřebnou obnovu technologií v horizontu desítek let:

- Stavba objektu, včetně technologie 20 mil. Kč rozpočítaná na cca 50 let činí **400 000 Kč**.
- Provozní náklady objektu (odhad polovičních nákladů oproti plánovanému objektu) činí **5 335 000 Kč**.
- Náklady na dovoz stravy (cca 230 Kč/osoba/den) na rok pro 400 osob činí **21 068 000 Kč**.

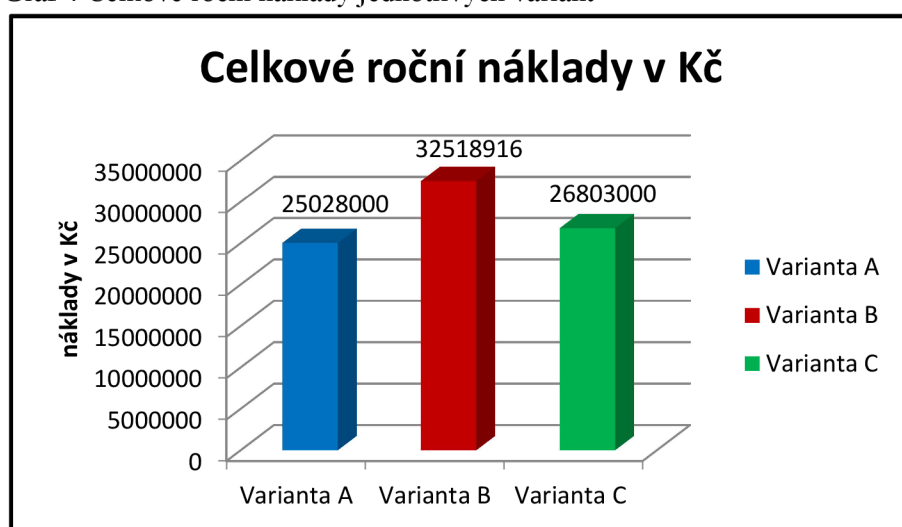
- Celkové roční náklady pro variantu C. dovoz stravy (zajištění stravy dodavatelem s výdejem na místě) jsou ve výši **26 803 000 Kč**.

Závěr: na základě výše uvedených variant s jejich výpočtem ročních nákladů na komplexní zajištění stravování pro potřeby účastníků vzdělávacích aktivit a zaměstnance Akademie VS ČR vychází z dlouhodobého pohledu jako nejvýhodnější varianta A – výstavba nového objektu stravovacího zařízení.

3.5 Ekonomické hodnocení projektu

Ekonomické hodnocení projektu výstavby nového stravovacího zařízení u Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem vychází z předchozí kapitoly možného variantního řešení investiční akce. V následující tabulce je provedeno porovnání variant řešení s nejvýhodnější variantou A – výstavbou nového objektu stravovacího zařízení.

Graf 4 Celkové roční náklady jednotlivých variant

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Po porovnání celkových ročních nákladů variantních řešení zajištění stravování účastníků vzdělávacích aktivit Akademie VS ČR, vyplývá z grafu 4 jako nejvýhodnější řešení varianta A – výstavba nového stravovacího zařízení. Současný trend neustálého zvyšování finančních nákladů za celodenní stravu studentů u současného poskytovatele stravovacích služeb je z dlouhodobého hlediska vysoce neekonomický i vzhledem ke kvalitě poskytované stravy. Spotřeby energií vycházejí ze zpracované projektové dokumentace odpovědným projektantem a ceny energií jsou zohledněny dle cenové hladiny v roce 2021.

- Při porovnání varianty B a A, roční úspora činí **7 490 916 Kč**.
- Při porovnání varianty B a C, roční úspora činí **5 715 916 Kč**.

Čistá současná hodnota

Čistá současná hodnota (NPV) znázorňuje rozdíl mezi současnou, diskontovanou hodnotou budoucích výnosů z investice (CF) a vynaložených kapitálových nákladů na pořízení investice. Pokud je rozdíl mezi příjmy z investice a kapitálovými výdaji kladný, je investice výhodná. Jestliže je čistá současná hodnota záporná, investice není výhodná a pokud je výsledek čisté současné hodnoty roven nule, investice nepřináší žádný příjem.

Při použití metody čisté současné hodnoty a použití současné míry společenské diskontní sazby ve výpočtu čisté současné hodnoty varianty A, následující tabulka podává přehled o současné hodnotě cash flow (SHCF) v jednotlivých letech životnosti investice s použitím referenční diskontní sazby.

Počáteční investice je kalkulována ve výši 68 000 000 Kč u varianty A, počáteční investice varianty C je 20 000 000 Kč. Zároveň tabulka podává přehled o čisté současné hodnotě investice v jednotlivých letech životnosti. Pro ilustraci je zobrazeno patnáct let životnosti investice.

Tabulka 15 Současná hodnota cash flow

Rok	Varianta A		Varianta C	
	Investice 68 000 000,00 Kč	Úspora 7 490 916,00 Kč	Investice 20 000 000,00 Kč	Úspora 5 715 916,00 Kč
	SHCF v Kč	ČSHI v Kč	SHCF v Kč	ČSHI v Kč
1	7 252 314,84	-60 747 685,16	5 533 852,26	-14 466 147,74
2	7 021 313,62	-53 726 371,53	5 357 587,63	-9 108 560,11
3	6 797 670,27	-46 928 701,26	5 186 937,39	-3 921 622,72
4	6 581 150,42	-40 347 550,84	5 021 722,71	1 100 099,99
5	6 371 527,18	-33 976 023,66	4 861 770,46	5 961 870,45
6	6 168 580,87	-27 807 442,79	4 706 913,02	10 668 783,47
7	5 972 098,82	-21 835 343,98	4 556 988,11	15 225 771,59
8	5 781 875,13	-16 053 468,85	4 411 838,62	19 637 610,21
9	5 597 710,45	-10 455 758,40	4 271 312,44	23 908 922,66
10	5 419 411,80	-5 036 346,60	4 135 262,31	28 044 184,97
11	5 246 792,34	210 445,74	4 003 545,66	32 047 730,63
12	5 079 671,15	5 290 116,89	3 876 024,46	35 923 755,09
13	4 917 873,13	10 207 990,02	3 752 565,07	39 676 320,16
14	4 761 228,70	14 969 218,72	3 633 038,11	43 309 358,27
15	4 609 573,73	19 578 792,45	3 517 318,34	46 826 676,61
Celkem	87 578 792,45	---	66 826 676,61	---

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Čistá současná hodnota investice do výstavby nového stravovacího zařízení ve variantě A, bude mít v patnáctém roce její životnosti hodnotu 19 578 792,45 Kč.

Čistá současná hodnota investice výstavby jídelny ve variantě C bude mít v patnáctém roce její životnosti hodnotu 46 826 676,61 Kč.

Metodu čisté současné hodnoty doplňuje **index výnosnosti**. Pokud je hodnota indexu výnosnosti větší než jedna, je investice vhodná k přijetí.

$$IV = \frac{SHCF}{IN} \quad (19)$$

kde:

IV je index výnosnosti (-);

$SHCF$ je současná hodnota cash flow (Kč);

IN je investice (Kč).

Index výnosnosti investiční akce **varianty A činí 1,77**. Investici je vhodná k přijetí.

Vnitřní výnosové procento

Vnitřní výnosové procento ve své podstatě hodnotí výhodnost zamýšlené investice. Na základě výpočtu vnitřního výnosového procenta je možno porovnat investici zejména s jinou možností řešení nebo určit na kolik je investice vzhledem k referenční diskontní sazbě výhodná. Výpočet vnitřního výnosového procenta vychází z následujícího vzorce.

Výpočet vnitřního výnosového procenta byl proveden v programu MS Excel za pomoci funkce míra výnosnosti. Přičemž počáteční investice varianty A činí 68 000 000 Kč, roční úspora 7 490 916 Kč. Počáteční investice varianty C činí 20 000 000 Kč a roční úspora 5 715 916 Kč.

Vnitřní výnosové procento investiční akce **varianty A činí 11 %**.

Vnitřní výnosové procento investiční akce **varianty C činí 29 %**.

Index ziskovosti

Metoda indexu ziskovosti porovnává poměr mezi náklady a přínosy investiční akce. Metoda je často využívána pro zjištění, která varianta řešení projektu je nejvhodnější. Pokud je výsledná hodnota indexu ziskovosti vyšší než jedna, je investice výhodná.

$$PI = 1 + NPV/IN \quad (20)$$

kde:

PI je index ziskovosti (-);

NPV je čistá současná hodnota (Kč);

IN je investice (Kč).

Čistá současná hodnota investiční akce varianty A v patnáctém roce její životnosti činí 19 578 795,45 Kč.

Čistá současná hodnota investiční akce varianty C v patnáctém roce její životnosti činí 46 826 676,61 Kč

Index ziskovosti investiční akce varianty A vykazuje hodnotu 2,63. Index ziskovosti je větší než jedna, investiční akce je vhodná pro realizaci.

Index ziskovosti investiční akce varianty C vykazuje hodnotu 6,77. Index ziskovosti je větší než jedna, investiční akce je vhodná pro realizaci.

Při porovnání varianty A a C je v současné době výhodnější realizovat variantu C, tedy upravit projektovou dokumentaci tak, aby zahrnovala pouze výstavbu menšího objektu jídelny bez vývařovny a kuchyňské technologie. Dále by probíhal dovoz hotové stravy od vybraného dodavatele. Tato varianta je sice ekonomicky nejvýhodnější, nicméně z celkového hlediska je nevýhodná. Výběr dodavatele pro zajištění celodenního stravování je zdoluhavý a náročný proces. Dovoz hotové stravy v termoportech představuje další problém. Manipulace se stravou a její následný ohřev znehodnocuje potraviny. Během přepravy může docházet k poškození přepravních obalů a znehodnocení stravy. Následně je organizační jednotka při zajišťování stravy pro účastníky vzdělávacích aktivit odkázána na personální a technické zabezpečení dodavatele stravy. To s sebou přináší riziko pozdního dodání nebo nezajištění celodenní stravy pro účastníky vzdělávacích aktiv. Samozřejmě může organizační jednotka využít možností sankcí, ale nedodanou stravu strávnickům v ten okamžik nenahradí. Projekt výstavby nového stravovacího zařízení (varianta A) je koncipován i se záložním zdrojem, a i při výpadku elektrické energie je zajištěno dokončení a výdej stravy. Při zajištění a dovozu stravy dodavatelem nemůže organizační jednotka zajistit náležitou kvalitu a pestrost stravy. Což je i jedním z problémů současného poskytovatele

stravovacích služeb. Účastníci vzdělávacích aktivit si velmi často stěžují na stravní dávky, a především kvalitu stravy. Ve vlastním stravovacím zařízení by byla využita celá stravní dávka stanovená Nařízením generálního ředitele Vězeňské služby ČR na potraviny a tím zajištěno adekvátní stravování pro účastníky vzdělávacích aktivit. Investice do výstavby nového stravovacího zařízení má nejen pro organizační jednotku Akademii VS ČR, ale i pro celou Vězeňskou službu ČR pozitivní efekt, který není přímo měřitelný a nelze jej vyjádřit pouze číselnou hodnotou.

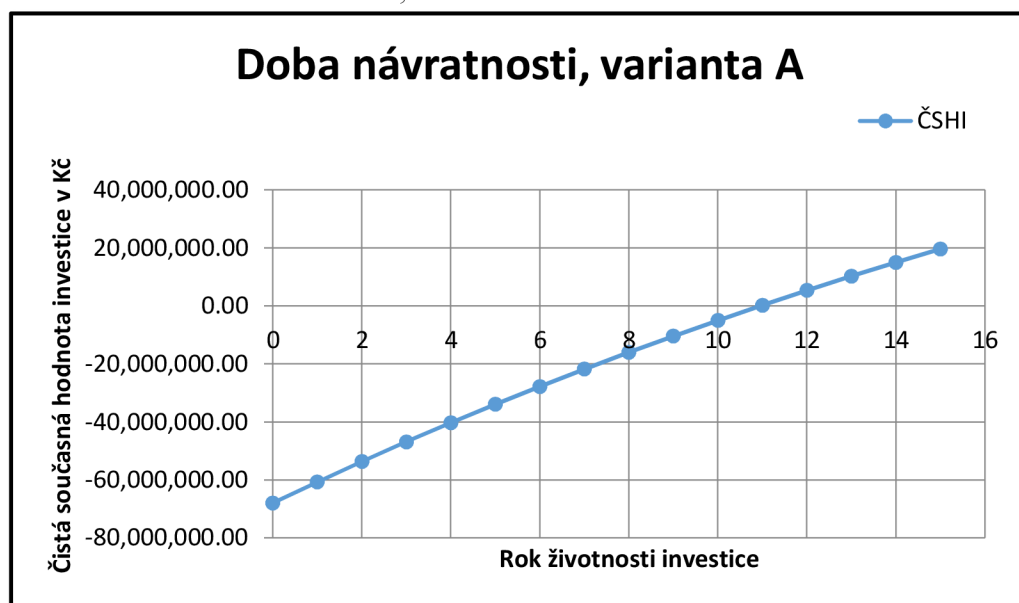
Doba návratnosti

Doba návratnosti investice by v ideálním případě měla být kratší, než je polovina doby celkové životnosti investice. Ovšem v případě dlouhodobé investice je vhodnější využití dynamických metod pro posouzení ekonomického hlediska investic z důvodu, že statické metody nereflktují faktor rizika a času. Dynamické metody zohledňují faktor času.

Prostá doba návratnosti nezahrnuje vliv úrokové míry. Počítá pouze s celkovou hodnotou investice a roční úspory. Prostá doba návratnosti investice varianty A činí 9 let.

Reálná doba návratnosti investice představuje dobu, za kterou se splatí počáteční vložené náklady na realizaci investice. Reálná doba návratnosti kalkuluje s diskontovaným cash flow. Při stanovení doby návratnosti investice varianty A je vycházeno z celkové počáteční investice ve výši 68 000 000 Kč, diskontní sazby 3,29 % aplikované na roční úsporu.

Graf 5 Doba návratnosti investice, varianta A

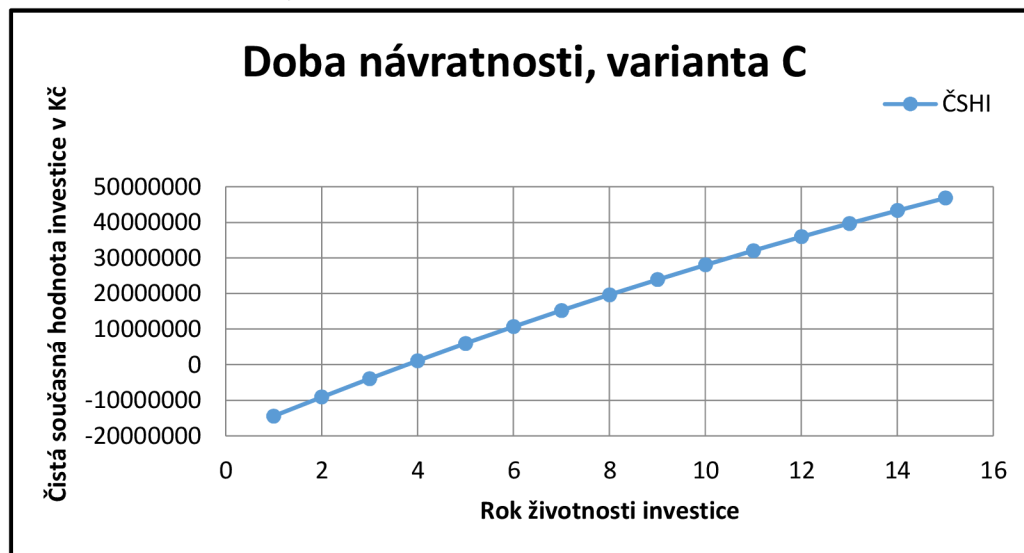

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Doba návratnosti investice varianty A při zohlednění referenční diskontní sazby činí 11 let.

Následující graf zobrazuje dobu návratnosti investiční akce ve variantě C – výstavby jídelny bez kuchyňské technologie s využitím dovozu připravené stravy pro účastníky vzdělávacích aktiv Akademie VS ČR v termoportech a její následnou distribuci v prostorách nově vybudované menší budovy jídelny s počáteční investicí 20 000 000 Kč.

Graf 6 Doba návratnosti, varianta C

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Doba návratnosti investice varianty C při zohlednění referenční diskontní sazby činí 4 roky.

3.6 Rizikové faktory ovlivňující průběh zadávacího řízení

Zadávání veřejných zakázek je velmi specifickou oblastí. Zejména v prostředí přísně kontrolované Vězeňské služby není prostor pro chyby. Proces zadávání veřejných zakázek je jasně a přesně definován zákonem o veřejných zakázkách, ale i četnými interními předpisy. I tak je ale možné identifikovat rizika v celém postupu zadávání veřejných zakázek.

V souvislosti s rizikovými faktory ovlivňující průběh zadávacího řízení v Akademii VS ČR byl zpracován katalog rizik (příloha č. 4), který identifikuje a analyzuje možná rizika při činnostech jednotlivých oddělení, přičemž vyhodnocuje jejich příčiny, následky, pravděpodobnost a dopad.

Zpracovaný katalog rizik má za účel včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat provozní, bezpečnostní a korupční rizika, které vznikají v souvislosti s plněním stanovených úkolů v Akademii VS ČR. Řízení rizik je integrální součástí každého rozhodnutí, které je v rámci činnosti Akademie VS ČR jejími vedoucími pracovníky přijímáno. Vedoucí všech oddělení v Akademii VS ČR jsou povinni jednotlivá identifikovaná rizika porovnávat s každodenní praxí, a to zejména v rámci kontrolní činnosti. V žádném případě se však nejedná pouze o vlastní minimalizaci rizik vznikajících v souvislosti s plněním zadaných úkolů. Naopak je nutné stanovená rizika posuzovat a vyhodnocovat v souvislosti s měnícími se podmínkami. V rámci analýzy rizik jsou rizika pravidelně opětovně posuzována a případně měněn stupeň významnosti rizika včetně přijímání konkrétních opatření k vyloučení nebo minimalizaci rizik a následná kontrola realizace a účinnosti těchto opatření.

Dle zpracovaného katalogu rizik v souvislosti s veřejnými zakázkami jsou rizika rozdělena do kategorií:

- riziko s nízkým stupněm nebezpečí;
- riziko se středním stupněm nebezpečí;
- riziko s vysokým stupněm nebezpečí.

Na základě zpracovaného katalogu rizik v Akademii VS ČR (příloha č. 4) týkající se problematiky veřejných zakázek v organizační jednotce je vytvořena následující matice rizik.

Obrázek 8 Matice rizik Akademie VS ČR

Dopady rizika	5	5	10	15	20	25	<div style="background-color: red; color: white; padding: 2px;">Vysoký</div> <div style="background-color: orange; color: black; padding: 2px;">Střední</div> <div style="background-color: yellow; color: black; padding: 2px;">Nízký</div>
	4	4	8	12	16	20	
	3	3	6	9	12	15	
	2	2	4	6	8	10	
	1	1	2	3	4	5	
		1	2	3	4	5	
		<i>Pravděpodobnost výskytu rizika</i>					

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Nejvýznamnější rizika spojená s procesem zadávání veřejných zakázek v Akademii VS ČR představují dle zpracovaného katalogu rizik provedení nedostatečného průzkumu (monitoringu) trhu, ovlivnění zadání veřejné zakázky při výběru předem dohodnutého zadavatele, přidělení zakázky bez výběrového řízení (monitoring trhu), ovlivňování hodnotící komise a hodnocení nabídek. Protiopatřeními proti vzniku těchto rizik je postup dle resortní instrukce 7/2019, která je aplikací zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách a platného NGR, kterým se stanoví závazné postupy při zadávání veřejných zakázek – využívání elektronického nástroje, dodržování transparentnosti výběrového řízení. Dalším významným rizikem je nehospodárné využívání majetku, vyřazení funkčního majetku z evidence. Vhodným protiopatřením je postupovat v souladu s platným nařízením generálního ředitele Vězeňské služby ČR o hospodaření s majetkem ČR v podmínkách Vězeňské služby ČR.

Vedení Vězeňské služby ČR se snaží stanovená rizika v průběhu zadávacího řízení eliminovat prostřednictvím protiopatření. Mezi účinná opatření, která Vězeňská služba ČR realizuje, patří zejména důkladné a každoroční proškolení zaměstnanců Vězeňské služby ČR, kteří se aktivně podílí na zadávání veřejných zakázek. Dalším opatřením je pravidelná aktualizace instrukcí, nařízení a vnitřních předpisů týkajících se procesu zadávání veřejných zakázek.

Generální ředitelství Vězeňské služby v Praze, oddělení veřejných zakázek metodicky řídí proces zadávání veřejných zakázek malého rozsahu a je administrátorem podlimitních a nadlimitních veřejných zakázek v gesci Vězeňské služby ČR.

3.7 Návrh hodnotících kritérií a multikriteriální analýzy výběrového řízení

Veřejné zakázky jsou v organizační jednotce Akademie VS ČR realizovány v souladu se závaznými postupy při zadávání veřejných zakázek stanovených nařízením Generálního ředitele Vězeňské služby ČR a Instrukcí Ministerstva spravedlnosti ČR v platném znění. Současně nastavený trend hodnocení veřejných zakázek v organizační jednotce Akademie VS ČR cílí na posuzování předložených nabídek od účastníků zadávacího řízení v drtivé většině podle nabídkové ceny. Do roku 2021 platící Instrukce Ministerstva spravedlnosti ČR o zadávání veřejných zakázek v resortu Ministerstva spravedlnosti upravovala požadavek na hodnocení předložených nabídek s využitím metody nejnižší ceny, v případech použití metody ekonomické výhodnosti na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality, byla pevně stanovena váha kritéria nabídkové ceny min. 60 %. Posuzovaný projekt investiční akce výstavby nového stravovacího zařízení se nachází ve fázi zadávacího řízení s hodnocením na základě nejnižší nabídkové ceny. Nabídky veřejných zakázek jsou v rámci zákona o zadávání veřejných zakázek hodnoceny dle ekonomické výhodnosti, která určuje poměr mezi cenou a kvalitou konkrétní veřejné zakázky (zákon č. 134/2016 Sb.).

Hodnocení veřejné zakázky pouze na základě nejnižší nabídkové ceny má své výhody v jednoduchosti a rychlosti přípravy i zadání veřejné zakázky, jediném hodnotícím objektivním kritériu, kterým je nabídková cena. Naopak mezi nevýhody hodnocení veřejné zakázky na základě nejnižší nabídkové ceny patří přesná specifikace a vymezení požadavků na kvalitu provedení díla, které musí být důsledně popsány v zadávací dokumentaci.

Při hodnocení veřejné zakázky na složitější stavební akci, jakou je výstavba nového stravovacího zařízení u Akademie VS ČR je vhodné použít hodnocení nabídek na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality. Při takovém hodnocení předložených nabídek v zadávacím řízení dochází k hodnocení nejen dle nejnižší nabídkové ceny, ale i na základě stanovených kritérií, kterým je přiřazena určitá váha. Váha kritéria představuje význam daného kritéria pro zadavatele. Kritéria a jejich váhy musí být v zadávací dokumentaci jasně a přesně specifikována a definována. Mezi výhody hodnocení veřejné zakázky na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny kvality patří především zohlednění parametru nabídkové ceny, ale především dalších stanovených kritérií, která jsou pro zadavatele důležitá a směrodatná pro zdárnou realizaci veřejné zakázky (MMR, 2022).

U zadavatelem určených kritérií v zadávací dokumentaci musí být stanoveny váhy, které vyjadřují význam důležitosti pro zadavatele. Váhy se vyjadřují obvykle v procentech, nebo přidělením určitého počtu bodů. Zákon o veřejných zakázkách vymezuje kritéria hodnocení kvality zejména jako:

- technickou úroveň předmětu plnění veřejné zakázky;
- estetické nebo funkční vlastnosti předmětu plnění veřejné zakázky;
- uživatelská přístupnost;
- sociální, environmentální nebo inovační aspekty;
- úroveň servisních služeb nebo dodací lhůty (zákon č. 134/2016 Sb.).

Navrhovaná hodnotící kritéria veřejné zakázky – výstavba stravovacího zařízení u Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem. Hodnocení ekonomické výhodnosti předložených nabídek bude hodnocena na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality. V souladu s § 116 zákona č. 134/2016 Sb. se stanovuje kritérium kvality – lhůta pro realizaci předmětu díla, profesní zkušenost hlavního stavbyvedoucího. V následující tabulce je uveden přehled stanovených kritérií s hodnotou váhy.

Tabulka 16 Hodnotící kritéria

Číslo	Kritérium	Váha
1	Nabídková cena	70 %
2	Lhůta realizace	10 %
3	Záruka za jakost	10 %
4	Profesní zkušenost	10 %

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Postup výpočtu vah kritérií při hodnocení veřejné zakázky:

- **nejnižší nabídková cena** (kritérium č. 1)

$$\text{Počet bodů kritéria} = \left(100 \times \frac{\text{nejnižší nabídková cena}}{\text{nabídková cena hodnocená}}\right) \times 0,70 \quad (21)$$

kde:

nejnižší nabídková cena představuje výši celkové nabídkové ceny bez DPH u nejlépe hodnocené nabídky (Kč);
nabídková cena hodnocená představuje výši celkové nabídkové ceny bez DPH u hodnocené nabídky (Kč);
počet bodů kritéria představuje počet bodů přidělený hodnocené nabídce v tomto dílčím hodnotícím kritériu.
 (Maximální možný počet bodů pro toto kritérium je 70.)

- **lhůta realizace** veřejné zakázky (kritérium č. 2)

$$\text{Počet bodů kritéria} = \left(100 \times \frac{\text{nejkratší doba realizace}}{\text{doba realizace hodnocená}}\right) \times 0,10 \quad (22)$$

kde:

nejkratší doba realizace představuje délku nabídkové realizace předmětu plnění díla u nejlépe hodnocené nabídky (měsíce realizace stavby);
doba realizace hodnocená představuje délku nabídkové realizace předmětu plnění díla u hodnocené nabídky (měsíce realizace stavby);
počet bodů kritéria představuje počet bodů přidělených hodnocené nabídce v tomto dílčím hodnotícím kritériu.
 (Maximální možný počet bodů pro toto kritérium je 10.)

Nabídky s dobou realizace delší než 400 kalendářních dní nebudou splňovat podmínky zadavatele. Nabídky s dobou realizace kratší než 300 kalendářních dní budou hodnoceny jako nabídky s dobou realizace 300 kalendářních dní.

- **záruka za jakost** předmětu plnění (kritérium č. 3)

$$\text{Počet bodů kritéria} = \left(100 \times \frac{\text{doba záruky hodnocená}}{\text{nejdelší doba záruky}} \right) \times 0,10 \quad (23)$$

kde:

<i>nejdelší doba záruky</i>	představuje délku záruky za jakost předmětu plnění díla u nejlépe hodnocené nabídky (měsíce poskytnuté záruky);
<i>doba záruky hodnocená</i>	představuje délku záruky za jakost předmětu plnění díla u hodnocené nabídky (měsíce poskytnuté záruky);
<i>počet bodů kritéria</i>	představuje počet bodů přidělených hodnocené nabídce v tomto dílčím hodnotícím kritériu. (Maximální možný počet bodů pro toto kritérium je 10.)

Nabídky se záruční dobou kratší než 60 měsíců od předání a převzetí bezvadného díla nebudou splňovat podmínky zadavatele. Nabídky se záruční dobou delší než 96 měsíců budou hodnoceny jako nabídky se záruční dobou 96 měsíců.

- **profesní zkušenosti** hlavního stavbyvedoucího (kritérium č. 4)

$$\text{Počet bodů kritéria} = \left(100 \times \frac{\text{nabídka hodnocená}}{\text{nejlépe hodnocená}} \right) \times 0,10 \quad (24)$$

kde:

<i>nejlépe hodnocená</i>	představuje nejvíce poskytnutých obdobných služeb u nejlépe hodnocené nabídky (počet obdobných akcí)
<i>nabídka hodnocená</i>	představuje počet poskytnutých obdobných služeb u hodnocené nabídky (počet obdobných akcí);
<i>počet bodů kritéria</i>	představuje počet bodů přidělených hodnocené nabídce v tomto dílčím hodnotícím kritériu. (Maximální možný počet bodů pro toto kritérium je 10.)

Profesní zkušenost je hodnocena na základě počtu realizovaných Obdobných služeb, které budou uvedeny v profesním životopise hlavního stavbyvedoucího. Hodnotí se profesní zkušenosti hlavního stavbyvedoucího se zakázkou obdobného rozsahu a charakteru, jako je předmět plnění veřejné zakázky. Minimální počet realizovaných zakázek je 1, maximální počet je 5 obdobných zakázek realizovaných za posledních pět let od data zveřejnění zadávacích podmínek.

Komise pro hodnocení nabídek aplikuje bodovací stupnici v rozsahu 0 až 100 bodů. Každé jednotlivé předložené nabídce bude dle dílčího kritéria přidělena bodová hodnota, která bude odrážet úspěšnost předmětné nabídky v rámci dílčího kritéria. Pro číselně vyjádřitelná kritéria, pro která má nejvýhodnější nabídka minimální hodnotu kritéria (kritérium č. 1, kritérium č. 2) získá hodnocená nabídka bodovou hodnotu, která vznikne násobkem 100 a poměru nejvýhodnější nabídky k hodnocené nabídce. Pro číselně vyjádřitelná kritéria, pro která má nejvýhodnější nabídka maximální hodnotu kritéria (kritérium č. 3, kritérium č. 4) získá hodnocená nabídka bodovou hodnotu, která vznikne násobkem 100 a poměru hodnocené nabídky k nejvýhodnější nabídce. Jednotlivým dílčím kritériím jsou zadavatelem stanoveny váhy v procentech tak, že jejich součet je 100. Hodnocení podle bodovací metody bude provedeno tak, že jednotlivá bodová ohodnocení nabídek dle dílčích kritérií vynásobí příslušnou váhou daného kritéria.

Ekonomicky nejvýhodnější nabídkou se stane nabídka, která na základě součtu výsledných hodnot dosáhne nejvyšší bodové hodnoty (maximálně možný celkový počet bodů je 100). V případě rovnosti bodů u více nabídek bude za nejvýhodnější nabídku vyhodnocena nabídka s nejnižší nabídkovou cenou za dílo.

Stavební práce jsou velmi specifické a jen obtížně se dodržuje stanovená doba realizace stavební akce. Je proto nutné stanovit objektivně splnitelnou minimální dobu realizace. U stanoveného kritéria záruční doby za jakost a profesní zkušenosti je také nutné určit minimální a maximální hodnoty pro zamezení zkreslení hodnotících kritérií a znehodnocení celkového výsledného hodnocení předložené nabídky.

Dalším možným kritériem pro hodnocení nabídek by mohlo být použití recyklovatelných materiálů jako environmentální aspekt, nebo požadavek zadavatele na zajištění prací pracovníky ze sociálně vyloučených skupin. Popisovaná investiční akce se řídí již zpracovanou projektovou dokumentací a je nutné dodržet předepsané technologie a použité materiály, nelze proto využít kritéria environmentálních aspektů navržených účastníkem zadávacího řízení. Při výstavbě nových technologicky náročných objektů nelze ani požadovat vyšší zapojení pracovníků ze sociálně vyloučených skupin.

Následující tabulka podává přehled o příkladu hodnocení nabídek ve výběrovém řízení, kdy byly nabídky hodnoceny podle jejich ekonomické výhodnosti. Ekonomická výhodnost nabídek byla hodnocena na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality, přičemž kritériem kvality byly lhůta pro realizaci předmětu díla, záruka za jakost, profesní zkušenost).

V rámci hodnocení byla každé z nabídek přidělena bodová hodnota dle stanovených pravidel zadávací dokumentace. Ekonomicky nejvýhodnější se stane nabídka, která na základě součtu výsledných hodnot dosáhla nejvyšší bodové hodnoty.

Výpočet jednotlivých vah kritérií je proveden na základě stanoveného postupu a vzorce výpočtu jednotlivých vah (viz výše). Zaokrouhlování jednotlivých hodnot vah kritérií při hodnocení nabídek je prováděno dle matematických pravidel na dvě desetinná místa.

Výpočet příklad č. 1: Bylo předloženo celkem 5 cenových nabídek s různými nabídkovými cenami a různými hodnotami dílčích kritérií. Dodavatel 1 předložil nejnižší nabídkovou cenu – váha kritéria činí 70 bodů. Lhůta realizace dodavatele 1 činí 400 dní, nejkratší dobu realizace předložil dodavatel 4 a to 300 dní. Hodnota kritéria lhůty realizace činí $100 \times 300 / 400 \times 0,1 = 7,50$ bodu. Lhůta záruky za jakost u dodavatele č. 1 činí 60 měsíců, nejdelší lhůtu záruky předložil dodavatel 2 a 5 v délce 72 měsíců. Hodnota kritéria záruky za jakost činí $100 \times 60 / 72 \times 0,1 = 8,33$ bodu. Profesní zkušenost – počet realizovaných obdobných akcí činí u dodavatele 1 celkem 3 stavby.

Nejvíce obdobných staveb předložil dodavatel 1 a dodavatel 5. Hodnota kritéria profesní zkušenosti u dodavatele 1 činí $100 \times 3 / 3 \times 0,1 = 10,00$ bodů. Stejný postup výpočtu bodového skóre u jednotlivých kritérií je aplikován i u dalších dodavatelů.

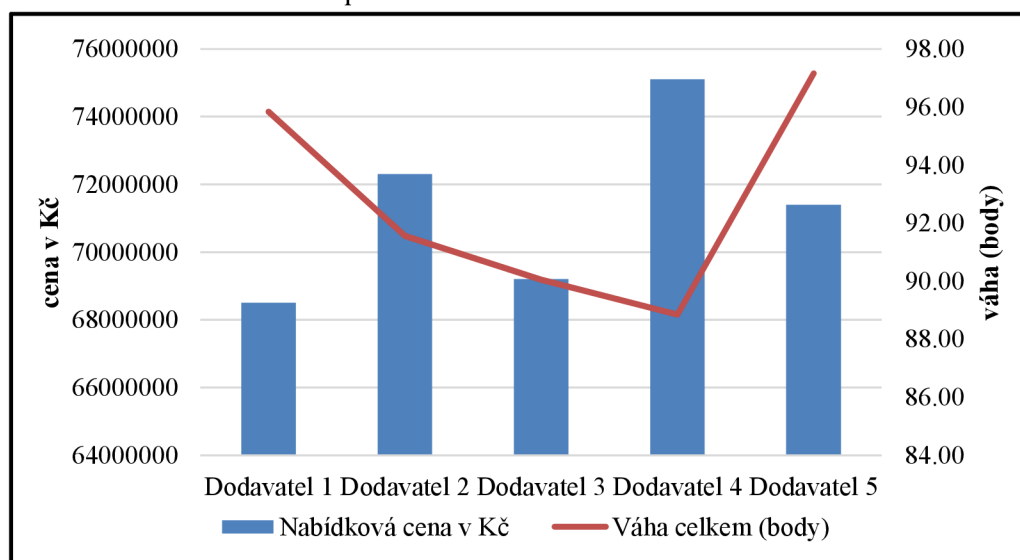
Tabulka 17 Příklad č. 1 - hodnocení předložených nabídek

	Nabídková cena v Kč	Váha (body)	Lhůta realizace ve dnech	Váha (body)	Záruka za jakost v měsících	Váha (body)	Profesní zkušenost – počet staveb	Váha (body)	Váha celkem (body)
Dodavatel 1	68 500 000	70,00	400	7,50	60	8,33	3	10,00	95,83
Dodavatel 2	72 300 000	66,32	350	8,57	72	10,00	2	6,67	91,56
Dodavatel 3	69 200 000	69,29	330	9,09	60	8,33	1	3,33	90,05
Dodavatel 4	75 100 000	63,85	300	10,00	60	8,33	2	6,67	88,85
Dodavatel 5	71 400 000	67,16	300	10,00	72	10,00	3	10,00	97,16

Zdroj: vlastní zpracování

Z výše uvedené tabulky fiktivního hodnocení předložených nabídek je zřejmé, že nejvýhodnější nabídkou při použití hodnocení ekonomické výhodnosti předložených nabídek na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality není nabídka s nejnižší nabídkovou cenou, ale nabídka s třetí nejnižší nabídkovou cenou a výhodnějšími kvalitativními předpoklady. Lhůta realizace předmětu díla, záruka za jakost i profesní zkušenost jsou v nejvyšším bodovém hodnocení. Následující graf 7 předkládá grafické porovnání hodnocení nabídek.

Graf 7 Hodnocení nabídek – příklad č. 1

Zdroj: vlastní zpracování

Grafické vyjádření poměru jednotlivých nabídkových cen ukazuje, že nejnižší nabídkovou cenu předložil dodavatel 1, nejvyšší dodavatel 4. Křivka váhy kritérií představuje hodnotu součtu jednotlivých vah dílčích kritérií. Při porovnání dosahuje křivka váhy nejvyšší hodnoty u dodavatele 5, který nenabídl nejnižší cenu, ale v porovnání s ostatními dodavateli nabídl nejlepší hodnocená dílčí kritéria kvality.

Následující tabulka předkládá variantní řešení příkladu hodnocení nabídek veřejné zakázky. Předpoklad obdržení pěti nabídek od různých dodavatelů s různým rozměrem splnění kvalitativních kritérií. Uvažováno hodnocení při splnění všech ostatních kvalifikačních požadavků dle zadávací dokumentace, bez vyloučení některého z účastníků výběrového řízení. Výpočet vah jednotlivých hodnocených kritérií je stanoven dle výše uvedených vzorců.

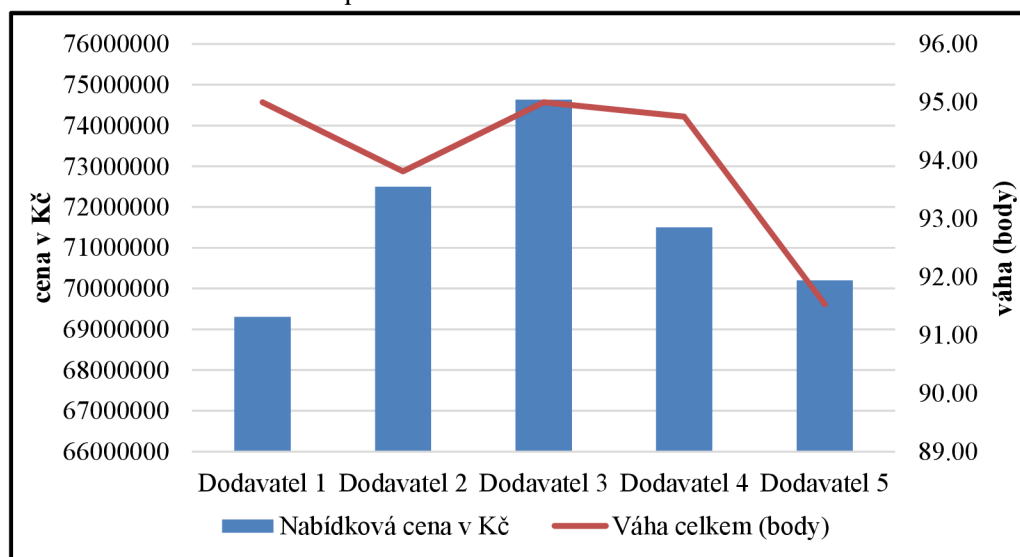
Tabulka 18 Příklad č. 2 – hodnocení nabídek

	Nabídková cena v Kč	Váha (body)	Lhůta realizace ve dnech	Váha (body)	Záruka za jakost v měsících	Váha (body)	Profesní zkušenost – počet staveb	Váha (body)	Váha celkem (body)
Dodavatel 1	69 300 000	70,00	300	10,00	72	10,00	1	5,00	95,00
Dodavatel 2	72 500 000	66,91	350	8,57	60	8,33	2	10,00	93,82
Dodavatel 3	74 630 000	65,00	300	10,00	72	10,00	2	10,00	95,00
Dodavatel 4	71 500 000	67,85	350	8,57	60	8,33	2	10,00	94,75
Dodavatel 5	70 200 000	69,10	330	9,09	60	8,33	1	5,00	91,53

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

V tabulce 15 s příkladem hodnocení nabídek na základě ekonomické výhodnosti byli vyhodnoceni dva dodavatelé se stejným počtem výsledných bodů. Na základě stanovených pravidel pro hodnocení nabídky by byl vybrán dodavatel s nižší nabídkovou cenou – dodavatel č. 1. Ačkoliv má dodavatel č. 3 vyšší nabídkovou cenu o 5,6 mil. Kč, jeho profesní zkušenosti jsou dvakrát větší, než u dodavatele č. 1. Oba dodavatelé nabízejí stejnou lhůtu realizace i záruku za jakost. Ve výsledném hodnocení je dodavatel č. 1 výhodnější cenově než kvalitativně.

Graf 8 Hodnocení nabídek – příklad č. 2

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Výše uvedený graf 8 porovnává v grafickém znázornění nabídkové ceny jednotlivých dodavatelů a propad křivky celkové váhy hodnocených kritérií u dodavatele 5 poukazuje na nízké bodové ohodnocení jednotlivých kvalitativních kritérií i přes nižší nabídkovou cenu.

Tabulka 19 uvádí další příklad hodnocení nabídek veřejné zakázky. V tabulce jsou nasimulována jednotlivá kritéria hodnocení nabídek.

Výpočet: Bylo předloženo celkem 5 cenových nabídek s různými nabídkovými cenami a různými hodnotami dílčích kritérií. Dodavatel 1 předložil nejnižší nabídkovou cenu – váha kritéria činí 70 bodů. Lhůta realizace dodavatele 1 činí 350 dní, nejkratší dobu realizace předložil dodavatel 3 a 5 a to 300 dní. Hodnota kritéria lhůty realizace činí $100 \times 300 / 350 \times 0,1 = 8,57$ bodu. Lhůta záruky za jakost u dodavatele č. 1 činí 60 měsíců, nejdelší lhůta záruky za jakost činí 60 měsíců, žádný z dodavatelů nenabídl delší dobu záruky. Hodnota kritéria záruky za jakost činí $100 \times 60 / 60 \times 0,1 = 10,00$ bodů. Profesní zkušenost – počet realizovaných obdobných akcí činí u dodavatele 1 celkem 1 stavu. Všichni dodavatelé doložili v rámci kritéria profesní zkušenosti jednu referenční stavbu. Hodnota kritéria profesní zkušenosti u dodavatele 1 činí $100 \times 1 / 1 \times 0,1 = 10,00$ bodů. Stejný postup výpočtu bodového skóre u jednotlivých kritérií je aplikován i u dalších dodavatelů.

Tabulka 19 Příklad č. 3 – hodnocení nabídek

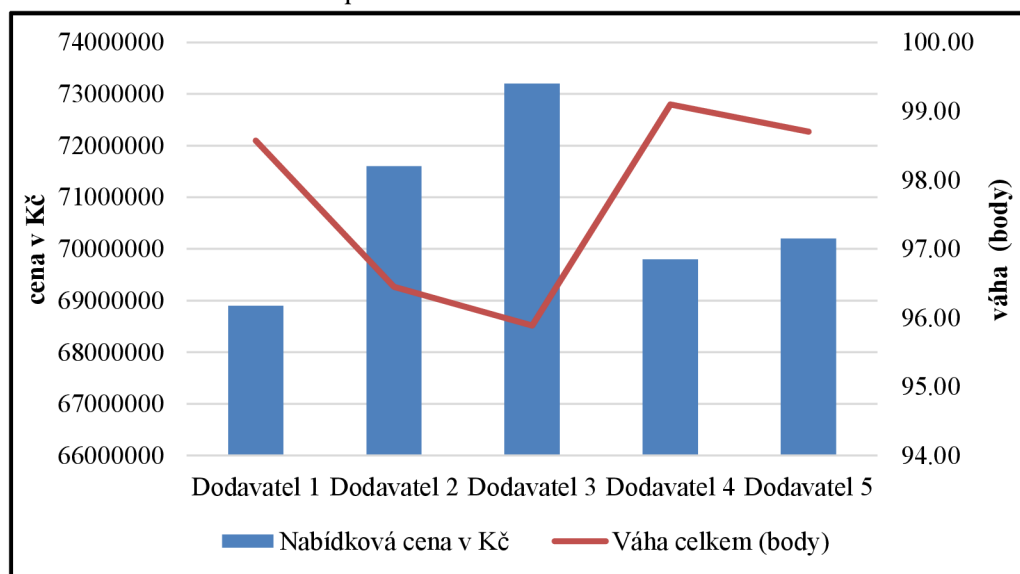
	Nabídková cena v Kč	Váha (body)	Lhůta realizace ve dnech	Váha (body)	Záruka za jakost v měsících	Váha (body)	Profesní zkušenost – počet staveb	Váha (body)	Váha celkem (body)
Dodavatel 1	68 900 000	70,00	350	8,57	60	10,00	1	10,00	98,57
Dodavatel 2	71 600 000	67,36	330	9,09	60	10,00	1	10,00	96,45
Dodavatel 3	73 200 000	65,89	300	10,00	60	10,00	1	10,00	95,89
Dodavatel 4	69 800 000	69,10	300	10,00	60	10,00	1	10,00	99,10
Dodavatel 5	70 200 000	68,70	300	10,00	60	10,00	1	10,00	98,70

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Z výše uvedené tabulky vyplývá hodnocení na základě použití ekonomické výhodnosti při použití nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality nejvýhodnější nabídka dodavatele 4, který získal při hodnocení nejvyšší bodové skóre, i když jeho cena je druhá nejnižší. V zásadě se nabídková cena dodavatele 4 liší o 900 tis. Kč od nejnižší nabídkové ceny, ale lhůta realizace předmětu plnění veřejné zakázky je o 50 dní kratší než u dodavatele s nejnižší nabídkovou cenou.

Následující graf interpretuje hodnocení nabídek od jednotlivých dodavatelů.

Graf 9 Hodnocení nabídek – příklad č. 3

Zdroj: vlastní zpracování (2022)

Graf 9 znázorňuje poměr nabídkové ceny a váhy součtu jednotlivých hodnocených kritérií zadávacího řízení. Z grafu vyplývá, že dodavatel 1, 4 a 5 nabídli vyrovnané nabídkové ceny, křivka celkové váhy hodnocených kritérií ukazuje na jasný výkyv u dodavatele 3 z důvodu jeho vysoké nabídkové ceny.

3.8 Systémová opatření

Zadávání veřejných zakázek v prostředí Vězeňské služby ČR je svázáno příslušnými zákonnými požadavky i vnitřními zásadami. Při procesu zadávání veřejných zakázek je nutné dbát zejména na dodržování zásad 3E. Zákon o veřejných zakázkách přinesl i změnu v podobě požadavku na sociální a environmentální odpovědné zadávání a inovací ve veřejných zakázkách.

Vězeňská služba ČR se snaží odpovědné zadávání implementovat do svých postupů při zadávání veřejných zakázek. Jedním z přijatých opatření v souvislosti s odpovědným zadáváním je příprava a vyhodnocení kontrolního listu pro sociální a environmentální odpovědné zadávání a inovace ve veřejné zakázce. Kontrolní list obsahuje aspekty odpovědného zadávání, které je možné zohlednit ve veřejné zakázce a Vězeňská služba ČR jako zadavatel veřejných zakázek vyhodnocuje míru zohlednění těchto aspektů a přijatých opatření při zadávání veřejných zakázek.

Následující postupy a návrhy využití kvalitativních hodnotících kritérií při zadávacích řízeních v rámci Vězeňské služby ČR by mohl pomoci minimalizovat rizika spojená s nekvalitně zpracovanou zadávací dokumentací výběrového řízení a odstranit možnosti výběru neadekvátního dodavatele služeb nebo stavebních prací.

Vězeňská služba ČR jako zadavatel veřejných zakázek by měla přijmout opatření v rámci procesu zadávání veřejných zakázek ve smyslu pravidel pro hodnocení nabídek vycházejících z kritéria hodnocení veřejných zakázek podle ekonomické výhodnosti. Ekonomická výhodnost podle celkové nejnižší nabídkové ceny za předmět plnění veřejné zakázky a podle kritéria kvality. Kritérium kvality by mělo být nastaveno dle konkrétního typu veřejné zakázky.

U stavebních prací by kritérium kvality mělo pokrývat především lhůtu realizace, kterou je ovšem vybraný dodavatel povinen dodržet. Tato povinnost by měla být zakotvena ve smlouvě o dílo s dodavatelem a její nesplnění tvrdě sankcionováno.

Pokud by dodavatel nesplnil deklarovanou dobu plnění realizace předmětu plnění veřejné zakázky, nesplnil by zadávací podmínky a tím pádem porušil pravidla veřejné zakázky.

Dalším vhodným hodnotícím kritériem kvality u stavebních prací se jeví hodnocení profesní způsobilosti dodavatele. U tohoto kritéria je možné použít počet realizovaných obdobných zakázek nebo služeb, které mají vypovídající hodnotu o zkušenostech vedoucích pracovníků dodavatele s obdobnými zakázkami a vedou k minimalizaci chyb a rizik spojených s realizací předmětu plnění veřejné zakázky.

Dalším kritériem, které by mělo být častěji využíváno při hodnocení veřejných zakázek na základě ekonomické výhodnosti je kritérium záruka za jakost díla. Standardní doba záruky se tímto kritériem může prodloužit a zadavatel tím získává delší lhůtu bezplatných oprav svého majetku a tím pádem nižší náklady na údržbu. V souvislosti s kritériem záruky za jakost souvisí i poskytovaná délka servisních prací, která může být dalším důležitým ukazatelem při hodnocení veřejných zakázek nákupu služeb.

Současné znění zákona o veřejných zakázkách upravuje možnost informovat o odpovědném veřejném zadávání prostřednictvím předběžných tržních konzultací s možnými dodavateli plnění veřejných zakázek, nebo představení plánu veřejných zakázek, realizaci setkání s potencionálními dodavateli plnění veřejných zakázek Meet the buyer – Poznej svého zadavatele. Tyto informační schůzky mohou být výhodné jak pro zadavatele, tak i pro budoucího dodavatele. Zadavatel získá přehled o trhu, o možnostech potencionálních dodavatelů, dodavatel zjistí informace o zadavateli a jeho plánech a představách odpovědného veřejného zadávání.

Vězeňská služba ČR je v současném systému zadávání veřejných zakázek zaměřená téměř výhradně na nejnižší nabídkovou cenu. Současně by ale jako odpovědný zadavatel měla přizpůsobit zadávací podmínky veřejných zakázek a zjišťovat ekonomicky přijatelná řešení, která umožní získat plnění šetrnější k životnímu prostředí, která povedou k omezení spotřeby energií, vody, surovin, produkce znečišťujících látek uvolňovaných do ovzduší, vody, půdy, omezení uhlíkové stopy a další. Vězeňská služba ČR jako veřejný zadavatel by měla dbát na využívání ekonomicky přijatelných řešení veřejných zakázek, které umožňuje využívání obnovitelných zdrojů, recyklovaných surovin, snižování množství produkovaného odpadu, zohlednění nákladů životního cyklu nebo zapojení i dalších aspektů cirkulární ekonomiky.

V souvislosti s prevencí a snahou o minimalizaci rizik spojených s nekvalitním provedením předmětu plnění díla veřejné zakázky a zamezení vzniku havárií a mimořádných událostí v organizačních jednotkách je velmi důležité nastavovat podmínky zadávací dokumentace veřejných zakázek s ohledem na dodržování platných zásad BOZP, dodržování právních předpisů v environmentální oblasti i pracovních podmínek dle zákoníku práce.

4 Závěr

Stát a jeho organizační složky zajišťují veřejné služby pro občany, kdy jejich provoz je hrazen z rozpočtu země. Vězeňská služba ČR patří mezi organizační složky státu a jejím primárním úkolem je zajišťování výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody a zabezpečovací detence. Jejím posláním je zajištění sociální služby veřejnosti, kdy chrání společnost od osob, které mají za sebou zákonné, ale i lidské selhání. Příslušníci Vězeňské služby ČR mají za úkol především střežit a hlídat osoby, které jsou umístěny ve věznicích, vazebních věznicích a v ústavech zabezpečovací detence. Úkolem odborných občanských zaměstnanců je zajistit vhodnou a smysluplnou činnost pro vězněné osoby tak, aby byli schopni po ukončení trestu se bez problémů vrátit zpět do společnosti a zde fungovat v souladu s platnými zákony a předpisy.

Aby zaměstnanci Vězeňské služby ČR mohli plnit řádně své úkoly a povinnosti, musí každý nově nastupující zaměstnanec, a to jak ve služebním poměru či v pracovním poměru projít vstupním vzděláváním, které se realizuje v Akademii Vězeňské služby ČR ve Stráži pod Ralskem. Akademie VS ČR je jedinou vzdělávací institucí a organizační jednotkou Vězeňské služby ČR, která zajišťuje přípravu, výcvik a vzdělávání vězeňského personálu. Kromě vzdělávací činnosti Akademie VS ČR realizuje také meziřesortní a mezinárodní konference, semináře a setkání. V rámci své činnosti spolupracuje s dalšími vzdělávacími institucemi bezpečnostních sborů (například s Policejní akademií v Praze, Vyššími policejními školami Ministerstva vnitra ČR či s Hasičským záchranným sborem ČR), univerzitami (například Univerzitou Karlovou v Praze, Technickou univerzitou v Liberci, Vysokou školou tělesné výchovy Palestra, Univerzitou Jana Amose Komenského v Praze či Vysokou školou aplikované psychologie v Terezíně a další) a vědeckými pracovišti (například s Institutem pro kriminologii a sociální prevenci a dalšími). Velkou pozornost věnuje vedení Akademie VS ČR také na svou úlohu v rámci mezinárodní spolupráce, kde se snaží získat další informace z oblasti vězeňství v různých zemích, jejich směřování a způsobu odborného zacházení. Akademie VS ČR uzavírá vzájemné dohody o spolupráci, které mají za úkol udržovat a rozvíjet vzájemné vztahy, zajistit výměnu informací a zkušeností. V současné době jsou podepsány dohody o spolupráci se vzdělávacími organizacemi ze Slovenska, Polska, Dolního Saska, Francie, Rumunska, Ukrajiny, Lotyšska a Litvy. Od roku 2016 je Akademie VS ČR součástí mezinárodní organizace EPTA pod záštitou Rady Evropy, která sdružuje vzdělávací instituce vězeňských služeb.

Při své činnosti potřebuje kromě studentů také vhodné zázemí. V současné době disponuje Akademie VS ČR hlavní budovou, kde probíhá především teoretická příprava příslušníků a občanských zaměstnanců, dále má Výcvikové a vzdělávací centrum, které bylo zkolaudováno a slavnostně otevřeno v roce 2021, které slouží primárně k praktickému výcviku realizaci modelových situací, se kterými se může zaměstnanec Vězeňské služby ČR při své činnosti setkat. Dále Akademie má pro své potřeby dvě ubytovny s celkovou kapacitou 533 lůžek. V současné době probíhají přípravy na zajištění investiční akce na vybudování vlastního stravovacího zařízení, které je nyní zajišťováno soukromou firmou.

Vězeňská služba ČR hospodařila v roce 2021 se závaznými ukazateli rozpočtových výdajů ve výši 12 771 369 tis. Kč a počet vězněných osob byl 18 748 (stav k 31. 12. 2021). Rozpočet je určen nejen k pokrytí běžných nákladů, které jsou spojeny s běžným provozem jednotlivých organizačních jednotek (věznice, vazební věznice, ústavy zabezpečovací detence, Akademie VS ČR, Střední odborné učiliště či zotavovny), platových prostředků pro zaměstnance, ale jsou zde i finanční prostředky na realizaci oprav a také na investiční akce.

Tak jako všechny státní instituce, tak i Vězeňská služba ČR se musí při své činnosti chovat jako organizace, která hospodárně, efektivně a účelně vynakládá finanční prostředky, které jí byly určeny ze státního rozpočtu. Akademii VS ČR ve Stráži pod Ralskem byl v roce 2021 přidělen rozpočet ve výši 56 604 100,00 Kč, skutečné čerpání bylo ve výši 64 390 887,38 Kč, Akademie VS ČR má část svého rozpočtu vyhrazenou pro realizaci běžné údržby a oprav. Celkový počet zaměstnanců byl 52 a celkem absolvovalo vzdělávací aktivitu 2 887 účastníků.

V období 2017 až 2021 bylo realizováno celkem 71 plánovaných oprav a plánovaných oprav EED, dále 4 investiční akce. Všechny tyto akce byly zaměřeny především na opravy technické infrastruktury v ubytovnách jako opravy koupelen, stoupacího vedení, rozvodů elektrické energie a další, dále opravy v hlavní budově, kde se jednalo především o opravy související s úsporou energií výměnou elektroinstalací v budově, výměnou vstupních portálů, ale i opravy podlahových krytin na chodbách školy a také na vybudování výcvikového a vzdělávacího centra, kdy se realizovala oprava střešního pláště nebo výměna oken a dveří v budově. Plánované opravy byly v daném období let 2017 až 2021 v celkovém rozpočtu ve výši 38 327 369,50 Kč a investice za stejné období byly ve výši 7 010 373,00 Kč.

V předložené práci je řešena případová studie investiční akce, a to výstavba stravovacího zařízení. Jak již bylo uvedeno výše, v současné době Akademie VS ČR ve Stráži pod Ralskem nedisponuje vlastním stravovacím zařízením. Současný způsob stravování je zajišťován v nedaleké jídelně Domova seniorů Pampeliška, o.p.s., kdy není žádný jiný poskytovatel stravování v daném městě. Tato služba není zajišťována v požadovaném rozsahu a ani kvalitě. Vedení Akademie VS ČR si je vědomo, že když zajistí velmi kvalitní výuku, dobré zázemí, musí také zajistit dobré stravovací služby na požadované úrovni. Z tohoto důvodu vznikl v roce 2014 záměr pro vybudování vlastního stravovacího zařízení, které by poskytovalo celodenní stravu pro všechny účastníky vzdělávacích aktivit. Jde řádově o 1 000 jídel denně (snídaně, oběd a večeře) při maximálním současném vytížení ubytovacích a vzdělávacích kapacit.

Realizace celé investiční akce je navržena na 36 měsíců, v celkovém rozsahu nákladů 83 mil Kč, kdy z toho investiční výdaje tvoří 79 mil. Kč (projektová dokumentace, autorský a technický dozor, stavební práce a další) a neinvestiční výdaje tvoří 4 mil. Kč (pořízení interiérového vybavení a zařízení a další).

Vedení Akademie VS ČR, tak i samotné vedení Vězeňské služby ČR se musí chovat se svěřenými finančními prostředky hospodárně, proto se hledaly a posuzovaly ekonomicky různé varianty řešení problémů se stravováním pro účastníky vzdělávacích aktivit ve Stráži pod Ralskem. Celkem byly k posouzení 3 varianty, kdy první varianta spočívá ve výstavbě nového objektu stravovacího zařízení, druhá varianta počítá se stravováním u současného poskytovatele stravování a to zařízení Domova seniorů Pampeliška, o.p.s. a poslední varianta je zajištění stravy dovozem od soukromého dodavatele s výstavbou vhodné jídelny bez kuchyně u budovy Akademie VS ČR. Na základě výpočtu ročních nákladů na komplexní zajištění stravování pro potřeby účastníků vzdělávacích aktivit a zaměstnanců Akademie VS ČR vychází z dlouhodobého pohledu jako nejvhodnější varianta výstavba stravovacího zařízení. Při porovnání s dalšími variantami dochází k úspoře 7 490 916 Kč při zachování současného poskytovatele stravy (Pampeliška, o.p.s.) a 5 715 916 Kč při zajištění dovozu stravy od jiného dodavatele. Doba návratnosti investice výstavby nového stravovacího zařízení činí 11 let, při zohlednění referenční diskontní sazby a doba návratnosti variantního řešení výstavby samostatné výdejny stravy činí 4 roky. Nicméně při posouzení vhodnosti navrhovaného řešení je pro Akademii VS ČR nejvhodnější variantou výstavba celého stravovacího zařízení včetně kuchyně. Toto řešení zajistí kontrolu nad připravovanou stravou, odpadnou problémy s dodávkami a manipulací dováženého jídla.

Počáteční investice je vyšší než při výstavbě samostatné výdejny stravy, ale z hlediska požadavků na zajištění adekvátního servisu a samostatnosti Akademie VS ČR při přípravě stravy pro účastníky vzdělávacích aktivit i zaměstnance Akademie VS ČR naprosto nezbytná.

Zadávání veřejných zakázek je spojeno s řadou rizikových faktorů. Zástupci Akademie VS ČR se snaží dodržovat všechny zákony a pravidla, která se vztahují k celému procesu zadávání veřejných zakázek. Dále přijímá taková opatření, aby se minimalizovala provozní, bezpečnostní a korupční rizika. Z tohoto důvodu je zpracován katalog rizik, který identifikuje a analyzuje možná rizika při zadávacím řízení. Při zadávání veřejných zakázek mají vězňové, vazební vězňové, Akademie VS ČR a další organizační jednotky možnost metodické pomoci a řízení při zadávání veřejných zakázek oddělením veřejných zakázek Generálního ředitelství VS ČR. Toto oddělení metodicky řídí a dohlíží na proces zadávání veřejných zakázek malého rozsahu (dodávky a služby do 2 mil. Kč, stavební práce do 6 mil. Kč) a je administrátorem podlimitních a nadlimitních veřejných zakázek v gesci Vězeňské služby ČR. Současný trend je však takový, že se při posuzování předložených nabídek v rámci veřejných zakázek, vybírá na základě ekonomické výhodnosti dle kritéria nejnižší nabídkové ceny. Má to samozřejmě své výhody, ale i určité nevýhody, což v případě například vzdělávacích akcí nelze plně akceptovat a je potřeba hledat a nastavit další hodnotící kritéria a stanovit příslušné váhy pro jednotlivá kritéria.

V případě investiční akce výstavby stravovacího zařízení, která se nyní nachází ve fázi zadávacího řízení s hledáním vhodného zhotovitele stavby, byly autorkou práce stanoveny následující hodnotící kritéria a v procentuálním vyjádření také váhy při jejich posuzování. Stanovená kritéria při hodnocení výše uvedené veřejné zakázky jsou 4, a to nabídková cena (váha 70 %), lhůta realizace (10 %), záruka za jakost (10 %) a profesní zkušenost (10 %).

Navržená kritéria a příslušné váhy umožní vybrat takového zhotovitele, který bude odpovídat požadavkům na realizaci stavby. Vězeňská služba ČR a její organizační jednotky by měly vždy přihlížet k charakteru veřejné zakázky, hledat a nastavit v rámci možností zákona taková kritéria, aby vždy vybrala nejvhodnějšího dodavatele služeb či stavebních prací a vyloučila předem ty, kteří se snaží nějakým způsobem obejít či zneužít stanoveného kritéria (nejnižší nabídková cena) při výběru dodavatele. Nelze jen dodržovat formální pravidla daná zákonem při zadávání a realizaci veřejných zakázek, ale především vybírat na základě celkové ekonomické výhodnosti nabídky. Stanovená hodnotící kritéria pomohou zabránit finančním ztrátám, navyšování celkové hodnoty zakázky, prodlužování délky realizace, ale i poučit se z chyb z předchozího období a vybrat vhodného dodavatele stavebních prací, který zajistí kvalitní provedení tak důležité a potřebné investiční akce, jakou je výstavba stravovacího zařízení pro Akademii VS ČR ve Stráži pod Ralskem.

Cílem této diplomové práce bylo provedení analýzy současného stavu managementu a ekonomiky zadávání veřejných zakázek v organizační jednotce státu, a to ve vzdělávací instituci Vězeňské služby ČR Akademii VS ČR se sídlem ve Stráži pod Ralskem. Na základě provedené analýzy a zjištěných dat autorka navrhuje využívat při hodnocení nabídek porovnání ekonomické výhodnosti nabídky na základě poměru nabídkové ceny a stanovených kvalitativních kritérií.

Literatura

Primární zdroje

ČSN ISO 690. *Dokumentace: bibliografické citace: obsah, forma a struktura*. Praha: Český normalizační institut, 2017. 32 s.

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 2016, částka 51/2016. [vid. 12. 12. 2021]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-134>.

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 1999, částka 58/1999. [vid. 10. 6. 2021]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1999-169>.

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 2006, částka 84/2006. [vid. 12. 12. 2021]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-262>.

Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 1993, částka 74/1993. [vid. 15. 12. 2021]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-293>.

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 2003, částka 121/2003. [vid. 20. 8. 2021]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361#cast2>.

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 2009, částka 11/2009. [vid. 20. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#cast1>.

Zákon č. 555/1992 Sb. o Vězeňské a justiční strážci České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 1992, částka 112/1992. [vid. 15. 12. 2021]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-555>.

Zákon č. 586/1992 Sb. o dani z příjmů. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 1992, částka 117/1992. [vid. 15. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-586>.

Zákon č. 600/2020 Sb., o státním rozpočtu. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 2020, částka 243/2020. [vid. 12. 12. 2021]. Dostupné z WWW: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2020-600>.

Monografie

BOHATÁ, M. a kol. *Etika a integrita veřejné správy*. Vydání 1. Praha: Grada, 2021. 175 s. ISBN 978-80-271-3311-6.

DLUHOŠOVÁ, D. a kol. *Finanční řízení a rozhodování podniku*. 4. rozšířené vydání. Praha: Ekopress, 2021. 262 s. ISBN 978-80-87865-71-2.

DOLEŽAL, J., MÁCHAL, P., LACKO, B. a kol. *Projektový management podle IPMA*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Praha: Grada, 2012. 528 s. ISBN 978-80-247-4275-5.

DUFEK, Z. a kol. *Veřejné stavební investice*. 1. vyd. Praha: Leges, 2018. 394 s. ISBN 978-80-7502-322-3.

- HAMERNÍKOVÁ, B., MAAYTOVÁ, A a kolektiv. *Veřejné finance*. 2. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2010. 340 s. ISBN 978-80-7357-497-02.
- HAWKEN, P. *Přírodní kapitalismus*. Vyd. 1. Praha: Mladá fronta, 2003. 476 s. ISBN 80-204-1078-3.
- HENDL, J. *Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2005. 408 s. ISBN 978-80-7367-485-4.
- HOLEČKOVÁ, L., HYRŠLOVÁ, J. *Ekonomika podniku*. 1. vydání. Praha: VŠEM, 2018. 303 s. ISBN 978-80-87839-90-4.
- HOLMAN, R. *Dějiny ekonomického myšlení*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2017. 576 s. ISBN 978-80-7400-641-8.
- JŮZL M., VLACH F. (2022) Modern Approaches in Czech Prison Staff Education and Training Against a Background of Comenius' Thoughts. In: Tušer I., Hošková-Mayerová Š. (eds) *Trends and Future Directions in Security and Emergency Management*. Lecture Notes in Networks and Systems, vol 257. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-030-88907-4_24. ISBN 978-3-030-88906-7. 403 s.
- KALOUDA, F. *Finanční analýza a řízení podniku*. 3. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 328 s. ISBN 978-80-7380-646-0.
- KERLINOVÁ, A., TOMÁŠOVÁ, E. *Management veřejné správy*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2014. 132 s. Ed. Učebnice Právnické fakulty MU, č. 511. ISBN 978-80-210-6918-3.
- LIPOVSKÁ, H. *Moderní ekonomie: jednoduše o všem, co byste měli vědět*. Dotisk. Praha: Grada, 2018. 256 s. ISBN 978-80-271-0120-7.
- MAAYOVÁ, A. *Veřejné finance*. 1. vyd. Praha: VŠEM, 2012. 12 s. ISBN 978-80-86730-90-5.
- MAAYTOVÁ, A. a kol. *Veřejné finance v teorii a praxi*. 1. vyd. Praha: Grada, 2015. 208 s. ISBN 978-80-247-5561-8.
- MANKIW, G. *Zásady ekonomie*. Dotisk. Praha: Grada, 2009. 768 s. ISBN 978-80-7169-891-3.
- MARTINOVIČOVÁ, D., KONEČNÝ, M., VAVŘINA, J. *Úvod do podnikové ekonomiky*. 2., aktualizované vydání. Praha: Grada, 2019. 224 s. ISBN 978-80-271-2034-5.
- PAVEL, J. *Veřejné zakázky a efektivnost*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2013. 123 s. ISBN 978-80-87865-04-0.
- PAVEL, J. Veřejné zakázky a PPP projekty. In: MAAYTOVÁ, A., OCHRANA, F., PAVEL, J. a kol. *Veřejné finance v teorii a praxi*. Praha: Grada, 2015. 208 s. ISBN 978-80-247-5561-8.
- SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie I. díl. Úvod do teorie trestu a trestání*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 57 stran. ISBN 978-80-7372-203-6.
- SOCHŮREK, J. *Kapitoly z penologie II. díl. Teorie a praxe zacházení s vězňnými*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2007. 77 s. ISBN 978-80-7372-204-3
- ŠOBA, O., ŠIRŮČEK, M. *Finanční matematika v praxi*. 2., aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Grada, 2017. 336 s. ISBN 978-80-271-0250-1.

ŠUBRT, T. *Ekonomicko-matematické metody*. 3. upravené a rozšířené vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, s.r.o., 2019. 354 s. ISBN 978-80-7380-762-7.

VLACH, F. Akademie Vězeňské služby ČR jako učící se organizace. In: JŮZL, M. a kol., 2020. *Současné vzdělávací trendy v Českém vězeňství*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, s. 203–228. ISBN 978-80-7452-148-5.

VODÁKOVÁ, J. *Akruální účetnictví ve veřejném sektoru*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 192 s. ISBN 978-80-7357-890-9.

Odborné knihy a časopisy

KULA, L., 2005. Být příslušníkem vězeňské služby je pro mne čest. *České vězeňství*. Praha, 2005, roč. 13, č. 6/2005, s. 4–5. ISSN 1213-9297.

Internetové zdroje

JIŘIČKA, J., 2017. Přesilovka po česku: jeden dozorce hlídá 11 vězňů. Severní Ir jednoho. In: *IDNES.cz* [online]. [vid. 1. 12. 2021]. Dostupné z WWW: http://zpravy.idnes.cz/dozorci-vezeni-cesko-rada-evropy-d45-/domaci.aspx?c=A170327_063411_domaci_jj.

KALINA, J., SLOUPOVÁ, K., VÉRTEŠI, M. *Správným směrem* [online]. [vid. 10. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <http://spravynm.smerem.cz/Tema/Multikriteri%C3%A1In%20anal%C3%BDza>.

Koncepce vězeňství do roku 2025. In: *VSCR* [online]. [vid. 1. 12. 2021]. Dostupné z WWW: https://www.vscr.cz/client_data/1/user_files/19/file/PDF/Koncepce/Koncepce_vezenvstvi.pdf.

Měnová politika. In: *ČNB* [online]. [vid. 25. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/>.

Metodika pro hodnocení nabídek dle ekonomické výhodnosti dle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. In: *MMR* [online]. [vid. 25. 2. 2022]. Dostupné z WWW: <https://portal-vz.cz/wp-content/uploads/2019/06/METODIKA-PRO-HODNOCENI-NABIDEK.pdf>.

PRUDLOVÁ, I., 2016. Pracovní setkání učitelů Akademie VS – mezinárodní projekt IDECOM. In: *Akademie VS ČR* [online]. [vid. 3. 12. 2021]. Dostupné z WWW: <http://www.akademievs.cz/?clid=282>.

Vězeňská služba České republiky. *Cíle a poslání VS ČR* [online]. [vid. 2. 12. 2021]. Dostupné z WWW: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/zakladni-informace-4/cile-a-poslani-vs-cr-6124>.

Vězeňská služba České republiky. *Statistická ročenka 2016*. [online]. [vid. 30. 9. 2021]. Dostupné z WWW: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-vezenske-sluzby-ceske-republiky-za-rok-2016.pdf>.

Vězeňská služba České republiky. *Statistická ročenka 2017*. [online]. [vid. 30. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2017.pdf>.

Vězeňská služba České republiky. *Statistická ročenka 2018*. [online]. [vid. 30. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2018.pdf>.

Vězeňská služba České republiky. *Statistická ročenka 2019*. [online]. [vid. 30. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2019.pdf>.

Vězeňská služba České republiky. *Statistická ročenka 2020*. [online]. [vid. 30. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <https://www.vscr.cz/media/organizacni-jednotky/generalni-reditelstvi/odbor-spravni/statistiky/rocenky/statisticka-rocenka-2020.pdf>.

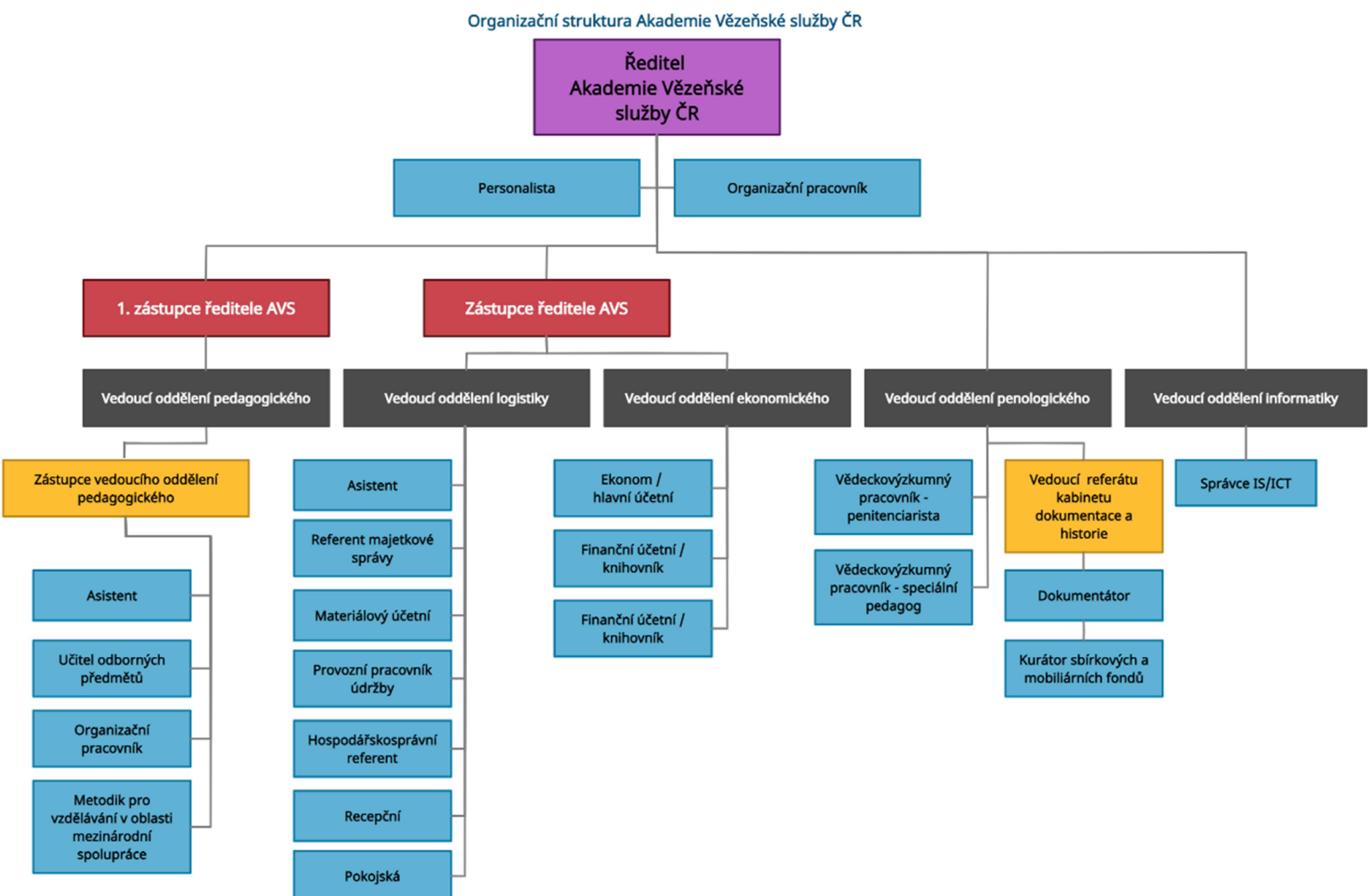
Vzdělávací manuál pro hodnocení dopadů regulace (RIA). In: *RIA. VLADA* [online]. [vid. 25. 1. 2022]. Dostupné z WWW: <https://ria.vlada.cz/wp-content/uploads/Vzdelavaci-manual-pro-RIA-UV-2017.pdf>.

Seznam příloh

Příloha 1 Organizační struktura Akademie VS ČR.....	I
Příloha 2 Veřejné zakázky v roce 2021 ve VS ČR	II
Příloha 3 Vizualizace výstavby stravovacího zařízení u Akademie VS ČR.....	IV
Příloha 4 Katalog rizik související s oblastí veřejných zakázek Akademie VS ČR.....	V

Přílohy

Příloha 1 Organizační struktura Akademie VS ČR

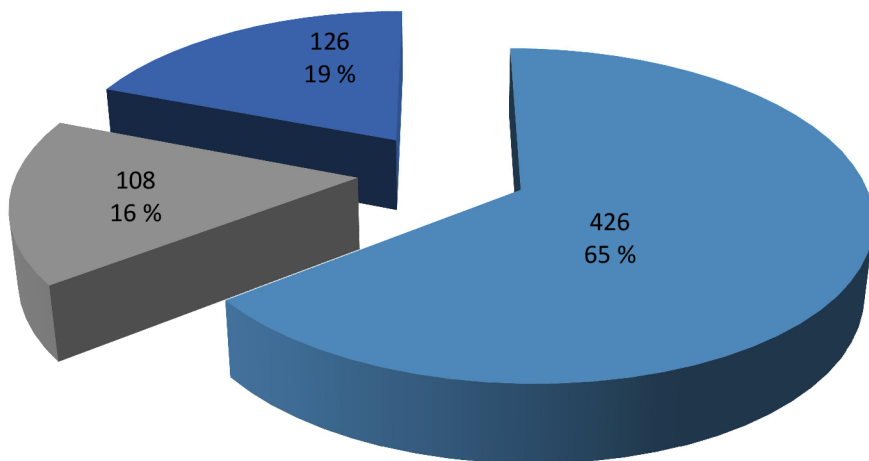

Zdroj: Vězeňská služba ČR (2022)

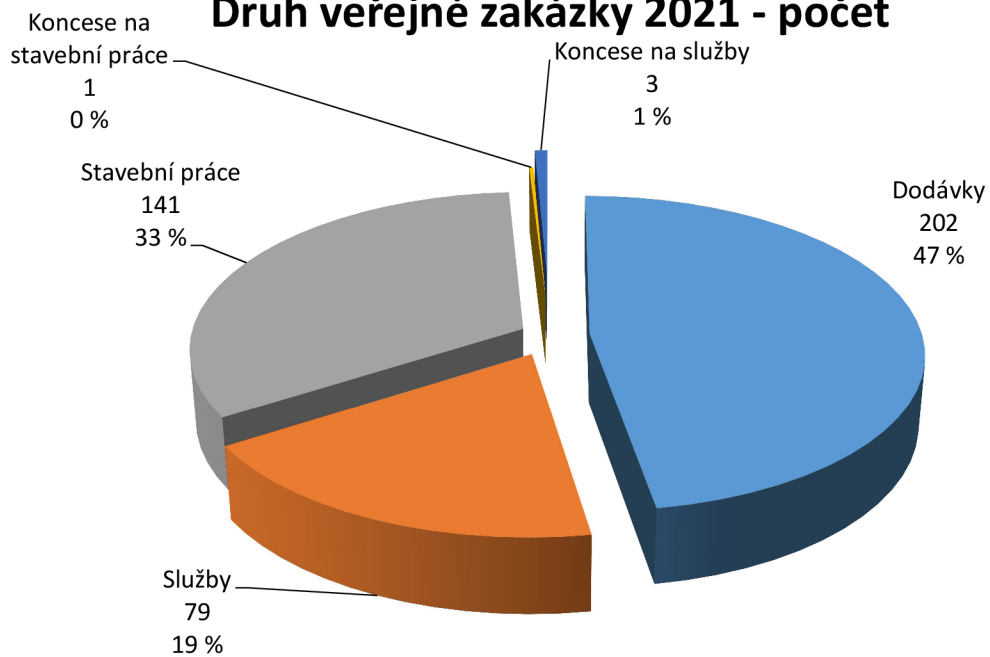
Příloha 2 Veřejné zakázky v roce 2021 ve VS ČR

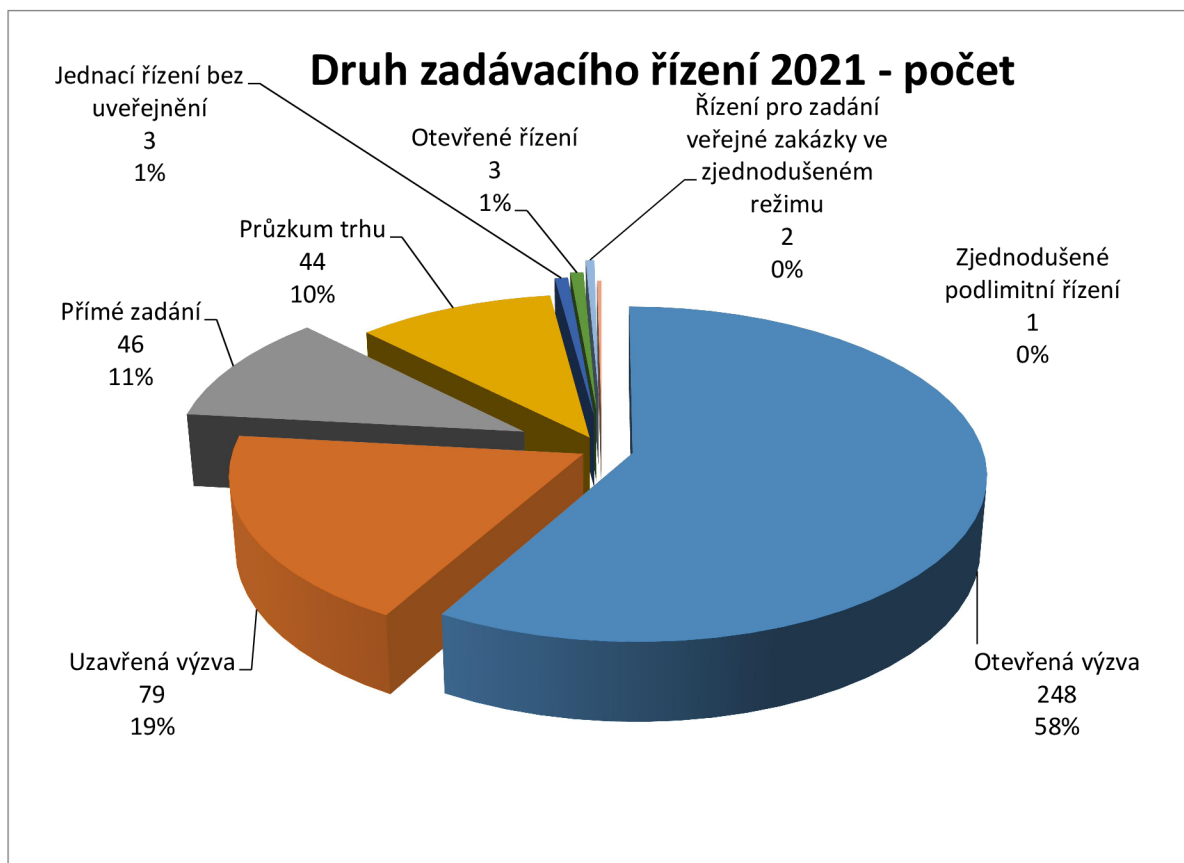
Veřejné zakázky 2021

■ Vybrán dodavatel ■ Dosud nevybrán dodavatel ■ Zrušeno

Druh veřejné zakázky 2021 - počet

Zdroj: interní materiály Vězeňské služby ČR (2022)

Příloha 3 Vizualizace výstavby stravovacího zařízení u Akademie VS ČR

Stávající stav

Vizualizace nového objektu

Zdroj: interní materiály Akademie VS ČR (2022)

Katalog rizik Akademie VS ČR související s oblastí veřejných zakázek

Legenda:

Pravděpodobnost

Stupnice pravděpodobnosti:

1	2	3	4	5
Téměř nemožná	Výjimečně možná	Běžně možná	Pravděpodobná	Hraničící s jistotou

Dopad (mira rizikového faktoru)

Stupnice dopad:

1	2	3	4	5
Téměř zanedbatelný	Drobný	Významný	Velmi významný	Nepřijatelný

Míra rizika

Stupeň významnosti rizika se určí součinem bodového ohodnocení možných nežádoucích dopadů a pravděpodobnosti zapůsobení tohoto rizika:

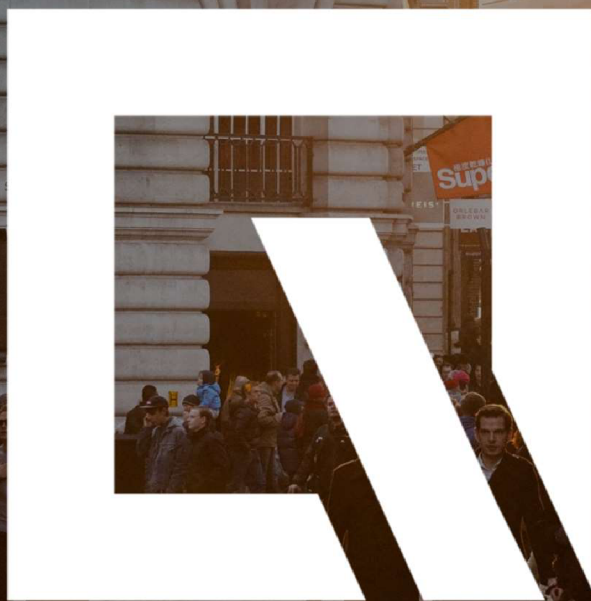
Míra rizika = Pravděpodobnost x Dopad

Mapa rizik Akademie VS ČR					
Cinnost	Riziko	Pravdě- podobnost	Dopad	Míra rizika	Protipatření
AVS vedení					
Veřejné zakázky	Netransparentní vybírání subjektů poskytujících služby. Prosazování osobních vztahů a zájmů. Vliv na nastavení předpokladů pro účast dodavatelů	2	3	6	Postup podle zákona 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách, postup podle usnesení vlády ČR č. 343/2010 – využívání E-tržistiště, uveřejňování uzavřených smluv na veřejné zakázky v systému NEN, dodržování transparentnosti, víceúrovňová

	v zadávacím řízení. Doporučení rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky v zadávacím řízení.				kontrola.
Bezpečnost dat v informačních systémech	Unik informací z provozovaných informačních systémů.	2	4	8	Neustálé zdokonalování bezpečnostních systémů a monitoringu přístupů.
Kontrolní činnost	Zkreslení výsledků kontroly ve prospěch kontrolovaného. Přehlížení nedostatků v kontrolní činnosti.	2	3	6	Provádění kontroly ve skupině, obměna kontrolované agendy.
AVS pedagogické oddělení					
Zadávání veřejných zakázek za účelem zajištění vzdělávacích služeb	Netransparentní vybírání subjektů poskytujících vzdělávací služby. Prosazování osobních vztahů a zájmů.	2	4	8	Zadání veřejných zakázek přes veřejný portál NEN a vyhodnocení komisí složenou i z nezávislých členů Generálního ředitelství VS ČR.
Kontrolní činnost	Zkreslení výsledků kontroly ve prospěch kontrolovaného. Přehlížení nedostatků v kontrolní činnosti.	2	3	6	Provádění kontroly ve skupině, obměna kontrolované agendy.
AVS oddělení logistiky					
Realizace veřejných zakázek	Nedostatečný průzkum (monitoring) trhu, ovlivnění zadání veřejné zakázky při výběru předem dohodnutého zadavatele, přidělení zakázky bez výběrového řízení (monitoring trhu), ovlivňování hodnotící komise a hodnocení nabídek.	3	4	12	Postup dle resortní instrukce 7/2019, která je aplikací zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách a platného NGR, kterým se stanoví závazné postupy při zadávání veřejných zakázek – využívání elektronického nástroje, dodržování transparentnosti výběrového řízení.
	Ovlivňování rozhodnutí o nákupu služeb, zboží, atd., sjednání cenově nevýhodné zakázky.	2	3	6	Postup dle resortní instrukce 7/2019, která je aplikací zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách a platného NGR, kterým se stanoví závazné postupy při zadávání veřejných zakázek – využívání elektronického nástroje, dodržování transparentnosti výběrového řízení.
	Ovlivňování obsahu smlouvy (objednávky) v rozporu se zadávací dokumentací (např. termín plnění, smluvní cena nebo jiná podstatná ujednání).	1	3	3	Uveřejňování smluv, využívání elektronického nástroje pro zadávání veřejných zakázek.

	Převzetí nekompletní nebo nekvalitní dodávky, služby, stavebních prací.	3	2	6	Vicestupňová kontrola při přebírání dodávek a služeb před úhradou zakázky.
Tvorba zadávacích podmínek veřejných zakázek	Ovlivnění výběru dodavatele veřejné zakázky, přizpůsobení obsahu zadávací dokumentace zájmům vybraného dodavatele, rozdělení předmětu veřejné zakázky.	2	3	6	Postup dle resortní instrukce 7/2019, která je aplikací zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách a platného NGR, kterým se stanoví závazné postupy při zadávání veřejných zakázek – využívání elektronického nástroje, dodržování transparentnosti výběrového řízení.
	Možnost diskriminačního jednání s vybranými dodavateli při komunikaci v rámci žádosti o dodatečné informace v průběhu lhůty pro podání nabídek.	1	3	3	Zpracování všech žádosti o dodatečné informace a sdělení informací všem známým dodavatelům, zveřejnění na profilu zadavatele.
Účast v hodnotících komisích zadávacích řízení dle zákona č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách	Doporučení rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky v zadávacím řízení.	2	3	6	Účast minimálně 3 členů v hodnotících komisích; odůvodnění doporučeného rozhodnutí.
Následná změna uzavřené smlouvy	Provedení podstatné změny v účinné smlouvě ve prospěch dodavatele.	1	3	3	Odůvodnění přípustnosti každé změny účinné smlouvy a jejího souladu se zákonem č. 134/2016 Sb., o veřejných zakázkách.
Řešení investičního záměru	Návrh dosažení věcného cíle investičního záměru může být ovlivněn návrhem předem vybraného dodavatele	3	3	9	Příprava záměru a zajištění realizace akcí odborně způsobilou osobou, využití poradenské činnosti v průběhu přípravy a realizace akce, kvalifikované posuzování záměrů a podkladů pro financování akce.
Oblast hospodaření s hmotným majetkem státu	Nehospodárné využívání majetku, vyřazení funkčního majetku z evidence.	3	4	12	Postupovat v souladu s platným nařízením generálního ředitele Vězeňské služby ČR o hospodaření s majetkem CR v podmínkách Vězeňské služby ČR.
Bezpečnost dat v oblasti informatiky	Unik informací z provozovaných informačních systémů.	2	4	8	Dodržování nastavených opatření na úseku IT, neustálé zdokonalování bezpečnostních systémů a monitoringu přístupů, školení zaměstnanců o nakládání s údaji a daty.
Kontrolní činnost	Zkreslení výsledků kontroly ve prospěch kontrolovaného. Přehlížení nedostatků v kontrolní činnosti. Neodstraňování zjištěných nedostatků v rámci kontrolní činnosti.	2	3	6	Provádění kontroly ve skupině, obměna kontrolované agendy.

AVS ekonomické oddělení					
Výběrová řízení	Účast zaměstnanců ekonomického oddělení ve výběrových řízeních.	1	1	1	Jelikož ekonomické oddělení zajišťuje prostředky pro OJ, tak žádný ze zaměstnanců se nezúčastní výběrového řízení.

Management a ekonomika procesu zadávání veřejných zakázek v organizační jednotce státu

Lenka Kohoutová, KEMMA01

Řešená problematika

úvod

Vězeňská služba ČR poskytuje nenahraditelné služby. Pro svou činnost musí zajistit prostřednictvím zadávání veřejných zakázek dodávky, služby i stavební práce.

problém

Hodnocení veřejných zakázek Vězeňské služby ČR a její organizační jednotky Akademie VS ČR.

přístup

Literární rešerše.
Analýza získaných dat.
Případová studie.
Ekonomické hodnocení variant řešení.
Systémová opatření.

Postup řešení

zdroj

Tuzemské literární zdroje.
Právní předpisy a normy.
Interní dokumenty VS ČR.

získávání

Literární rešerše.
Sběr dat z interních zdrojů.

zpracování

Analýza a posouzení získaných dat.
Ekonomické vyhodnocení variant řešení investiční akce.

Výsledky práce

Z výsledků práce vyplynulo, že pro hodnocení veřejných zakázek na stavební práce je vhodné využít hodnocení na základě ekonomické výhodnosti na základě poměru nabídkové ceny a stanovených kvalitativních kritérií.

→Lze předpovědět, že nekvalitně zpracovaná zadávací dokumentace může mít vliv na výběr nevhodného dodavatele.

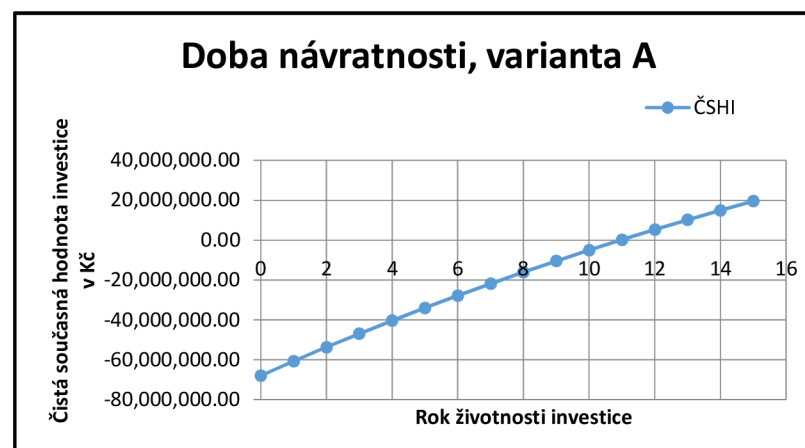
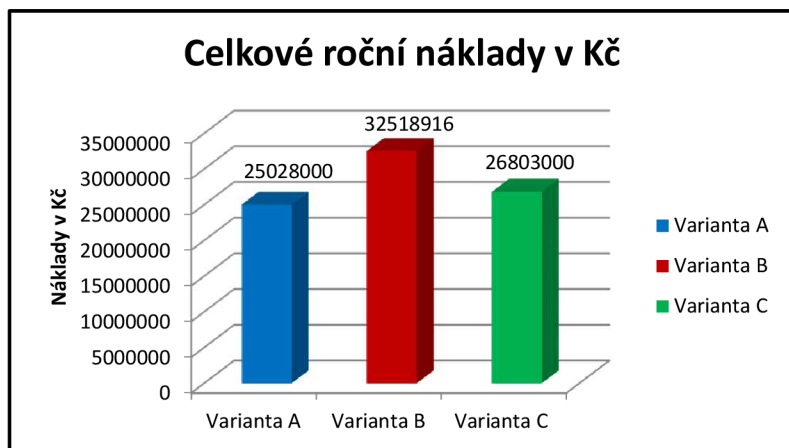
→**Z dat lze vyčíst fakta:**

→Akademie VS ČR realizuje proces zadávání veřejných zakázek.

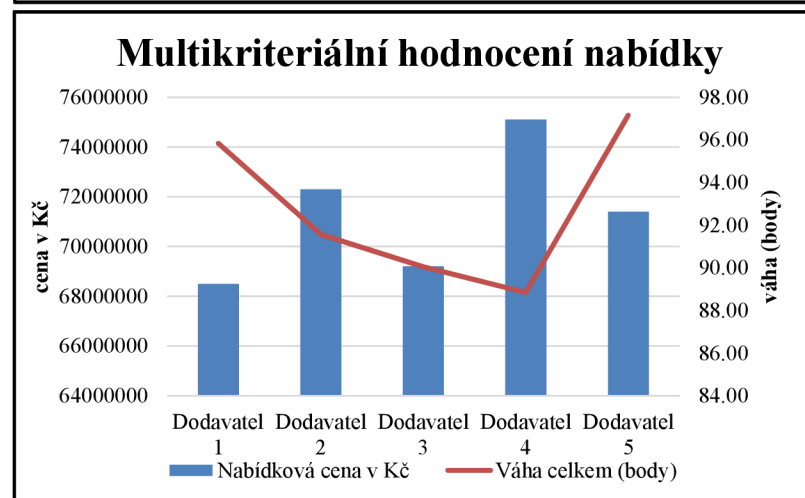
→Hodnocení nabídek probíhá převážně dle nejnižší nabídkové ceny.

→Do budoucna se zaměřit na stanovení kvalitativních kritérií.

Výsledky práce – grafické znázornění

Zdroj: vlastní zpracování

Doporučení

Na základě výsledků lze doporučit využívat hodnocení veřejných zakázek na základě poměru nabídkové ceny a stanovených kvalitativních kritérií.

1. Z ekonomického hlediska je nutné důsledně nastavovat parametry zadávacího řízení

2. Dodržovat parametry odpovědného zadávání.

3. Pro organizační jednotku Akademie VS ČR je z dlouhodobého hlediska nejvýhodnější variantou výstavba nového stravovacího zařízení.

Závěr

Práce přinesla návrh systémových opatření k eliminaci chyb v průběhu zadávacího řízení pro zajištění výběru vhodného dodavatele.

Novým řešením je využití ekonomického hodnocení nabídek na základě poměru nabídkové ceny a stanovených kvalitativních kritérií.

Problematika byla posunuta díky zpracovanému ekonomickému hodnocení variant řešení investiční akce.

VŠEM VYSOKÁ
ŠKOLA
EKONOMIE
A MANAGEMENTU

**DĚKUJI ZA
POZORNOST**

Odpoř�edi na otázky oponenta,
resp. vedoucího